

**İSTANBUL YEMİNLİ MALİ
MÜŞAVİRLER ODASI
23 KASIM 2006 AYLIK
TOPLANTISI**

R A P O R

06/63-64-65-66

15 ARALIK 2006

İSTANBUL YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI 23 KASIM 2006 AYLIK TOPLANTISI

OTURUM BAŞKANI : H. İbrahim AKTAN
KONUŞMACILAR : Prof. Dr. Osman ALTUĞ (YMM)
: Doç. Dr. Bumin DOĞRUSÖZ (YMM)
: Süleyman GENÇ (YMM)
KONUSU : “Son Vergi Düzenlemeleri ve
Meslek Sorunlarının Tartışılması”
TARİH : 23 Kasım 2006 14.00 - 18.00

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Bugünkü toplantımızın konusu “Son Vergi Düzenlemeleri ve Meslek Sorunlarının Tartışılması” ve biz panel şeklinde bir tartışma istiyoruz aslında biz. Konuşmacı hocalarımız ve değerli meslektaşlarımız son düzenlemelerle ilgili 10’ar, 15’er dakika bir sunuş yapacaklar. Ondan sonra soru cevap şeklinde bu oturumu, bu toplantıyı panel şeklinde sürdürmenin daha yararlı olacağını düşündük. Konuşmalardan sonra hem soru, hem soruların yanıtı, hem katkı, bir tartışmalı toplantı şeklinde geçmesi düşünüldü, daha doğrusu amaçlandı. Bununla ilgili üç değerli konuşmacı arkadaşımız var. Hocalarmız var, meslektaşımız var. Tabii ki bu arkadaşlarımızı özgeçmişleriyle sizlere tanıtmayacağım. Çünkü sizlerin çok iyi bildiği, çok yakından tanıdığı değerli mensubumuz ve hocalarımız, bu nedenle tanım işine girmeyeceğim. Çünkü belki bir tanıtımda hata yapabilirim. Onun için bırakıyoruz bir tarafa. Konuşmacılarımız sırasıyla sayın Bumin Doğrusöz hocamız hukuksal değerlendirmelerini sizlere aktaracak, sizlerle paylaşacak. Ondan sonraki konuşmacımız da çok yakından tanıyorsunuz sayın Osman Altuğ hocamız. Sayın Osman Altuğu hocamızı da biliyorsunuz her gün hemen hemen kamuoyunda izliyoruz televizyonlarda, medyada. Kayıt dışılık konusunda özellikle otorite bir hocamız gerçekten. Hem kitabı var, hem çalışmaları var, hem sohbetleri var. Hatta zaman zaman bizleri de, yani beni de fırçalıyor. Bazen duyuyoruz toplantılarda “benim kitabımı okumadınız mı” gibi, yani hocam böyle bir hoca ve dolayısıyla hepimiz çok yakından tanırız. Bir diğer konuşmacımız değerli arkadaşımız, üstadımız sayın Süleyman Genç. Yine biliyorsunuz meslekle çok yakinen ve çeşitli boyutlarda ilgisi olan bir meslektaşımız. O da sunuşunda hem meslek mensuplarının sorunları, hem de güncel konularla ilgili kendi yorumlarını bizlere aktaracak, bizlerle paylaşacak. Ondan sonra bir ara vereceğiz. Aradan sonra tekrar soru cevap şeklinde panelimize devam edeceğiz. Değerli konuşmacılara, panelistlere söz vermeden önce, birkaç tane telgraf var. Onları sizlerle paylaşmak istiyorum. Sayın Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, “İşlerimin yoğunluğu nedeniyle toplantıya katılamayacağımı, toplantının başarılı geçmesini diliyor, katılanlara sevgi ve saygılarımı sunarım.” Kemal Unakıtan Maliye Bakanı.

R A P O R

06/63-64-65-66

15 ARALIK 2006

Bir diğeri, Trabzon Milletvekili sayın Akif Hazma Çebi'den aynı duygularla, Toplantının başarılı geçmesini, sevgi ve saygılarını iletiyorlar. Bir diğer telgraf sayın Erol Çember Mersin Vergi Dairesi Başkanı, bizim Odamızın da üyesi aynı zamanda. O da Toplantıya işlerinin yoğunluğu nedeniyle katılamayacağını, toplantının başarılı geçmesini ve katılımcılara sevgi ve saygılarını iletiyorlar.

Değerli arkadaşlarım, şimdi ben ilk sözü sevgili hocama vermek istiyorum. Doçent Dr. Bumin Doğrusöz. Sayın Bumin Doğrusöz birikimlerini aktaracak. Evet hocam, söz sizde buyurun.

DOC. Dr. BUMİN DOĞRUSÖZ

Ben herkesi saygıyla selamlayarak başlamak istiyorum. Aslında tabii son gelişmelerle, hani böyle anlatmak aslında bayağı zor. Neden bahsedeyim? Nereden bahsedeyim? Nasıl ve ne kadar bahsedeyim? diye, üstelik sayın Başkanım da son dakikada bana “15 dakika konuşma süren var” dedi. Yani onun için neden ne kadar yanıt verebileceğimi şu anda pek fazla kestirememiş vaziyetteyim. İki tane temel noktadan bahsetmek istiyorum. Hiç olmazsa bu 15 dakikayı böyle değerlendireyim diye. Bunlardan bir tanesi vergi ve suç cezalarıyla ilgili olarak son gelişmelere değinmek istiyorum. Hepimizin bildiği gibi Kasım 2005 tarihinde yayınlanmış olan Anayasa Mahkemesi Kararı'yla vergi ziyaı cezası tarh edildi. Bu cezadan sonra yeniden bir yasal düzenleme yapıldı. Vergi Ziyaı cezasındaki 344'üncü madde düzenlendi ve birde Geçici 27'nci Madde getirildi. Geçmişe yönelik olarak, bu arada geçmiş dönemlerle ilgili olarak Anayasa Mahkemesi Kararı'ndan sonra, artık Anayasa'ya aykırılığı sabit olmuş bir cezanın uygulanamayacağı görüşü hakim oldu ve buda bir durum ortaya çıktı. Tabii bunun temel nedenleri üzerinde durmak istemiyorum. Yani Anayasaya aykırı olduğu, Anayasaya aykırı olduğu herkesce kabul edilerek yazıldığı ve Anayasa Mahkemesi'nin 2001 senesinden bu yana herhangi bir düzenleme yapılmamış olmasından başlayayım da, Anayasa Mahkemesi'nin dosyayı 4,5 senedir sonlandırmasına kadar birçok belki sorumlusu bulabiliriz burada. Ama tabii ben yine konuma dönmek istiyorum. Geçmişle ilgili şey ne olacak diye. Geçmişle ilgili genel kabul gören görüş, özellikle yerel mahkemeler, vergi mahkemeleri tarafından bu dönem için ceza kesilemeyeceği Anayasaya aykırı bir hükmü, ihtilaflarda uygulanamayacağı, hatta kesinleşmiş ceza tarhiyatları için dahi ödeme emri açılmasına dava açıldığı takdirde, eski 344'e göre kesilmiş cezanın kaldırılacağı Fakat bu arada belik Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulu'ndan yeni bir karar çıktı. Bu kararda denildi ki, “Geçmiş dönemler cezanın kaldırılması değil de, faize dayalı olarak hesaplanan kısmın yerinde olur” biçiminde. Antalya Vergi Mahkemesi'nce verilmiş olan bir karar bozuldu. Ama tabii bu Genel Kurul Kararı aleyhine karar vermeye gidildi. Fakat bu karar okunursa veya tetkik edilirse çok ilginç bir karar ve hukuk tarihimizde yer edecek bir karar. Danıştay burada iki tane gerekçeye dayandı. Bunlardan birincisi, Anayasa Mahkemesi faiz üzerinden ceza hesaplanmasını, verginin faizi üzerinden ceza hesaplanmasını Anayasaya aykırı bulmuştur. Cezanın belirsizliği böylece söz konusu olduğundan buraya Anayasa Mahkemesi sahip çıktı. Yoksa bir ka-

R A P O R

06/63-64-65-66

15 ARALIK 2006

tı olarak Anayasa Mahkemesi bir şey dememiştir, dedi. Bu çok ilginç bir gerekçe. Şimdi neden ilginç? Anayasa Mahkemesi Kararının gerekçesine bakıp, hüküm fıkrasına bakmamak anlamında diyor. Çünkü hüküm fıkrasına baktığınız zaman, cezanın tamamı iptal edilmiş. Yani daha sonra, bizim iptal kararından sonra görüştüğümüz gerek oradaki sakinleri, gerekse diğer hususlar açısından ortaya çıkan sonuçtu ki Anayasa Mahkemesi diyor ki, Ceza bir hükümdür. Cezanın hani bir kısmı Anayasaya aykırı olabilir. Ama ceza bir bütün olduğuna, kısımlara ayıramayacağına göre, eğer bu kısımlardan herhangi biri Anayasaya aykırıysa, tamamı Anayasaya aykırı gelir ve bu nedenle ben zaten cezanın tamamını iptal ettim, diyor hüküm fıkrasında. Ama cezanın hangi kısmının Anayasaya aykırılığı gerekçesini de açıklıyor. Dolayısıyla Danıştay hüküm fıkrasındaki kanunun iptal edilmiş olmasını gözardı ederek, sadece gerekçeye bakarak bir karar verdi. Bunun dışında yine karara baktığımız zaman, çeşitli dergilerde yayınlandı bu karar. Çok enteresan bir gerekçe görüldü bu. Diyor ki, bu insanlar vergi suçu işlemişler. Kamu yararı ve kamu vicdanı da bunların cezasız kalmasını pek fazla kabul edememektedir. Bu bir gerekçe. Ama yani çok ilginç bir gerekçe. Yaklaşım Dergisi'nin son sayısında daarkadaşımız kararla ilgili bir eleştiri yazdı. Güzelde bir eleştiriydi. Çok ilgin bir gerekçeli yorum. Neden? dersiniz, çünkü Danıştay kamu yararının Anayasadaki hukuk devleti ilkesinin önüne çıkardı. Dolayısıyla hukuk devleti ilkesine göre ceza kesilmeyecek olsa bile, kamu yararı gerektirirse ceza kesilir gibi bir ilginç yorum yaptı. Bu karar herhalde önümüzdeki günlerde çok tartışılacak. Yerel mahkemeler bu kararı ne derece uyacak. Dairelerin ne derece uyacakları meçhul. Çünkü çok fazla muhalefet şerhi var ve yerel mahkemeler hala cezaları kaldırmaya da devam ediyorlar. Tabii inşallah karar düzeltme aşamasında da bu Genel Kurul Kararının değişebileceği veya düzelebileceğini düşünüyorum.

Bu arada geçtiğimiz yılın en önemli olaylarından bir tanesi, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun ortaya çıkmasıydı. Bir de ben kısaca Kurumlar Vergisi Kanununu değerlendirmek istiyorum. Kurumlar Vergisi Kanunu, tabii eski kanun bazı noktalarda ihtiyaca cevap vermiyordu. Çok fazla üzerinde oynanmıştı. Evet yeniden düzenlemesi gerekiyordu ve dolayısıyla da çağdaş denildiğine, gerekçesine istinaden söylüyorum. Çağdaş bir Hakikaten çok güzel olumlu düzenlemeler içermektedir. Ama bunun yanı sıra Kanunu bir kere taktik etmeye başladığınız zaman maddeler veya üzerinde durduğunuz zaman, aslında bu Kanun da ileride çok başımızı ağrıtacak bir Kanun olduğu kanaatini taşıyorum. Ben şimdi örnek vereceğim ama, bu arada esas hukuk bilimi açısından belki tartışılması gereken noktalardan bir tanesi yürürlük maddesi. Çok enteresan bir şekilde yürürlüğe girdi. Yılın ortasında yürürlüğe girdi, ama 01 Ocak'tan itibaren geçerli kılındı. Şimdi tabii birçok düzenleme, eski düzenlemeyle paralel olduğu için burada bir sorun olduğu belki söylenebilir ama, yeni getirilen düzenlemeler veyahutta yeni düzenlemeye uymaksızın eski düzenlemenin yürürlükte olduğu güvencesi içerisinde mükelleflerce yapılmış bazı işlerinde akıbeti sorgulanır hale geldi. Çünkü işlem tesis edildiği tarihte şöyle bir örnek vereyim; Siz 05 Ocak günü diyelim ki, veyahutta düşük hissedar olduğunuzu, o tarihte Kurumlar Vergisi Kanunu tasarısı bile yoktu. Bakanlar Kurulu'nun önüne bile

gelmemiştir. Ama şimdi mükellefler o hissedarlıkları dolayısıyla kontrol edilen kurum kazancı hükümleriyle karşılaşılıyor veya uygulamaya hale geldiler. Bunun yanı sıra mesela eski düzenlemeye göre ne olacağı ayrı tartışılır ama, yeni düzenlemede yürürlükte yokken kurumların yapmış oldukları borçlanmalar örtülü sermaye faiz hükümleri nasıl uygulanabileceği bir başka yorum haline geldi. Bu arada da yine herhalde kamu yararı düşüncesiyle Maliye Bakanlığı'nın doldurmaya çalışacağı inandığı bir boşluk ortaya çıktı. Örtülü kazanç dağıtımı veya örtülü kazanç yoluyla transfer fiyatlandırması hükümlerini 2006 yılında uygulanıp, uygulanamayacağı meselesi. Şimdi eski Kanun külliyen 31.12.2005 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırdı. Dolayısıyla eski Kanunu 2006'da uygulama olanağı yok. Yeni transfer fiyatlandırması hükümleriyle ilgili 01.01.2007'de yürürlüğe girdiğine göre, benim kişisel kanaatime göre 2006 yılı içerisinde örtülü kazanç dağıtımı şu anda serbest bırakılmış durumda. Ne olacak? Bunun tartışmasını biz şu anda yapmıyoruz ama teorik, bunun tartışması izleyen İdaredeki davanın üç sene, dört sene sonra 2006 yılı hesapları incelenerek örtülü kazanç dağıtımından raporlar yazıldığında olacak. Ama ne olacak? Aynı, benim kanaatime göre 1999 yatırım indirimi stopajındaki gibi, mercileri bozla uğraşacaklar ve yıllar sonrada içtihatları hükümet kurulu kararıyla çözümlenecek. Ama burada da yine boş yere zaman harcanacak. Emek harcanacak. Belki parasal giderlere de yol açılacak.

Bunun yanı sıra baktığımız zaman, yine Kurumlar Vergisi Kanunu'nu değerlendirdiğimiz zaman, çok hükümlerde yeni değişikliklerle, çok cüzi değişmelerin olduğunuz görüyoruz. Mesela örtülü sermaye faizine ilişkin yeni yapılan düzenleme gayri örtülü sermaye düzenlemesi değil. Neden? dersiniz, eğer benim şirket olarak aldığım borcu siz, arkadaş sen bu borcu aslında sermaye olarak alıyorsun, bunu maskeliyorsun. Borç adı altında işletmeye sokuyorsun. Bu bir örtülü sermayedir diyorsanız, bunun faizini bana gider yazdırtıramazsınız. Ama eğer siz oturup da diyorsanız ki bana, hayır siz aldığınız borcun faizini şu orana kadar gider yazabilirsiniz. İşte öz sermayenin üç katına gelinceye kadar yazabilirsiniz. Üç katını aşan kısmını gider yazamazsınız diyorsanız, bu artık örtülü sermaye faizi, örtülü sermaye ilişkisi değil. Bu kurumlara tanınan yasal faizin gider yazabileceği borçlanma sınırıdır. Dolayısıyla şu anda bütün kurumlara özsermayenin üç katına kadar borçlanma hakkı tanınmış vaziyettedir. Buna karşılık geçmiş eski düzenlemeler zamanında bunu yapmak mümkün değildi. Çünkü biz eğer uzun vadeli borç kullanıyorsanızv.s. O takdirde, örtülü sermaye takdir ettiğimiz takdirde, tamamen külliyen gider yazdırtmıyorduk. Çünkü sizin bu borcunuz muvazalı diyoruz. Ama şimdi diyoruz ki, almış olduğunuz borcun işte 100 lirası gider yazabilirsiniz bu örtülü sermaye değildir. Ama 100 lirayı aşı, 150 lirası örtülü sermayedir. Bu bir garip mantık. Belki bu direk örtülü sermaye faizi dememek lazımdı. Belki yasal borçlanma sınırı gibi bir kavram kullanmak daha iyi olurdu diye düşünüyorum. Tabii bunun yanı sıra örtülü kazanç dağıtımında ve örtülü sermaye faizinde çok ilginç bir gelişme oldu. Düzeltme müessesesi getirildi. Şimdi bu düzeltmeyi nasıl çözeceğiz? aklım almıyor. Neden aklım almıyor? Şunu söyleyeyim, diyor ki Kanun; şimdi ilişki olduğuna göre örtülü sermaye ve örtülü kazanç dağıtımında öbür şirketlere eski Kanun zamanında öbür şirketler düzeltme yapmıyordu. Çünkü eski Kanun

zamanında biz sadece işlevi yapan şirkette mali bilanço açısından veya vergi hukuku açısından ben senin bu işyerine itibar etmem diyorduk. Sadece o şirketin hesapları üzerinde matrah farkı yaratıyorduk. Ama şimdi yeni düzenlemede karşı tarafı da düzelttiğimize göre, ben senin bu işlevini yok sayıyorum diyoruz. İşlem tamamen muvazalıdır. Bu işlem mali hukuk açısından yok..... deyip, ona göre düzeltme yapıyoruz. Tabii kimi düzeltiyorum? İlk önce örneğin faiz fiyat uygulaması yapan kurumu düzeltiyorum veyahutta üç katı sınırını aşarak borçlanma yapan kurumun ödediği faizi düzeltiyorum. Nasıl düzeltiyorum? Bunları matrahından çıkartarak. Matrahtan çıkarttığım kısmı da öbür şirketlerin yine matrahından çıkartmam lazım veyahutta gider unsuru olarak nazara aldığımızda orayı da düzeltmem lazım. Neden? Bu ilişkiden öbür tarafa aktarılan payı, artık parayı aktarıırken ne olarak kabul edeceğim? İştirak kazancı olarak kabul edeceğim. Çünkü bu bir kar payıdır diyoruz. Yani siz 100 liralık malı birazdan deyineceğim, örtülü kazanç dağıtımı hükümlerine göre, transfer fiyatlandırması hükümlerine göre, eğer yapay fiyat olarak nitelendiriyorsanız örneğin, 300 liralık yapılan bir alımın 200 lirasını yapay fiyat olarak nitelendiriyorsanız, benim bu alımda ödediğim 200 lirayı matrahtan çıkartmanız lazım. Öbür tarafı da yine gelir yazdı deyip, temettü olarak vergilendirmeniz gerekiyor. Peki temettü olarak vergilendirdiniz, iyi güzel. Ama bu takdirde de ne yapacak? Diğer kurum iştirak kazançlarından istisnasından yararlanacak. Diğer kurumda da Kurumlar Vergisi'yle bağlanırlarını kopartıyoruz. Peki güzel bunu yaparken, benim şirketimde yabancı ortak varsa ben bu düzeltmeyi nasıl yapacağım, konusu ortaya çıkıyor. Çünkü düzeltmeyi yapacağınız zaman araya çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları girecek ve bu anlaşmanın 9'uncu maddesi bizim için önem taşıyor hale geliyor. Şimdi ben diyeceğim ki, tabii karda olduğumu sayacağım için, elimizdeki örnekte fazladan verdiğimiz 100 lirayı, öbür tarafta iştirak kazancı istisnası olarak mütalaa edeceğime göre, burada stopaja tabi tutmam lazım. Fransız Anlaşması bu stopajı yapmıyor. Almanya Anlaşması "hayır stopajı % 10'dan fazla yapamazsın" diyor. Hollanda Anlaşmasına bakıyorum "hayır stopaj falan yapamazsın ben yapacağım vergilendirme artık tamamen bana aittir" diyor. Peki o zaman yabancı unsur barındıran işletmelerde düzeltmeyi nasıl yapacağız? sorusu akla geliyor. Öte yandan düzeltmeyi nasıl yapacağız sorusuyla birlikte, şunu da sormak lazım, mükellef hakları açısından belki bu düzeltme müessesesi değerlendirmek lazım. Neden? dersiniz. Şimdi diyor ki, düzeltmenin yapılabilmesi için öbür kurumda bu kurum aleyhine yapılan tarhiyatın kesinleşmesi veyahutta paranın ödemesi gerekiyor. Peki şimdi 2007'de yürürlüğe gireceğine göre transfer fiyatlandırması hükümleri, 2007 hesaplarını 2001'de yılında gelecek ve inceleme elemanı inceleyecek. Dört sene geçti bakın aradan. Matrah farkı bulacak. Bendediyeceğim. Ben dava açacağım. Ortalama beş sene sürecek dava. Tabii itiraz olup dava genel kurula falan giderse, iştirak kararı filan verilirse yedi veya sekiz seneye kadar çıkacak ama, neyse beş senede biz itirazımızı bitirelim. Etti size dokuz sene. Dokuz sene sonra neyi düzeltereksiniz. Yani 2015 senesinde 2007 şirketinin tarhiyatı kesinleşmiştir deyip, A şirketinin taksiti olan örtülü transfer fiyatlandırması ilişkisi kurduğu B şirketinin hesaplarını dokuz sene sonra düzeltereksiniz. Diyorsunuz ki hala, arkadaş transfer fiyatlandırması yüzünden yapay fiyatla kazanç dağıtmışsın. Vergiyi bana cezası ve faiziyle ver. Öbür şirkete

dokuz sene sonra parayı faiziyle iade edecek. Peki burada adalet nerede? veya mükellef hakları nerede? Bir taraftan dokuz senelik faizi alıyorsunuz, öbür tarafa parayı dokuz sene sonra iade ediyorsunuz. Peki acaba bu iade yapılabilecek mi? Kişisel inancımla söyleyeyim, yapılmayacak. Çünkü bu seferde vergi dairesi diyecek ki, “efendim düzeltme zamanaşımı süresi dolmuştur, kusura bakmayın” öbür taraf parayı da alamayacak. Dolayısıyla bu müessesenin nasıl işleyeceği konusu Tabii ki özellikle transfer fiyatlandırması konusunda biraz çok çalışmamız gerekiyor. Çünkü çok sorun var. Bu sefer sadece aklıma gelen sorunları mesela OECD ve oradan bakıyoruz ya, Onlarda çözememişler. Şimdi onların çözümediğini biz çözmeye kalkıyoruz. Özellikle şirketlerin dağıtım şirketi kullanması halinde, dağıtım şirketinin kendi veya emsal kar oranını belirlemek mümkün değil. Özellikle burada bir konu daha var. Bizim için önem taşıyor. Mesela OECD nezdinde kullanılan bazı önlemler var. İşlem- sel bir marj oranı gibilerinden. İşte bütün emsal kurumlara veya şirketlere bakıyor, dağıtım şirketlerinin kar oranlarına, onları bir excel tablosuyla çıkartıyor. Ondan sonrada ilk % 25’ini dışarıda bırakırım, son % 25’i dışarıda bırakırım, ortadaki % 50 olan kısmı Bu faiz için transfer fiyatı yoktur sermaye dağıtım şirketinin diyor. Ama bu yöntemin OECD yöntemini Amerika kabul etmiyor. Amerika diyor ki, “Ben karşılaştırılabilir kar yönetimine bakarım” Bambaşka bir yöntem. Hani pek fazla detaylarına girmiyorum bu yöntemlerin. Şimdi peki o zaman biz sorunu nasıl çözeceğiz? Yani şirket olarak hep Almanya’ya satışım varsa, hep Amerika’ya satışım varsa bana bu hükümleri nasıl uygulayacaksınız? Tabi bana uygulayacaksınız. Ama iş düzeltme yapmaya geldiği zaman, karşı firmayı düzelttiğiniz zaman, işte sorun burada karşınıza çıkacak. Tabii karşı firmayı artık düzeltmezsiniz. Ne yapacaksınız? Vergi anlaşması yoluyla düzeltmenin yapılabilmesi için Maliye Bakanlığı kanalıyla diğer tarafa bildirimde bulunacaksınız. Tabii ben Amerika’daki veya işte İngiltere’deki bu şirkete aktarılan parayı, efendim ben bunu artık kar payı olarak kabul ediyorum. Stopaja tabi tutuyorum. Peki oranın Maliye Bakanlığı bunu kabul edecek mi? Çünkü neden? O şirketinde hesaplarının değişmesi lazım. Çünkü neden? Burada temettü vergilendirmesi yapıyorsunuz. O para üzerinden bir stopaj hesaplayıp alıyorsunuz. O şirketi de, o stopajı orada karşı tarafta mahsup etme hakkı doğuyor. Ama bu mahsubun nasıl yapılabileceğinin sorusu, vergi anlaşmalarında da yok. Uygulamanın nasıl olacağı konusu şu anda belirsiz vaziyette. Aslında burada ne yapabildik? Şimdi tabii bu transfer fiyatlandırması veyahutta örtülü sermaye faiz hükümlerini ki, onda da bazı şeyler var. Onları da söyleyeceğim bir beş dakika. Şimdi tabi burada örtülü sermaye faizi ilgili sorunlar var onları da söyleyeceğim ama, burada örtülü kazanç transfer fiyatlandırmasında belki şunu yapabildik gibime geliyor. Çünkü bu hükümler biz sadece İstanbul’da uygulamayacağız. Halka açık şirketlere uygulamayacağız. Bu hükümleri biz ihracatçı şirketlere uygulamayacağız. Ama ben kiminle konuştuysam veyahutta herkesin ortak kanısı, sanki bu örtülü kazanç dağıtımı transfer fiyatlandırması hükümleri dış ticaret ilişkileri, yabancılik unsuru taşıyan ilişkiler ve işlemler nazara alarak kaleme alınmış deniyor. Doğru. Bende maddeyi ilk okuduğumda tamam dedim. Yani dış ticaret, işte alım, ihracat, şurada, burada veyahutta ana kurum, yavru kurum, yurt dışı ilişkilerinde uygulayacağımız hükümler gibi okuyorsunuz. Ama biz bu hükümleri ör-

t l  kazanç dağıtımında başka hükümler olmadığı için, Elazığ' da bakkal Mehmet efendi'nin i te hayat standardına tabi olmayayım diye karısını, kızını, çoluğunu, çocuğunu alıp kurduğu anonim şirkete de uygulayacağız ve nasıl uygulayacağız?   zmek mümkün değil. Şimdi bakıyorsunuz Kanunun hiçbir ayırım getirmemiş. Diyor ki, herkes Kanunda sayılan dört yöntemden bir tanesiyle oturacak fiyatını nasıl tespit edeceği ilişkili kişiye işlem yapıyorsa tepki görecek. D   nelim, Ni anta ı'nda adamın bir tanesi hayat standardına ben kar ıyım diye kundura dükkanını oturmuş limited  irket haline d n   t rm   ve adamın karısı gelip bir çift ayakkabıyı alıyor, gidiyor. Ne yapacak  imdi? Alacak eline dosya kağıdını, kar artı maliyet yöntemine göre o ayakkabıların fiyatının bu olması gerekli. Efendim geli , satış yönetimine göre bu olması gerekir. Bunları tek tek hesaplayacak ve bu kağıdı da be  sene saklayacak. Yani Kanuna göre hiç ka ar yolu yok bunun. Şimdi soruyorum,  statlara, meslekta larımızı veyahutta arkada larımızı "yok artık bu kadar da abartmayın" abartmayın var mı? Kanun bunu diyor. Eğer siz Kanunda Maliye Bakanlığı'na bu konuda bir yetkide verilmemiş. Küçük işletmeler, KOB 'ler veyahutta yurt dış ilişkileri olmayanlar diye. Belki burada ne yapabiliriz; Tabii bunlar aslında Kanunun çıkmasından sonra akla gelen düşünceler. Bence burada  u yapılabilirdi; Belki,b   k sanayi  irketi,mi? dersiniz, halka açık  irket mi?dersiniz veyahutta yabancılık unsuru taşıyan  irket mi? dersiniz, onlar için bunları öngörmek, diğer küçük işletmeleri aynı Ticaret Kanunu'ndaki gibi küçük ve orta ölçekli işletmeler için eski Kanun hükümlerini sürdürmek belki daha yararlı olabilirdi. Belki önümüzdeki yıllarda bu yöntemde benimsenebilip, Kanunda belki bu yöntemin değişikliği yapılabilir diye düşünüyorum. Aslında tabii baktığınız zaman bu hükümlerin, yani  ağ dış olduğunu falan söylemiyorum. Bu hükümler aslında çok güzel hükümler, çok iyi hükümler ama, bizim bu hükümleri ne ölçüde uygulayabileceğimiz ve yaşama geçireceğimiz konusunda ciddi tereddütlerim ve endi elerim var. Bunu en azında OECD nezdinde dahi   zememi iz. Şimdi bakıyorsunuz, mesela örtülü sermaye faizi düzenlemeleri çok enteresan kusurlu bir ilişkisi yok. Eski Kanunda ben oğlumdan da borç alsam, oğlumun şirketine de borç alsam örtülü sermaye faizi oluşuyordu. Fakat  imdi gerçek kişilerle veyahutta ortaklık ilişkisi olmayan ama benim akrabalarıma ait şirketlerden borç alırsam ilişkisiz sıfatına girmiyor. Dolayısıyla bu noktada da mesela bazı boşluklar karşımıza çıkıyor. Bu boşlukların da çok iyi değerlendirilmesi ve gerekiyorsa tabii Kamu  daresi tarafından kanun değişikliği ile kapatılması gerektiği kanaatindeyim. Tabii bu arada Gelir Vergisi Kanunu ile uyumlu olmadığı bazı noktaları ortaya çıkıyor. Mesela kontrol edilen kurum kazancında veyahutta transfer fiyatlandırma konusunda, acaba bunun karşı ayağının Gelir Vergisi Kanunu kapsamı olması halinde, nasıl hareket edeceği yolunda da şu anda mevzuatımızda tam bir boşluk var, ama duyduğuma göre bu boşlukları giderecek bir düzenleme şu anda en son olarak Aralık ayında yapılması düşünülen Gelir Vergisi Kanunu değişiklikleri içerisinde gideriliyor imiş. Örneğin, kontrol edilen kurum kazancı benzeri bir madde, Gelir Vergisi Kanunu'nun 41'inci madde 5 numaralı fıkra olarak ekleniyormu , d n toplantıda Maliye Bakanlığı açıklama yaptı. Bu şekilde de bu boşluklar giderilmeye çalışıldı. Ancak o zaman belki biraz daha bir bütünlük arzeder hale gelecek. Aslında hani konu çok, soru çok, ama ben çok fazla da zamanınızı almak istemiyorum. Bu

nedenle soru gelirse değinmek üzere buradayım. İzninizle teşekkür ediyorum.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Çok teşekkür ederim hocam. Soru cevap kısmında tabii ki sorular soruldukça konular açılacaktır burada. Şimdi bir şey soracağım hocam, sonra cevaplandırmak üzere. Vergi Konseyi'nde vardınız değil mi hocam? Orada bunları görüştünüz mü? Bunları tartıştınız mı? Sonra ama, şimdi cevabını istemiyorum. Bunları sormuş olayım.

DOÇ. Dr. BUMİN DOĞRUSÖZ

Unutmadan çok kısa olarak söyleyeyim isterseniz. Bunlar, tabii Konsey çalışmaları sırasında tartışıldı. Bu konuların birçoğu konuşuldu, ama konuşurken sorunu çözmek daha başka. Yasa maddesini yazmak daha bir teknik uğraşı. Bir de tabii bazı öneriler, prensipler veya yeniden düzenlemeler biraz daha farklı çıktı. Tabii bu işte nihai karar merci Maliye Bakanlığı'nın tespiti. Efendim Plan ve Bütçe Komisyonu'ndaki çalışmalar ve verilen önergeler ve Mecliste verilen önergeler, özellikle mesela Plan ve Bütçe Komisyonu'nda yapılan değişiklikler neticesinde gerekçeyle kanun uyumsuz hale geldi. Yani hani Konsey yaptı değil. Yani Konsey çalıştı, sadece bir tasarısı hazırlamış oldu ve Bakanlığa sundu.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Teşekkür ederim sağolasın hocam. Şimdi ikinci konuşmacı arkadaşımız sayın Süleyman Genç üstat Yeminli Mali Müşavir. Üstat sözü size veriyorum, buyurunuz.

SÜLEYMAN GENÇ

Teşekkür ederim sayın Başkan.

Değerli meslektaşlarım, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Benim tebliğimin konusu "Mesleki Sorunlar" olacaktır.

Konuya mevzuat açısından girmek istemiyorum; çünkü mevzuatı konuşmanın bütünsel bir anlamı olmayacak. O bakımdan genel olarak mesleğimizin nasıl yeniden yapılandırılması gerektiği arayışı noktasından hareketle bazı görüşler öne süreceğim. Söyleyeceklerimin birçoğu, bu kürsüden değişik biçimlerde ifade edilmiştir. Tekrar olacak ise de toplu bir sunum yapmak ihtiyacını hissettim.

Bilindiği gibi, bizim mesleğimiz 1989 yılında yasal bir çerçeveye kavuşmuştur. Oysa dünyanın birçok ülkesinde bu tür düzenlemeler en erken bizden 40 sene önce, 50 sene önce yapılmıştır. Dolayısıyla bu anlamda biz çok yeniyiz ve geç kalmış durumdayız. Tabi her gecikmenin olumsuz yönleri ağır basmakla beraber, olumlu yönleri de olabilir. Geç kalmışlığın olumsuzluklarını olumluya çevirmek bizim elimizde. Neden? Çünkü; biz bu durumda, durduğumuz noktadan geriye baktığımızda Batı dünyasında yaşanmış olan aşamaları değerlendirip gecikmeyi fırsata dönüştürebiliriz. Tabi bu bizim kendi kararlılığımıza bağlı bir şey. Eğer bunu doğru

R A P O R

06/63-64-65-66

15 ARALIK 2006

değerlendirebilirsek, onların yaşadığı tecrübeleri dikkate alırsak uğradıkları hayal kırıklıklarını yaşamadan gelişimimizi sağlayabiliriz.

Gelişmeleri dikkate alarak yeni bir meslek çerçevesi çizmemiz gerekir, diye düşünüyorum. 13 – 16 Kasım 2006 tarihleri arasında İstanbul’da Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı’nda, “Dünya Muhasebe Kongresi icra edildi. Birçoğumuz buraya katılmıştır ve yararlanmıştır; ben şahsen çok yararlandım bu toplantıdan. Sonuçlarını doğru değerlendirebilirsek bu kongre bizim için çok büyük kazanç. Onların gelmiş olduğu bu aşamayı, bizim doğrudan doğruya kendi yasal düzenlememiz içine alarak bir noktaya varabiliriz diye düşünüyorum. Tabi bunun bir de ahlaki boyutu var. Onun da üzerinde durmak gerekiyor. Yani bu tür sıçramalarda varılmak istenen noktayla kişinin aradaki boşluğu kapatması, mesleki bakımdan o gelişimi göstermesi gibi bir olgu da vardır. Diğer bir anlatımla mevzuattaki gelişmeyle kişinin gelişimi arasında bir paralellik olması gerekiyor. Bu, zamana bağlıdır. Gerek bu kongrede tekrar duyduğumuz, gerek bizim de öteden beri bildiğimiz bir gerçek var; Kongre’de Batı dünyasının muhasebecileri ve denetçileri tarafından seslendirildi. Muhasebeci ve mali müşavirlerin yalnız işletmeler için değil, kamu düzeni için ve demokrasinin daha ileri bir merhaleye taşınması bakımından önemi, bir kere daha bu toplantılarda gözler önüne serildi. Benim çıkardığım dersleri şöyle sıralayabiliriz:

Batı dünyası, muhasebecinin ve denetçinin ilk aşamada işletmeler için ne kadar önemli olduğunu keşfetmiş. Bu ilk tespit yüzlerce yıl öncesine dayanır. Önce işletmeler bakımından önemini kavramış ve dolayısıyla vergi alan devlet için de muhasebeci ve mali müşavirin ne kadar fonksiyonel bir iş gördüğü kabul görmüştür.

İkinci aşama, şirketlerin halka açık şirket uygulamasına geçmesiyle oluşmuştur. 20’nci yüzyılın başlarında gelişen bir süreçtir. Halka açık şirketlerde küçük paydaşların haklarının korunması; ki bunun bizdeki uygulamasına “SPK Mevzuatı” diyoruz. Ayrıca halkın tasarruflarının bankalar aracılığıyla ferdi işletmelere veya kurumlara verilerek değerlendirilmesi aşamasında, tasarrufların korunması anlamında bağımsız denetimin önemi de bu kapsamdadır.

Üçüncü olarak, kamu harcamalarının bağımsız bir denetçi tarafından denetlenmesi aşamasıdır. Bizde böyle bir durum söz konusu dahi değil. Kongrede tebliği sunan bir konuşmacı, İngiltere’de kamu harcamalarının % 90’ının bağımsız denetime tabi tutulduğunu, % 10’unun, ki savunma harcamaları olduğu anlaşılıyor, henüz bu denetim kapsamına alınamadığını, ancak 2007 yılında bütçenin %100’ünün bağımsız denetimin kontrolüne gireceğine ifade etti

Üç aşamayı önümüze koyduğumuz zaman, biz bunların ilk ikisine belli bir biçimde vaziyet etmeye çalışmışız. Muhasebenin işletmedeki önemi denetimin ve bağımsız denetçinin önemi konusunda bir ilerleme kaydetmiş bulunmaktayız. Son 20 yılda alınan mesafe azımsanamaz. Buna rağmen bütün işletmelerin muhasebecinin ve denetçinin, bağımsız denetçinin önemini kavradığını düşünmemekteyim. Çünkü; bunun tarihsel bir süreci var. En önemli eksiklik Ticaret Kanunu’nun denetçi konusunda hiçbir norm getirmemiş olmasıdır. Yeni taslakta bunların düzeltilmeye

çalışıldığını görüyoruz. Bir ticaret kanunu düşünün; şirketlerle ilgili hükümler taşıyor ve bu şirketlerin denetimini yapacak kişiler hakkında en ufak bir norm içermiyor. Dolayısıyla Türk uygulamasında biliyoruz ki çoğu şirketler % 98'e varan oranda, denetçileri eş, dost, ahabaplardan seçiyor. Yani işler bu şekilde yürütülünce muhasebecinin, bağımsız denetçinin daha birinci aşamada Türkiye'de gerekli öneminin anlaşılmadığını görüyoruz.

İkinci aşama halka açık şirketlerin denetimi. SPK, BDDK nezdinde yapılan bağımsız denetim. Bu iki alanda da Türkiye'de çok büyük eksik var. Bana göre bu eksikliklerde de en büyük neden, mesleğin yasal tanımını zorlayarak bu iki kurumun kendilerine göre meslek oluşturmaları ve bu oluşturdıkları meslek erbabıyla yaptıkları tüm denetimlerin fiyaskoyla sonuçlanmasıdır. Bu aşamaların mutlaka geçilmesi gerekiyor. Yani mesleğin tam ve doğru olarak tanımı tek otorite tarafından yapılmalıdır. Bu da 3568 sayılı Meslek Kanunu olmalıdır. Onun dışındaki düzenlemeler, denetimin nasıl yapılacağı vb. gibi detay konular açısından tabi ki her uygulayıcının kendince mevzuat hazırlaması normaldir. Buna engel bir şey yok. Ama herkes kendine göre bir denetçi tanımı yaparsa ve bu denetçilerin denetimini meslek örgütlerinin dışında birtakım yaptırımlarla denetlemeye kalkarsa, varacağınız yer 2001'de yaşanan kriz olacaktır, diye düşünüyorum. İki aşamada Türkiye henüz geride.

Üçüncü aşamaya gelince, zaten böyle bir aşamaya varmayı aklımızdan bile geçiremiyoruz şu anda. Bu sözün anlamı şu: devletin bütün harcamalarının, Sağlık Bakanlığından tutun da Dışişleri Bakanlığı'na kadar bütün harcamaların bağımsız denetime tabi tutulması. Olabilir mi böyle bir şey? Evet, Batı dünyasında bazı ülkeler % 90'a kadar ulaşmışlar, önümüzdeki yılda % 100'e ulaşacaklarını söylüyorlar, ki askeri harcamalar kapsama giriyor, demektir. Bizde askeri harcamaları bütçe kontrolüne sokma işini yeni başarmışız. Düşünün, bir de bunu bağımsız bir denetçi yapacak. Denetçi denetimin sonuçlarını raporlayacak ve bunu yurttaşlarına duyuracak. Yurttaşları da o birimleri, o uygulayıcıları politik anlamda denetlemiş olacak. Yani gelecek seçimde diyecek ki, "adam sağlık harcamalarında söz verdiği gibi davranmamıştır." ya da "Gerekli harcamaları düzgün yapmamış, sağlık harcamalarının şu bölümlerine önem vermemiştir." Ben bu politikacıyı değiştireceğim, diyebilecek yurttaş. Zaten bu denetimin anlamı; şeffaf bir devlet, şeffaf bir harcama politikasını ortaya çıkarmaktır. Türkiye'de böyle bir şey söz konusu değil.

Muhasebe kongresine katılanlar bilebilir, dikkatlerinden kaçmamıştır. Bizim bir meslektaşımız tebliğ sahibine şöyle bir soru sordu, "Siz hem bağımsız denetim diyorsunuz hem devletin kurduğu bir örgütün devlet harcamalarının denetimini yaptığınızdan bahsediyorsunuz. Bu bir çelişki değil mi? Bunun bağımsız denetimle ne alakası var?" dedi. Konuşmacı biraz şaşırdı. Çünkü; sorunun soruluş biçimi onu şaşırttı. Şöyle karşılık verdi: "Ben herhalde anlatamadım. Bu denetim örgütünde görev alacak kişiler bizden atanan kişilerdir. Bağımsız denetçilerdir. Devlet bir kurum kurabilir tabi ki, bunun yasayla kurulması zorunluluktur. Ama önemli olan o kurumda kimlerin çalışacağıdır. Bu da bizden, bağımsız denetçilerden seçilen kişilerdir." Verilen cevaptan da anlaşıldığı gibi bu konu bize o kadar yabancı ki batıdaki uygulamaya bir anlam dahi veremiyoruz. Türkiye'de bu

aşamaya gelmek için tahmin ediyorum herhalde uzun bir süreç gerekecektir. Ama bu tebliğlerden ve buna benzer sunumlardan anlıyoruz ki bizim önümüzdeki yıllarda talep edeceğimiz konulardan biri de bu. Hani bazen duyuyoruz, kamu denetimiyle ilgili birtakım düzenlemeler yapılıyor; Sayıştay ihaleye verecek filan... Demem o anlamda değil yani. Öyle bir kurum oluşacak ki, orada bağımsız denetçiler görev alacak ve belki yaparsa öyle bir ihaleyi onlar yapacak.

Sonuç olarak; bütün bu üç aşamada, Batı'da yaşanan gelişmelere baktığında, ilk iki aşamanın Türkiye'de de hayata geçtiğini görebiliyoruz. Üçüncüsü de ülkemizde demokratik talepler geliştikçe uygulamada yer alacaktır.

Bu çerçevede önerilerimi sıralayıp tebliğimi bitireceğim.

Birinci önerim: 3568 sayılı Meslek Kanunu, yukarıda belirtilen gereksinimleri karşılayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Bunun için örgütümüzün bir taslak hazırlaması gerekir; Ciddi bir taslak hazırlaması gerekir. Parlamentoda herhangi bir çalışma başladığı zamandan önce harekete geçmek gerekir. Elimizde bir modelin bulunması kaçınılmazdır. Batı'daki gelişme trendine göre bizim de örgüt olarak bir taslak hazırlayıp elimizde bulundurmamız gerekir. Yani durup dururken yeni bir meslek kanunu taslağı hazırlamaya ne gerek var, diyenler çıkmaktadır. Bizim meslek kanunumuz aslında ihtiyaçların çok gerisinde kalmıştır. İhtiyaçlara göre kurumların, kavramlarının tanımının yeniden yapılması gerek. Meslek erbabının yeniden tanımlanması gerekir. Bu bakımdan bence bu taslağın TÜRMOB tarafından hazırlanması ve el altında bulundurulması yerinde olacaktır. Hazır olursunuz, ileride Parlamente'ye sunabilirsiniz. Ya da Parlamente'de böyle bir çalışma yapılacağı zaman, bu hazırlık taslağını götürebilirsiniz.

3568 sayılı yasada meslek erbabının tanımı yapılırken, SPK'da ve BDDK'da denetim yapacakların ya serbest mali müşavir, ya da yeminli mali müşavir olacağı açıkça belirtilmelidir. İhtiyaç varsa yeni kavramlara, yeni meslek tanımlarına veya o mesleklerin içinde kıdem sıralaması yapılmasına bu Kanunda yer verilmelidir. Yani herkes kendi mevzuatı çerçevesinde meslek tanımı yapamamalıdır. Aksi halde durum şuna benzer, her bakanlık kendine göre avukat tanımlar. Yapabilir mi? Yapamaz. Ama bizde yapılıyor. Her kanun kendine göre denetçi tanımı yapıyor.

Ticaret Kanunu tasarı taslağının bazı hükümlerine değineceğim. Madde'lere girmek istemiyorum ancak ortada bir taslak olduğu için üzerinde durmak lazım, önemli. Göreceksiniz taslaktaki denetçi kavramı yerine oturmuyor. Çünkü; tanımı buraya koyduranların net bir tanımlama yapmayı istemediğini çok açık biliyoruz. İstanbul Yeminli Odasının ısrarıyla 3568 sayılı kanuna atıfta bulunularak konu geçirildi. Ticaret Kanunu'ndaki denetçi kavramının anlaşılır hale getirilmesinde mesleki açıdan gereksinim vardır. Birtakım denetim türlerine göre, bağımsız denetçilerde bazı tecrübeler isteniyorsa bunlar bu kanunlarda değil, meslek kanunun da yer almalıdır. Bu bakımdan bizim şu anda karşı karşıya kaldığımız dağınıklık, gerçekten mesleğimizin sonunu getirebilecek kadar vahimdir.

İkinci önerim; Meslektaşların uyması gerekli etik kuralların belirlenmesi ve gerekli yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesi çalışmalarına başlanmasıdır. Bu çok önemli. Gene bu konuda Muhasebe Kongresi'nde yaşanan bir olayı anlatmak istiyorum. Kongrede bir hanıma ödül verdiler. 20 yıl Etik Kurul'da çalışmış ve birçok İFAK Başkanı bu hanıma çalışmalarında destek vermiş. Buradan şunu anlıyoruz; bu etik kurallar tercüme edilerek gömlek gibi giydirilecek şeyler değil. Bunların içselleştirilmesi lazım. Yani bunların tarafımızdan benimsemesi lazım. İşte onun için bu kuralları yapalım derken, "Batıda var" tercüme edelim anlamında söylemiyorum. Kaldı ki tercüme edilenlerin Türkçe anlamında anlaşılır bir hale getirilmesi lazım. Şu anda tercüme edilen etik kuralların doğru dürüst anlaşılması olanaksızdır. Ayrıca etik kuralların uygulamasının izlenmesi lazım. Bu izlenmiyorsa, örneğin laf olsun diye bir kural koyup da onu izlemiyorsanız zaten bu kural olmaktan çıkıyor. Özellikle etik kuralın bizim mesleğimiz bakımından ne kadar önemli olduğunu Kongredeki konuşmalardan öğrendim. Çünkü; insanlar bunun üzerinde çok duruyorlar. Bir ömrü etik kuralların oluşmasına veren insanlar var. Bizim de bu çalışmalar kapsamında ayrıca mesleki bakımdan iç denetim mekanizmasını geliştirmemiz lazım. Eğer biz bunu yapmazsak hani Amerika'daki gibi bir durum başımıza gelebilir. Amerika'da şimdi bir kurul var denetliyor. Bu kurulda kamu ağırlıklı kişiler var. Bence bu iyi bir model değil. Benim şahsi görüşüm, biz böyle bir kurulu Yasayı değiştirterek kendi bünyemizde oluşturmamız gerekiyor. Ama içinde kamu görevlisi de bulunabilir. Burada karma bir sistem kurabiliriz; ama ağırlık olarak mesleği icra edenlerin iç denetim mekanizmasında görev alması daha doğru olacaktır. Mekanizma bir takım seçme kurallarına göre çalıştırılmalıdır. Herkesin sırayla denetlenmesi anlamında bir şey düşünmemeli. Zaman zaman bazı meslektaşlarımızın objektif kriterlere göre denetlenmesi mesleğimizin yararınadır. İç denetimin şu bakımdan önemi var; denetim standartlarının yerine getirilmesinde ve etik kuralların uygulanmasında pratikte alınan mesafelerin ölçümü görülebilir.

Üçüncü önerim: Benim icat ettiğim bir şey yok burada. Ben bunları bir sistem içinde söylemeye çalışıyorum. Meslektaşlarımızın uzmanlıklarının ekspertiz düzeyine getirilebilmesi için gerekli çalışmaların yapılması. Bizim şu anda denetimini ve tasdikini yaptığımız konularda ekspertizliğimizi tartışacak değiliz. Ama yeni alanlar talep ediyoruz. Yeni görev alanları istiyoruz. Dolayısıyla bu alanlarda bir ekspertiz gibi çalışmak, yani randımanlı ve yeterince donanımlı bir üretim yapabilmek için, eğitimi kurumsallaştırmalıyız. Örneğin faaliyet belgelerinin belli bir eğitim süresine bağlı olarak yenilenmesi şartının mutlaka getirilmesi gerekiyor, diye düşünüyorum.

Dördüncü önerim: Meslektaşlarımızın çalışmalarındaki sorumluluğun yeniden tanımlanması. Yani şu anda hepimizin şikayetçi olduğu müşterek ve müteselsil sorumluluk. Türkiye'de çok büyük problem haline getiriliyor. Vergi kanunlarında olsun, diğer kanunlarda olsun, kolektif cezalandırma anlayışını yaygınlaştırmaya çalışan bir eğilim var. Bu tabi çok modern bir eğilim değil aslında, çağ dışı bir eğilim; ama kanunlarımıza girmiş durumda. Bu hükümlerin ayıklanması lazım. Onun için sorumluluklarımızın doğru biçimde ve Batı'daki anlamda belirlenmesi gerekiyor. Müşterek, müteselsil

sorumluluk anlayışını kesinlikle kabul etmemek gerekir. Şahsen ben hukuk eğitimi almış bir kişi olarak bu uygulamadan utanıyorum. Çünkü; bu çağ dışı bir şey. Korkutmak için böyle bir düzenleme getirmek. Ben bu mantığı biliyorum, ülkemize yakışmıyor, mesleğimize yakışmıyor. Bence bize bunu reva görenler haksız durumdalar. Bunların düzeltilmesi lazım.

Beşinci önerim: Birlikte çalışma, yani serbest muhasebeci mali müşavirlerin, yeminli mali müşavirlerin birlikte çalışma alanlarının belirlenmesi gerekiyor. Modeller geliştirilmelidir. Özetle şunu söylüyorum: Bizim hangi gruptan olursa olsun, oturup yeniden konuşmamız, tartışmamız; konuşarak, tartışarak meseleleri çözme yöntemlerini bulmamız gerekiyor. Ben bunu, zaten bu tartışmaları, konuşma adabını Türkiye'nin sorunu olarak görüyorum. Biz masada oturup konuşmayı başardığımız gün, herhalde bizim önümüzü kimse kesemeyecektir. Bunu yapabilirsek meslek erbabı olarak da, Türkiye olarak da yani masada oturup karşı tarafla konuşup, onunla tartışıp onun yaptığı bütün manevraları medeni bir insan gibi karşılayıp doğru şeyleri ortaya koyduğunuz zaman bizim ülke olarak da, meslek olarak da kimse önümüzü kesemez, diye düşünüyorum. Tek eksikimiz bu. İnanın, bu işte öncülüğü biz yapabiliriz.

Sabırla dinlediğiniz için teşekkür ederim, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Çok teşekkürler, sayın Süleyman Genç üstad da. Üstat da şöyle diyor: “Daha çok demokrasi” hakikaten öyle. Bizim gerçekten, daha çok demokrasiye ihtiyacımız var. Daha çok bir arada olmaya, birbirimizi dinlemeye, konuşmaya, tartışmaya ihtiyacımız var. Bu doğru. Üstat bir şey soracağım; ama cevabını şimdi istemiyorum. Yani kafanızda canlandırın, modelinizi bize önerin, diyeceğim. Bağımsız denetçilerin kontrolünde bir kurumdan bahsettiniz. Kafanızda nedir bu? Nasıl bir şeydir?

SÜLEYMAN GENÇ

Müsaade ederseniz, Osman hocam müsaade ederse bir cümle söylemeyi unuttum, onu atladım. Şimdi, efendim, Ticaret Kanunu'ndan bahsetmiştim. Aslında orada kimlerin ilk düzenlemeyi yaptığını da biliyoruz. Taslağa garip bir kavram koymuşlardı “Bağımsız Denetim Kuruluşu” diye. Şimdi bir kanuna şirket ibaresini koyacağınız zaman, mesela şunu dersiniz; “Anonim Şirket”; bunu biliriz, beş kişiden oluşur filan. “Limitet Şirket” ya da “Adi Komandit” şirket birer kavram. “Kadın” dersiniz, “erkek” dersiniz ne anlama geldiği bilinir. “Bağımsız Denetim Kuruluşu” bir yasada konulacak ifade değildir. Esnaf işi. Bağımsız Denetim Kuruluşu nerede tanımlanıyor? Hiçbir yerde. Ama biz kendimize bir model yaratmak istiyoruz ya Batı'da, ya da Amerika'da bazı yerlerde var bu kavramlar; ama içi yasalarla doldurulmuş. Biz kavramın içini boşaltarak ülkemize ithal etmek istiyoruz. Mücadele ederken birilerini suçlamak değil ama, geri planını bilmemiz lazım. İçi doldurulmamış bir kavramı getiren insan, ne amaçlı getiriyor bunu. Amaç belli. Başka amaçlar var, pazar kapatılmaya çalışılıyor. Ben derim ki, ortada bir Meslek Kanunu var. Odamız bu çalışmayı yaptı. Ankara'ya bir toplantıya çağırılmıştı. Üstadım da lütuf etti, beni de çağırdı danışman sıfatıyla. Gittiğimizde şöyle bir manzarayla karşılaştık: Ticaret

Kanunu'ndaki denetim maddesi geçmiş. Başka şeylerle uğraşıyorlar. Diyeceksiniz ki, "Geç mi kaldınız?" Yok. Hocanın orada bir program değişikliği olmuş. Biz vaktinde gittik, ama onlar bizden bir saat önce başladığı için konuyu geçmişler. Üstadımız Sezai bey sordu: "Ne yaptınız denetçi maddesini?" Dediler ki, "İşte, efendim biz "bağımsız denetim" ibaresi koyduk. Oda başkanımız sayın Sezai Onaral bey itiraz etti, "Böyle şey olmaz" dedi. Neyse bunu değiştirdiler, değiştirdiler maddeyi. "3568 sayılı Yasa'ya göre" ibaresini koydular.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN " Ticaret Kanunu'nda" deseler, demediler.

SÜLEYMAN GENÇ

Son cümlelerimi söyleyeyim. Taslaktaki cümleyi okuyacağım size. "Denetçi ancak üyeleri Yeminli Mali Müşavir veya Serbest Muhasebeci Mali Müşavir sıfatını taşıyan bir bağımsız denetleme kuruluşu olabilir." Cümleye "Denetçi" diye başlanıyor, "kuruluş" olarak da bitiriliyor. Cümle yanlış. Devam ediyorum. "Küçük anonim şirketler en az iki "Yeminli Mali Müşaviri" veya "Serbest Muhasebeci Mali Müşaviri" denetçi olarak görevlendirebilir. Bu kadar gerçekleri inkar eden, görmeyen bir düzenleme olabilir mi? Küçük bir şirkette iki yeminli denetçi görevlendirilecek. Yani böyle bir şey olabilir mi? Bunlar konulmuş işte. Netice olarak "Bağımsız Denetleme Kuruluşu" diye bir kavram yoktur. Bunların adı ya "Anonim Şirket"tir ya "Limitet Şirket"tir. Ama bunu teşkil eden insanlar bağımsızdır. Olay bu. Bunlar kanunlardaki tanımlara göre "bağımsız". Bağımsızlık kavramı kişilerle ilgilidir. Bir kurum nasıl bağımsız olabilir? Kuruluşu bir denetçi yönetecek o denetçi bağımsız olacak. Bağımsız olması gereken o. Siz şimdi kurumu "bağımsız kuruluş" diye tanımlıyorsunuz. Nedir? Madde diyor ki, "Tüzükte belirlenir." Bütün bunlar yanlış. Belki biraz daha eskisine göre bir adım ileri gidilmiş; ama kesinlikle bu tanım doğru değil. Doğrudan doğruya denetçiyi tanımayacak bizim Kanuna göre. Meslek Kanunumuza uygun olarak ve "bunların oluşturduğu ortaklıklar da bu işleri yapabilir" diyecek, bu kadar basit. Ama işi karıştırıyorlar. Çünkü; ben eminim, bunu yine değiştirecekler. Uğraşacaklar, böyle bırakmayacaklar. Zaten bağımsız denetim kuruluşunun önüne konulan o isimleri kaldırtmak istiyorlar. İlk taslakta yoktu. Hatır için koymuşlar. Eminim kaldıracaklar. Bağımsız Denetleme Kuruluşu lafı duruyor. Teşekkür ederim.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Çok teşekkürler sayın Süleyman Genç üstada da. Üstat da şöyle diyor; "Daha çok demokrasi" hakikaten öyle. Bizim gerçekten daha çok demokrasiye ihtiyacımız var. Daha çok bir arada olmaya, birbirimizi dinlemeye, konuşmaya, tartışmaya ihtiyacımız var. Bu doğru. Üstat bir şey soracağım, ama cevabını şimdi istemiyorum. Yani kafanızda canlandırın, modelinizi bize önerin diyeceğim. Bağımsız denetçilerin kontrolünde bir kurumdan bahsettiniz. Kafanızda nedir bu? Nasıl bir şeydir?

Evet, Ticaret Kanunu ile ilgili daha sonra sorular gelirse, konuşacağımız çok konular var. Aynen katılıyorum üstada. Bir diğer konu; Şimdi yeni

taslak hazırlaması, bizim Odada hakikaten çok sayıda taslak var. Çalışmalar çok sayıda var. Üstat bunların içinde zaten bulunmuştu. Böyle bir çalışma tekrar yapıyorlar. Yeminli Mali Müşavirler Oda Başkanları diye bir kurum var. Yasal statüsü bunun yok ama, oluşmuş, artık kabul görmüş bir kurum. Prosedürü Yeminli Mali Müşavirler Odalarından oluşturduğumuz kişiler. Yönetimdeki arkadaşlar oturacaklar, ihtiyaç duymaları halinde de teknik konuda yardım alacaklar, hukukçulardan ve diğer bilgili kişilerden. Böyle bir tasarı hazırlayıp, eskilere ilave olarak arşive konulacak. Gerektiği zaman TÜRMOB'a, gerektiği zaman Meclis'e, gerektiği zaman Maliye Bakanlığı'na, gerektiği zaman diğer kamu kurum ve kuruluşlarına bu tasarı sunulabilecek. Zannediyorum bu çalışmalarda Bumin hocamız da vardı ilk çalışmamız içinde. Tabii mesleğimiz, sonucun getirilmesini isteyenler vardır ama, bunlara tabii ki periyodik olarak hiçbir zaman müsaade etmeyiz. Yani bu kadar da kolay değil. Bir şeyi rahatça söylüyorum Yeminli Mali Müşavirlik müessesesi Türkiye'de tutmuş bir müessesedir. Herhangi bir hesapsal ilişkide mutlaka "Bir Yeminli Mali Müşavire gösterelim. Bir hesaplara baksın, etsin" deniyor. İşte üstadın bahsettiği. Bir Muhasebe Kongresinde "Yeminli Mali Müşavirlik diye bir müessese dünyada var mı?" Var. Evet var. Dünyada Yeminli Mali Müşavirlik unvanıyla olmamasının Çok fazla bir anlamı yok. Var, ama diyelim ki yok. Yani biz hep ithalatçı mı olacağız? Bunu her zaman söylüyorum ben. İhracatçı olalım, bir de bunu anlatalım millete. Tartışalım bunu. Onun için burada bir sıkıntı yok. Yeminli Mali Müşavirlik müessesesi ülkemizde önemle kabul görmüş bir müessesedir. Oturmuş müessesedir. Kamuoyu tarafından da kısa sürede çok iyi bilinen, kabul edilen bir müessese olmuştur.

Şimdi son konuşmacı sayın Osman Altuğ hocamıza sözü veriyorum. Osman Altuğ hocam da biraz ama bizi fırçalıyor. Onu şahsen ben kabul ediyorum. Onu biz hallederiz aramızda. Sözü vereyim, rahatlıkla konuşun. Size sınırlama getirmiyorum. Üç, beş dakika değil. 15, 20, 25 dakika konuşabilirsiniz hocam. Söz sizin.

PROF. Dr. OSMAN ALTUĞ

Bir cümleyle söze başlayacağım. Eğri cetvelle düz çizgi çizilemez. Bunu iyice bir düşünün. Türkiye'nin özellikle 24 Ocak 1980 sonrası uygulamalarına bakın ve Türkiye'nin evvela ekonomik modelini ne olduğunu bir tespit edin. Birincisi, model ne? Hep söylediğim gibi, bir ülkede iki tane ekonomi varsa birisi "kayıtlı ekonomi", ötekisi de "kayıt dışı ekonomi"dir. Bir ülkede iki ekonomi varsa, o ülkede iki tane devlet var demektir. Birisi kanunlara itaat edenlerin devleti", diğeri de "kanunlara itaat etmeyenleri devleti". Kanunlara itaat etmeyenlerin devleti kayıt dışı ekonomi,. siyasetin finansmanını sürekli olarak yaptığı için, ister istemez kayıtlı ekonomide, kayıt dışı ekonominin emrinde ve hizmetindedir. Çünkü siyasetin finansmanını halk yapmaz. Apartman yönetim kurulu toplantısına bile gitmeyen bir halk, katılımcı olmayan bir halk. Bu iki ekonomiyi, tek ekonomi haline getirmek mecburiyetindeyiz. Buda ekonominin kayıt altına alınmasından geçer. Onun dışındaki tüm tartışmalar hakikaten çok çeşitli makamlarda bestelenmiş şarkılardır, türkülerdir, gazellerdir ve bunların bestecisi, icrası, uygulayıcısı önemli değil ve Türkiye'de de bestekardan ve icraatçıdan ge-

çilmez. Vergi kanunları da bu yöndedir. Tam bir komedidir. Hepsi bir komedidir. Niye bir komedi? Siyasi tercih. Siz kayıt dışı ekonomiye borçluysanız iktidar olmanızı, siz artık kayıt dışı ekonomiyi daha çok artırmak için, neler yapılması gerektiği yönünde hareket edersiniz ve Türkiye böyle bir atmosfer içerisinde. Oldum olası böyledir. Siyasi tercih, gelir üzerinden mi vergi alalım? Gider üzerinden mi vergi alalım? Gelir üzerinden vergi alırsanız, ister istemez nüfusun tamamını gelir vergisi mükellefi yapmanız lazım. Nüfusun tamamını gelir vergisi mükellefi yapmakta gayri memnun bir seçmen kitlesi oluşturmaktır. O zaman kayıt dışı ekonominin gerçekleştirdiği iktidarların hiçbirisi gayri memnun bir seçmen kitlesi oluşturmamak için, herkesi ve herkesi Gelir Vergisi mükellefi yapmaz, yapmamıştır da. Oysa Amerika Birleşik Devletleri'nde 280 milyon Amerikalının, 280 milyonu da Gelir Vergisi mükellefi. Vergiyi gelir üzerinden alıyor. Herkesi ve her kesimi vergi mükellefi yapmak, birincisi bu. Onunla ilgili çalışmaları ben şahsen 1973'den bu yana, önce hazırladığım Mernis Projesi ve daha sonraki çalışmalarında bir bilim adamı olarak görevimi yapmaya çalıştım. Birincisi bunu yapacağız. İkincisi, herkesin her çeşit masrafını vergi matrahından indirme hakkı vereceğiz belli ölçülerde. Nasıl olacak bu? Türk Vergi Sistemi TOPAL'dır, ya alıcı gelir vergisi mükellefi değil, ya satıcı Gelir Vergisi mükellefi değil. Çoğu zaman ikisi de gelir vergisi mükellefi değil. O zaman alıcı ile satıcı devlete karşı bir şer güç oluşturuyorlar. Bir çıkar birliği. Alıcı fatura almıyor, ödemesi gereken Katma Değer Vergisi'ni ödemiyor. Satıcı fatura vermiyor. Kazancına isabet eden Kurum yada Gelir Vergisi'ni ödemiyor. Böylece devlete karşı bir çıkar birliği içerisinde. O zaman bu çıkar birliğini, çıkar ayrılığına dönüştürmemiz lazım. Nasıl yapacağız? Bu iki kesimin arasına nifak sokacağız. Diyeceğiz ki, "Biz devlet olarak sizin bütün masraflarınızı kabul ediyoruz." Hiçbir satıcı, hiçbir alıcıya yüzde yüz ekonomik menfaat sağlayamaz. Hem malı vereceksin veya hizmeti vereceksin hem de para almayacaksın. Yok böyle bir şey. O zaman ister istemez alıcıyla satıcı, herkes hem alıcı hem satıcı olduğu için, birbirini kontrol edecek. "Mükellefi-Mükellefle Alıcıyla-Satıcıyı, Tüketici ile üreticiyi" denetime yönelik bu model Modern Ekonomik Denetim Modelidir. Çağdaş yapı da bu modele dayanır. Tabii gene insanların isteğine bıramayacaksınız. Ne yapacaksınız? Ekonomiyi "hamiline" yazılıktan, "nama" yazılı hale getireceksiniz. Türkiye ekonomisi hamiline yazılıdır ve onun içinde Türk halkını hep hamile bırakır. Bir yandan iktidarlar; açık, seçik net söylüyorum, kayıt dışı ekonomiyle mücadele şeklindeki bir komediyi o kadar güzel oynuyor ki, çünkü hedef göstereceksiniz topluma. "Bak biz kayıt dışı ekonomi olmasa, ah bunlar yok mu, hep bunların yüzünden" Ne olacak? "İşte şöyle olacak, böyle olacak. Kayıt dışı ekonomiyi kayıt altına alırsak şu kadar vergi hasılatımız artar....." Kardeşim peki o zaman 100 milyonluk tek küpürde niye banknot basıyorsun? Çünkü nakitle ödemeyi ne kadar kolaylaştırırsanız, kayıt dışı ekonomiyi o kadar azdırırsınız. "Efendim işte yaptık ya. Bak 8 milyardan yukarıya alışverişlerde tacirlerin arasındaki ödemelere banka mecburiyeti koyduk." İyi de kardeşim, bilanço esasına göre defter tutan kaç tane müteşebbis var. Siz dalga mı geçiyorsunuz? Evet, Türkiye dalga geçenlerin dünyasıdır "Sayın Bakanım" dedikleri de hep bakar. Hep bakar. Yani bizim değerli mensubumuz, arkadaşımız, o da o kadar güzel bakıyor ki, taaa Ankara'dan şimdi burayı görüyor. Niye? İşte

göndermiş, “Bulunamadım” demiş. Ben bu “bulunamadım” telgraflarına çok takılıyorum. Yani kardeşim biz ona “bulundun da, bulunmadın da” diye soruyor muyuz. Geliyorsan gel, gelmiyorsan gelme. Yani burada illa adın duyulsun diye, böyle bir şey niye yapıyorsun? Belki de toplantıya gelemeyenleri ya toplantının kendi manevi huzurlarında ya da himayelerinde yapılmasını istiyor. Ben bu tip oturumlarda (panellerde) başkanlık yaparken hiçbir telgrafı okutmuyorum. Kesinlikle okutmuyorum. Hiç. Gelen gelir, buyurur. O zaman kardeşim Türkiye Cumhuriyeti’nin 70 milyonu da gelemediğine göre, 70 milyonun ismini okuman lazım. Biz kıvançta, tasada ortak değil miyiz ? Geçen ay Düzce’de Recep YAZICIOĞLU’nu anmak üzere toplanan panelde başkanlık yaptım gelen telgrafları okutmadım sonradan öğrendim ki Telgraf gönderenlerin arasında başbakanın telgrafı da var. işte Türkiye gelenler ve gelmeyenler dünyası.

Üç tane unsur, demek ki herkesi ve her kesimi Gelir Vergisi mükellefi yapacağız. Herkesin her çeşit masrafını vergi matrahından indirme hakkı vereceğiz ve ekonomiyi hamilinelikten nama yazılı hale getireceğiz. Artık dünya dijital parayı konuşuyor. Amerika Birleşik Devletleri’nde normal bir Amerikalının cebinde 2 \$ (Dolar)dan, 3 \$ (Dolar)dan başka nakit para yoktur. Adam tuvalete de gitse kartla öder. Böylece alıcıyla, satıcıyı kontrol mekanizmasını kurarsınız. Bu bizim işimize gelmediği için ne yapıyoruz? Herkesi ve her kesimi gelir vergisi mükellefi yapmak yerine, herkesten çaktırmadan vergi alıyoruz. Namert vergisi Dolaylı Vergiler, Türkiye’nin en zengin adamı da en yoksul aynı vergiyi verir. Güzel. Maliye Bakanlığı Meclise 2007 yılı ile ilgili Rapor sunmuş. Dolaylı Vergi ile Dolaysız Vergi oranlarını bu raporun içinden çıkartmanız için, hakikaten konunun çok çok uzmanı olmanız lazım. “Dolaylı Vergi, Dolaysız Vergi şu kadardır” dememiş. Açıkça söyle, bu böyle. Avrupa Birliği bütün çalışmalarında bizim girişimimizle ilgili şartların içerisine bunu koyuyor. Diyor ki, ^ Kardeşim sen Avrupa Birliği’nde ortalama Dolaysız Vergi oranı % 65, Dolaylı Vergi oranı % 35.” Bir kere sen buraya gel de, ondan sonra oturup konuşalım. Gümrük Birliği’ne Geçiş Sözleşmesi 06 Mart 1995. Bizim şöyle bir taahhüdümüz var, aynen 47, 48, 49’uncu maddelerde. Avrupa Birliği’ne girişimizin ön şartı olarak “Ülkemizdeki kayıt dışı ekonomiyi kayıt altına almayı kabul ve taahhüt ederiz”. İmza Türkiye Cumhuriyeti. Süresi iki yıl. 06 Mart 1997’de bu süre bitti. Ondan sonra size, her kim ki Avrupa Birliği nutukları atıyorsa, dünyanın en namılı dansörleriyle yarışabilecek kadar dansördür. Kimliği, makamı ne olursa olsun. Sözleşmeye bağlılık ilkesi gereği bu şartı yerine getirdin mi? Hayır. Bitti. “Efendim o kadar el kaldırdık Mecliste insan hakkı, baba hakkı, sülale hakkı filan” Kaldır elini ne olacak yani. Hak vermekle, hak oluşmuyor. O zaman artık yeni şeyler konuşmanız lazım. Dünya için eski ama, bizim için yeni olan şeyleri gerçekleştirmemiz lazım. Ne yapmış sistem? Mükellef sayısı belli. 3 milyon Gelir Vergisi mükellefi var. Ödediği vergi bütçe gelirleri içerisinde sadece %1. Kurumlar Vergisi mükelleflerinin ödediği de aşağı yukarı bu kadar %1.25’tir. Toplam % 2.25’e denk geliyor. Peki biz bu işletmeleri mali açıdan nasıl kullanıyoruz? Biz bu işletmeleri mali açıdan kamunun tahsildarı olarak kullanıyoruz. Tahsildar. Ne yapıyor bu tahsildar? Katma Değer Vergisi tahsil ediyor, götürüyor amcalara veriyor. Çalıştırdıkları insanlardan Gelir Vergisi stopajı yapıyor, götürüyor amcalara veriyor. O amcalarda diyor ki, “Bunlar bizim tahsildarlar. Bu

tahsildarlar doğru mu çalışıyor, eğri mi çalışıyor? Bunlara bir denetim düzeni kuralım.” Amaç vergi almak değil, hikaye. Vergi meselesi değil. Amaç, tahsildarları iyi idare etmek ve bu tahsildarları iyi idare etmek için de bir denetim mekanizması getiriyor. İşte defteri şöyle tutacaksın, kitabı böyle tutacaksın, beyanname vereceksin. Esas istediği, o sizin vergi sorumlusu olarak yaptığınız görevleri kontrol etmek. Çünkü Gelir Vergisi stopajı üzerinden alınan vergi, yanlış hatırlamıyorsam bütçe gelirleri içerisinde % 39. Toplayan % 1 veya 2. Toplanan % 39. O nedenle Türk Vergi Sistemini çağdaş bir sistem olarak değerlendirmek kadar yanlış bir şey yoktur. Ama bu bizim mesleğimiz. O zaman bizim mesleğin ne avantajları olabilir diye bu düzenlemelerden pay çıkarmamız lazım. Benim önerdiğim modeli gerçekleştirirsek, yani herkesi ve her kesimi Gelir Vergisi mükellefi yaparsak o zaman bütün muhasebecilerin, bütün serbest muhasebecilerin ve yeminli mali müşavirlerin işleri felaket artacaktır. Demek ki birincisi, herkesi ve her kesimi gelir vergisi mükellefi yapmayı kurumlar olarak hedeflememiz lazım. Yani meslek kurumları olarak hedeflememiz lazım. İkincisi, bu kanunların böyle arızalı çıkması meslek mensuplarının son derece yararlıdır. Çünkü ne kadar çok arıza olursa, o kadar çok size iş düşer. O zaman arızalardan şikayet etmek yerine, yeni yeni arızalar oluşturmanız lazım. Onun için bu kanunlardan sakın ola şikayet etmeyin.

Üç tane temel unsuru gerçekleştirmek zorundayız. Bugüne kadar bu sistemi Türkiye denemedi. Çünkü siyasetin finansmanını halk yapmadığı için, parası olanlar yaptığı için Türkiye’deki modelin adı “parakrası”dır. Parası olanların demokrasisidir. Parası olanların demokrasisi de parası olanlara çalışır. O nedenle asgari ücretten Gelir Vergisi alan bir zihniyet 500 milyara kadar faiz gelirlerinden vergi almaz ve bizde bunu alkışlarız. Niye? Çünkü doğru yapıyor. Kendi açısından gayet doğru. Çünkü o devlet iç borçlanma senetleri hamiline yazılıdır. En büyük devlet adamı Türkiye Cumhuriyeti’ni en çok borçlandıran devlet adamıdır. 08 Şubat 2002’de 100 milyarlık tek kupürde “hamiline” yazılı Devlet İç Borçlanma Senedi’ni tedavüle çıkaran bir ülkenin çocuklarıyız. Türkiye Cumhuriyeti Devleti kimden ne kadar borç aldığını bilmez. Kime ne kadar faiz verdiğini de bilmez. Dolayısıyla bazen kamuoyunda izliyorsunuz tartışmalar, işte borçların konsolidasyonunu şöyle yapalım, böyle yapalım. Sen alacaklıyı bilmiyorsun ki, alacaklıyı bilmiyorsun ki, kimle oturup uğraşacaksın. Demek ki ekonominin “hamiline” yazılılıktan “nama” yazılı hale getirilmesiyle kayıtlı ekonomiye geçiş, birbirinin tamamlayıcı unsurları.

Türkiye 1980’den bu yana bu modeli uygularken, bilinçli olarak uygularken sürekli kayıt dışı ekonomi büyüdü. Hep şikayet ettik kayıt dışı ekonomiden, aman büyümesin. Peki, artık kayıt dışı ekonomi insanlara iş bulabiliyor mu? Artık kayıt dışı ekonomi de insanlara iş bulamıyor. Asgari ücretten çalışmaya hazır milyonlarca insan işsiz, daha evvel iyi kötü bizim mesleğimizin de bir gereği olarak, yasaları iyi algılayarak mükellefe çok çeşitli vergisel yararlar sağlamak zaten bizim görevimizdi. Ama artık böyle bir talepte yok. Çünkü artık kayıt dışı ekonomide Türk insanına iş bulamıyor. Bu koşullarda meslek türü ne olursa olsun Serbest Muhasebeci Mali Müşavir, Yeminli Mali Müşavir, Avukat, vs. serbest meslek erbabı veya tacir kayıt dışı ekonomiden sebezlenenlerin hiçbirisi artık kayıt dışı

ekonomiden de sebeplenme imkanına sahip değil. O nedenle biz modeli yeniden kurmak zorundayız. İktisadi sistem bir sosyal organizasyondur ve bu organizasyona göre bu organizasyonun görevi, insanlara helalinden iş bulmaktır. Helalinden iş bulabiliyorsanız o sistem yaşar. Siyasi tercihtir, komünist olabilirsiniz. Kapitalist olabilirsiniz. Hatta şariat devleti olabilirsiniz. Ama helalinden iş buluyorsanız yaşar o sistem, bulamıyorsanız yıkılır ve Türkiye Cumhuriyeti 1980’den bu yana uyguladığı bu modelde hangi sonuçlara gelmiş? Bu sonuçların bir adım öncesine gelelim 12.12.1999 güçlü ekonomiye geçiş programına geçmiş. 1999 güçlü ekonomiye geçiş programıyla düşük kur, yüksek faiz uygulamasına girmişsiniz ve Türkiye bir deli gömleği giymiş. Muhasebecilerin, serbest mali müşavirlerin, yeminli mali müşavirlerin hedef kitlesi üreten kesimdir. Üreten kesim uygulanan bu deli gömleği nedeniyle işsiz kalmış. Uluslararası rekabet etme şansı olmadığı gibi, iç piyasada da rekabet şansını kaybetmiş. O zaman işletmeler sapır sapır dökülmeye başlamış. Dökülen işletmelerinde en son maaşını ödeyeceği kişiler muhasebecileridir. Peki bu modeli niye böyle uygulamışız? Dünya ekonomisinde bir durgunluk var. Üretiyorlar, çünkü teknolojik seviyeleri yüksek. Finansal güçleri yüksek. Ürettikleri malın fazlasını ya atacaklar, ya satacaklar. Hangisi iyi? Atmak mı iyi? Satmak mı iyi? Doğal olarak satmak iyi. Onun için bizim gibi ülkelere, zaten Türk tüketicisinin “son kullanma tarihi” ve bu gibi bilinci de olmadığı için, son kullanma tarihine yakın veya geçmiş malları süper marketlere son derece cazip hale getirerekten o kanallardan ithal mallarını bir güzel bize satıyorlar. Hele bir de vadeli satarlarsa, yemede yanında yat. Efendim işte devletin borçları şuymuş, buymuş. Peki özel sektörün borçları çığ gibi büyüyor. Nereye kadar tutacaksınız. Bunu 99 güçlü ekonomiye geçiş programını arzularını, “Efendim döviz rezervlerimiz yüksek, fevkalade.” Niye? Çünkü sıcak para geldiği gibi, gitmeyi de düşünüyor ve sıcak paraya diyoruz ki, “Sen gel yeter ki, biz dünyanın en yüksek faizini öderiz sana, giderken de döviz rezervlerimiz duruyor. Giderken de deve kapıda sandık sırtta, atıp sepete alırdırsın.” 58 milyar \$ (Dolar) döviz rezervi, aşağı yukarı o civarlarda da bir sıcak para tesadüf değil ve biz boynumuzu satırın altına atmışız meslektaşlar olarak. O işletmeler varsa biz varız. Fabrikalar varsa biz varız. Tacir, ticaret erbabı varsa biz varız. Onlar yoksa biz yokuz. O halde modeli iyice gözleyip, ona göre yeni düzenlemelere gitmek zarurettir.

Türkiye ekonomisinin 20 yılda geldiği nokta, bütçeniz açık. İstediklin kadar kıvrır. Faiz dışı fazla. Yani milletle dalga geçmenin hakikaten çok çeşitli türleri var. Faiz giderlerin bir satır yukarıya yazarsan bütçe açık veriyor. Bir satır aşağı yazarsan bütçe fazla veriyor ve buna da alkış alkış alkış, ne güzel fevkalade diye. Hallediyoruz, bütçemiz açık. Ödemeler dengesi açık. Dış ticaret dengesi açık. İstihdam dengesi işsizlik dolayısıyla açık. Bankaların pozisyonları açık. Merkez Bankası’nın açık. Hazine’nin açık. Özel sektörün açık. Türkiye ekonomisine önden bakıyorsun açık. Arkadan bakıyorsun açık. Ekonomi striptiz yapıyor ve bu ekonomi striptizle iftihar eden bir anlayış. Neden? Çünkü avutacak öyle nameler var ki, enflasyon. Efendim bakın ne güzel. Türk tarihi, dünya tarihi böyle bir başarı görmedi. Hakikaten nefis, fevkalade. Bir ülkede ekonomik veriler sağlıklı değilse, bir ülkede ekonomi kayıt dışı ise, bu ülkede bu ekonomik veriler sağlıklı ol-

madan, elde edilen göstergeler sağlıklı olur mu? Olmaz. Çünkü ekonomik göstergeler sağlıklı olmayınca, onlara dayalı göstergeler de sağlıklı olmaz. Enflasyon oranı işte % 8'miş, 9'muş, 10'muş falan diye. Uydur uydur gidiyor yani. İyi de işsiz adamın enflasyonu kaç? Kafadan işsiz adamın enflasyonu % 100. Sizin maaşınızı, ücretinizi alamadığınız, siftah etmeyen, edemeyen, borcunu, senedini ödemekte güçlük çeken adamın enflasyonu kaç? Demek ki ekonomik göstergeler gerçeği yansıtmıyor. Sebep? Ekonominin kayıt dışı oluşu. Fert başına düşen milli gelir önümüzdeki sene gene hesabı değiştireceklermiş, gene milli gelirimiz yükselecekmiş. Yani bunlarla çok büyük iftihar etmek lazım. Fert başına düşen milli gelir 5000 \$ (Dolar)'mış gibi, "gene" var ya. 2004 yılında 17 Ağustos'ta fert başına düşen milli gelir 2600 \$ (Dolar), 18 Ağustos'ta 4000 \$ (Dolar), bir gecede % 40 artan bir milli gelir. Yani kedilerin bile eniklemesi için bir süreç geçer. Evvela işlem yapılır. Hamile kalır. Ondan sonra kaç tane enikleyecekse gününde o kadar enikler yani bir gecede değil. Böyle bir şey olur mu? Oluyor işte. Türkiye'de milli gelir hesaplarıyla voleybol topu gibi oynayarak tabiatın doğal kuralları içerisindeki eniklemeden, yani büyümeden daha fazla sonuç alabiliyorsunuz. Peki, bu milli gelirin artmasıyla övünen büyüklerine veya işte bunu açıklayan Türk büyüklerine bir vatandaşımız gelse dese ki, "Sayın büyüğüm, benim payıma 5000 \$ (Dolar) düşüyormuş. Ele-rinden öper. Hanede iki tane çocuk var. Bir de hanım var. Dört kişiyiz. 20000 \$ (Dolar). Abi bir 20 \$ (Dolar) çakta, akşam eve giderken şöyle elim dolu gideyim" dese, bunu ilan eden ve bununla iftihar eden Türk büyüğünün yüzü kızarır mı? Kızarmaz, çünkü yüzü yok. Yüzsüzlük de bir sanattır. O da bir beceridir. Türkiye'de gelir halkça dağıtılmadığı için Ferdin başına gelir değil taş düşer. Bütün bunların sebebi ekonominin kayıt dışı olmasıdır. Bir ekonomi kayıtlıysa, bütün ekonomik birimlerin bilançolarının toplamı, yani konsolidasyonu halinde o ülkenin toplam milli gelirini hesaplayabilirsiniz. Ufak tefek farklılıklar, sapmalar olabilir. Ama sizin, ne bireylerin, ne işletmelerinizin bir kere daha soruyorum, envanterleri hakiki mi? Böyle bir konsolidasyon, yani milli muhasebe fikri oluşmuş mu? Yok, bunlara ne gerek var. Yani hesap kitap konuşmak kadar yanlış bir şey yoktur. Öyle olacağına, "Efendim işte vergi kanunları çıkarıyoruz. Şunları masraf kabul etsek şöyle olur. Bunları masraf kabul etmezsek böyle olur. Bunları gelir kabul edersek böyle olur. Bunları kabul etmezsek böyle olur." Yani vergi bir sonuçtur. Kimden alacağınızı belirlersiniz. Nasıl alacağınızı belirlersiniz. Gelir üzerinden değil gider / harcama üzerinden vergi almayı tercih eden bir sistem zaten namert bir sistemdir. Kim olursanız olun. İster bilim adamı olun. İster bilmem ne kuruluşunun başı veya yöneticisi olun. Hiç fark etmez. Tercih. Temel tercihiniz kimliğimizi belirler. Temel tercihiniz adil olan Gelir Vergisi almaksa, o zaman siz çağdaşsınız, mertsiniz demektir. Dolaylı vergileme kolaycı bir vergilemedir. Türkiye'de prensip olarak gelir üzerinden vergi alınmadığı için bu vergi meselesinde de şu sloganı ben sürekli olarak reddediyorum. "Çok kazananın çok, az kazananın az vergi almak." İyi de sen adamın elinden kazancının hepsini alacaksan, adam niye kazansın yani? Bir yandan serbest pazar ekono-misiyle kalkınma modelini uyguluyoruz diyorsun. Öbür taraftan müteşebbisin önüne ne kadar engel varsa hepsini getiriyorsun. Çünkü senin amacın Türk insanına helalinden iş bulmak değil. Senin amacın o mükellefi vergi tahsildarı o-

olarak kullanmak. Kamu hizmetlerini özelleştiriyorsun. Değil mi? Kapılarda özel güvenlikler filan. Onlara bir para veriyorsun. Sen vergi tahsildarına ne veriyorsun? Yani avantadan tahsilat var ya bu insanlar devlete tahsildarlık yapıyor. Avantaya tahsilat yapıyor. Bir de fırça yiyor. Bir de siyasetçi kalkıyor hedef gösteriyor. Diyor ki, “Türkiye’de vergi kayıp ve kaçağı % 66’dır.” İyi de kardeşim, kaçta kaçın % 66’sı. % 1’in, % 66’sı. Kendi bindiği dalı keşiyor. %66 halk nazarında kulağa hakikaten garip geliyor. % 66, bu kadar da vergi kaçır mı? Sen sistem olarak gelir üzerinden vergi almak istemiyorsun, bilinçli olaraktan. Ondan sonra diyorsun ki, “Vergi kayıp ve kaçağı % 66” Gene dikkatinizi çekiyorum. % 1’in, % 66’sı veya Kurum’u da koy. % 2’nin, % 66’sı. Biz ne yapacağız? Bu işletmeleri ekonomiye verimli hale getirmek zorundayız. İki Almanya birleşti, Beş milyon işsiz ortaya çıktı. Ben onlarla çalışıyorum. Dediler ki, “Beş milyon işsize iş bulmak için ne yapalım?” En az 1 milyon 250 bin yeni iş yeri açmak lazım. Bunun için de iki tabuyu yıkmak lazım. Bunlardan birisi “vergi”dir. Ötekisi “bürokrasi”dir. O halde daha az vergi, daha az bürokrasi. Ancak ekonomi kayıtlı. Almanlar filan, ne anlarlar. İşte Amerikalılar filan zaten hiç anlamaz. İllaki ekonomi kayıt dışı olmaz. İllaki milletin arkasına dolanarak vergi alınmaz. İki şıktan birini tercih edeceğiz. Çünkü yaşam biçimi, geçim biçimi, düşünce biçimi eşittir vergileme biçimidir ve bizim modelimiz yaşam biçimimize uygun. Geçim biçimimize uygun. Çünkü en kutsal halk götürme hakkı. Ama götürme hakkında da adaletsizlik var. Bir büyük götürülenler var, bir küçük götürülenler var. Küçük götürülenler, büyük götürülenleri beceriksizlikle itham ediyor. Büyük götürülenlerde, küçük götürülenlere diyor ki, “Götürdünüz de sesimizi mi çıkarttık? Beceremiyorsunuz.” “Ne yapalım?” “O zaman siz beceremiyorsanız çoluğunuz, çocuğunuz becerebilir. Biz sizin çoluğunuzun, çocuğunuzun becerme hakkını, yani götürme hakkını teminat altına almak üzere, oylarınızı bize verin işte ülkemizde bu oyun oynandı, oynanmaya da devam ediyor. Bu oyunun sonucu ise striptiz yapan bir ekonomi. İşte kutsal hak, işte ekonomi, işte konuştuğumuz konular.

Öbür yandan Anayasamızın 2’nci maddesi. Cumhuriyetimizin temel nitelikleri Anayasamızın 2’nci maddesinde 4 unsur halinde sayılmış. Demokratik Türkiye, demokratik bir ülke mi? 13 milyon insanın işsiz, 18 milyon gencin bekar olduğu bir ülkede demokrasiden söz edilemez. Evet tam 18 milyon insan bekar. Evlenme çağında ve aşmış. 13 milyon da insan işsiz. Nerede Demokrasi, neye geliyoruz gene? Geçinme biçimi, yaşam biçimi, düşünce biçimi, uygarlık biçimi. Bunların hepsini yan yana koyduğunuz zaman siyasetin finansmanını da halk yapmadığı için, o zaman Türkiye’deki demokrasi, demokrasi değildir. Geç, laf ola beri gele. Laik, laik bir ülke miyiz? Olmaya çalışıyoruz. Laikliğimizin de ne kadar laik olduğumuzun sonuçlarını da görüyoruz. O kadar laikiz ki, laik olmadığını açıkça söyleyen unsurların, rahatlıkla toplumdan daha fazla destek gördüğü bir ortam. Niye? Toplum diyor ki, “Ben helalinden iş istiyorum. Helalinden iş bulamıyorum.” “O zaman helalinden bulamıyorsan, yardım bize et” diyor. O da yardım ediyor. Ne yapmış? İşte oradan alıyor, buraya veriyor götürülenlerin bir kısmı götürdüklerini küçük bir kısmını millete de yardım diye veriyor, bağış diye veriyor. Ama üreten Türkiye yerine, konuşan Türkiye var. Sosyal bir devlet mi? “Sosyal” kelimesi iki kökten oluşuyor

“sos” ve “yal”. Bir tarafta sosla beslenenler, öbür tarafta yal bulamayanlar. Çok sosyal bir devletiz gerçekten. Hukuk devleti miyiz? Evet, çok hukuk devletiyiz. Öyle bir hukuk devleti ki, çalacaksın, çırpacaksın, götüreceksin. Çocuklarda öyle öğrenecek, öyle yapacak. Olmadı sokakta götüreceksin. Olmadı evine girip götüreceksin. Olmadı arabayı götüreceksin. her şeyini götüreceksin. Olmadı senin elinden Emekli Sandığı’nı alacak. 3 milyon devlet memuru var. Şu hani % 39 vergi, stopaj filan dedik ya, devlet memurundan hesaben kesilen paralar da onun içinde yani. 3 milyon devlet memuru var. İktidar bu devlet memurlarının elinden Emekli Sandığı’na aldı. Batan iki kurumla birleştirdi, Sosyal Sigorta ve Bağ Kur’la. Bir Allah’ın kulu ben hariç sesini çıkartmadı. Kardeşim adam gelmiş sana senin haklarına tecavüz ediyor. Finansal haklarına tecavüz ediyor. Çoluğunun, çocuğunun senin geleceğine tecavüz ediyor. Ama çok tatlı tecavüz ediyor. Acıtmadan tecavüz ediyor. Dolayısıyla hoş. Böyle bir suskun toplum. Benim hocam rahmetli Osman Fikret bey bir gün bana dedi ki, “Oğlum benim ömrüm hırsız, hırsıza şikayet etmekle geçti. Bu işlerle fazla uğraşma.” Ben maalesef hocamın vasiyetini dinlemedim. Son derecede pişmanım. Hakikaten pişmanım. Ama şundan da mutluyum. Bir kişinin kafasını karıştırıyorsun, tamam diyorum. Bugün görevimi yaptım. Bugünkü amacımda kafanı karıştırmak değil, düz düşünce. Cetvel eğri olmasın. Cetvel düz olsun. O zaman eğri çizgiler olmaz. O zaman modeli konuşacağız. Kişileri değil, olayları değil, modeli konuşacağız. Modeli doğru oturtmazsak da o zaman sonuçlarda doğru olamaz.

Bir, iki cümle daha müsaade ederseniz söylemek istiyorum. Türkiye modeli konuşmayalım diyor. Çünkü modeli konuşursak, işler değişecek. Ama bir değişim rüzgarı içerisinde ve bu değişimde, bu değişime istediğiniz kadar direnin. Bu değişim mutlaka gerçekleşecektir. Artık gençlerimiz birbirlerine bizim zamanımızdaki gibi, ela gözlüm, sarı saçlı filan demiyor. İnternet gözlüm, hesap makinesi bakışlım diyor. Bir gelişme var. Dünyada teknoloji öne çıkmış vaziyette ve bu gelişmede dikkat ederseniz her şey teknik. O zaman kayıtlı ekonomiyi mi tercih edeceğiz? Kayıt dışı ekonomiyi mi tercih edeceğiz? Yüce Rabbim ilahi bir düzen kurmuş. Bu düzende Amentü duasını hatırlarsanız, Amentü diyor, “Allah’ın birliğine, her şeye kadir olduğuna inanıyoruz. Sonra melekleri geliyor ikinci kademede. Sonra kitapları geliyor üçüncü kademede. Sonra Resulü geliyor, peygamberler geliyor dördüncü kademede. her şeye kadir olan Allah Kuranı Kerimi Hazreti Peygambere kendisi bizzat vermiyor. İş bölümü yapmış. Demiştir ki, “Peygambere Kuranı Kerimi Cebrail Aleyhiselam verecek. Benim iş bölümüm bu.” Sonra canımızı Azrail’le alıyor. İş bölümü yapmış, kendisi almıyor. Niye? “Kullarımla aram bozulmasın, onun için Azrail’i görevlendirdim.” diyor. Sonra İsrail var Mikail melekleri var. Ama her birimize de iki tane melek tayin etmiş. Bunlara da “katibin melekleri” demiştir. Birisi sevabımızı kaydediyor. Birisi günahımızı kaydediyor. Birisi borcumuzu kaydediyor. Birisi alacağımızı kaydediyor. Birisi gelirimizi, birisi giderimizi o halde İslam kayıtlı ekonomi düzenini tercih etmiştir. Hem müslümanım, hem de kayıt dışıym diyorsan o zaman küfre varırsın. Olay küfre varmaksa; ister laik ol, ister anti laik ol o dinden çıkmak demektir. O halde hem müslümanım, hem kayıt dışıym diyorsan, sen umulmaz derecede dans

hastalığına tutulmuşsun. Ama sorarlar adama. “Partnerin kim?” diye. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Evet hocama çok teşekkürler. Hakikaten hocamın sohbetini gerçekten dinlemeye değer. Çok güzel konuşuyor. Hitabeti güzel. Efendim cümle kuruşu güzel. Bağlayışları güzel. Daldan dala sürükleyişi güzel. Çok güzel ve burada gerçekten önemli mesajlar hakikaten verildi. Devamlı hocamız bunları söylüyor. Ama bir şeye ben de özellikle katılıyorum. Kafamı kurcalıyor. Düşük kur, yüksek faiz. Cari açık ve sıcak para. Türkiye’nin en sıkıntılı konusu bu. Bunun üzerinde durması lazım bu ülkenin. Aksi takdirde her dönem, her an, yani bunun zamanı falan yok. Günü dakikası falan yok. Her an, her şeyle karşılaşabiliriz. Bakın şöyle düşünüyorum. Yani bu mükelleflere iş verenlere falan bakıyorum da bunlar çok cesur insanlarmış hakikaten. Yani bir anda bugün diyelim ki işte Dolar 1,5 YTL şimdi. Niye 1,5 YTL? Kriteri nedir bunun? Asla yok. Yani bir saat sonra 2,- YTL olabilir. 2,5 YTL olabilir veyahut aşağı düşebilir. Yani bu ortamda yatırım yapan, üretim yapan, işletmesini Türkiye’ye götüren müteşebbislere saygı duy-mak lazım. Bu kadar cesur mu olmak lazım? Kabadayı mı olmak lazım? Yoksa mülayim mi olmak lazım? Bilmiyorum, nasıl tanımlanır. Evet yirmi dakika çay ve kahve molası veriyorum. Yirmi dakika sonra tekrar görüş-mek üzere, soru cevap bölümünde.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Bu özellikle soru cevap şeklinde katılımlı olsun. Onun için arkadaşla-rımızdan özellikle soru sormalarını, ayrıca katkı yapmak isteyen arkadaşla-rımız varsa, onlar isimlerini yazsınlar. Yazdırsınlar. Hem katkı, hem de soru cevap şeklinde oturuma başlayalım. Önce sözü, kıdem de esas biliyorus-nuz bizde. Bizim meslekte kıdem çok önemli. Dolayısıyla hocaların kıdemi önde. Çok değerli sevgili hocam var. Kıdemi de tutuyor. Fikret Öcal ho-cam. İlk sözü ben hocama veriyorum. Hocam buyurun.

PROF. FİKRET ÖCAL

Sayın Başkan, saygıdeğer meslektaşlarım ben iki hususa değinece-ğim. Birincisi sayın Başkanımız ifade ettiler Sorularımızı yazılı olarak versek kanımca daha uygun olur ve o yazılı soruların okunup, kayda geçmesinin sağlanması yararlı olacak. Çünkü deşifreleri ben kontrol ediyorum. Çok sı-kıntılar çekiliyor. O bakımdan lütfen buna uyarsak iyi olur. Tabii ikinci şekil, mikrofon verebiliyor muyum? Bilemiyorum. Eğer veremiyorsak lütfen bu-radan ifade edilsin. Yani bu hususta hassasiyet gösterirsek yararlı olur. Efendim ikinci husus, beni rahatsız eden bir husus. Süleyman bey karde-şimiz dile getirdiler. Bağımsız denetici, yahut denetçi terimi. Şimdi efendim bağımsız denetçi dediğiniz zaman, işte 3568 sayılı Yasa’nın dışında bir an-lamı varmış gibi, Süleyman bey de işaret etti, öyle bir anlamı varmış gibi ortaya çıkıyor. Halbuki 3568 sayılı Yasa’ya baktığınız zaman bir kere Ser-best Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir, Yeminli Mali Müşavir falan isimleri “serbest”le “bağımsız” Türkçe’de farklı bir şey değil. Bu aynı anlamda kullanılmaktadır, bir. İkincisi, kanundaki tanım içinde denetim

önemli faktörlerden birisidir. Yani denetçi, mali denetim ilişkisi olduğu zaman 3568 sayılı Kanun'un yetki vermiş olduğu meslektaşlar denetçidir, aynı zamanda. Denetim işi yaparlar. Yani yalnız muhasebede uzman değil, ama önemli faktörlerden birisi de denetimdeki uzmanlıktır. Binaenaleyh bir şanssızlıktır tabii. Hatırladığım kadarıyla 3568 sayılı Yasa'dan çok kısa bir süre önce, yönetmelik miydi? Neydi? Öyle bir şeyle, "Bağımsız Denetçi" diye bir şey çıktı. Belki de kasıtlı çıktı? Öyle bir araştırmam yok. Dolayısıyla sanki farklı şeylermiş gibi, tabii burada zaman zaman dile getirmişimdir. Fatih arkadaşımız burada bir açıklama yaparken dile getirdi. Diyor ki, "Efendim siz Vergi Usul Kanunu'na göre denetim yapıyorsunuz. Halbuki biz öyle yapmıyoruz. Yani bizi derken, Bağımsız Denetçiler Derneği'nin de Başkanı değil mi? Evet, böyle olduğu için orada da dile getirilmiş oldu. Yani demek istiyor ki, "sizin denetçiliğiniz başka bizim denetçiliğimiz başka". Değerli arkadaşlar bir kere mesleğimiz genel olarak ifade ediyorum, dünyada saygı gören bir meslek. Ama temelinde bağımsızlık var. Ben her zaman söylüyorum. Birine bağımlı olarak, yani müşteri veriyor, patron parasını veriyor diye bağımsızlıktan dönüş olmaz bizim mesleğimizde. Mesleği benimsemiş olan bir insan için başak türüsünü ben düşünemiyorum. Dolayısıyla mutlak olarak bağımsız bir davranış içerisinde olunmalıdır. Osman hocamız ifade ettiler bir bakıma. Bunu başka bir yönüyle de ifade ettiler. Ama mesleğin temel ilişkisi budur. Dolayısıyla bağımsız denetim dendiği zaman, bunun dışında diye anlaşılmak veya o istikamette ifadeler kullanmak tamamıyla yanlış. Tabii Süleyman bey kardeşimiz bir öneride bulunuyor. Ben onun tersini söylüyorum. Bu konu, bir geçici maddeyle hiç olmazsa, diğer maddelerde ne değişiklik olacak onu tartışmak için söylemiyorum ama, hiç olmazsa bir geçici maddeyle bağımsız denetim kavramı da bu şeyin içerisindeydi diye bir şey getirilmeli bana göre. Hani yeni Ticaret Yasası'na konur, bir şekilde düzeltilir. O başka bir şey diye düşünüyorum, ama bu Yasamızın hiç olmazsa arkasında hiç olmazsa geçici bir maddeyle ifade edilmeli diye düşünüyorum. Yani başka türlü içerisine nasıl sokulur düşünemediğim için belki böyle söylüyorum. Dolayısıyla bu konu beni çok rahatsız ediyor. Teşekkür ediyorum Süleyman beye. Bu konu üzerinde bizim hassasiyetle durmamızda yarar var. Bakmayın siz Serbest Mali Müşavir, Yeminli Mali Müşavir, tabii o hiyerarşi olur mu, olmaz mı? Amacı nedir? Bunlar üzerinde tartışılabilir ama, temel ilişki içerisinde hiçbir farkı yoktur bence. Olmamalıdır. Dediğim gibi bağımlı da çalışsa, meslektaşın bağımsızlığına önem vermelidir. Mesleki kişiliğinin bir parçası, bir temeli olmalıdır diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Teşekkür ederim hocam. Başka söz almak isteyen var mı? Şimdi değerli arkadaşlar hocamın açıklamalarından sonra bir şey daha ifade etmek ihtiyacını duyuyorum açıkçası. Şimdi "Bağımsız Denetim" denetim, zaten bağımsız. Bağımsızlık denetimin içerisinde. Eski tabirle "iç denetim" dediğiniz zaman tarafsız bir kişinin, bağımsız bir kişinin konu hakkındaki düşüncelerini kendi teknik uzmanlık alanıyla birleştirip ortaya koyduğu bir sonuçtur bu zaten. Yani bağımsız yapılıdır. Bu kişi yada kişilere "Şunu alın şuraya götürün" denmez hiçbir zaman için. O, artık onun uzmanlık alanıdır.

R A P O R

06/63-64-65-66

15 ARALIK 2006

Bu zaten bunun içindedir. Fakat maalesef bizim Türkiye’de kavram kargaşası az zamanda, mesela Sermaye Piyasası Kurulu yada diğer yetkili kuruluşlar denetim yaptırdığı kuruluşlara, yapmış olduğu bir yönetmelik veya tüzük değişikliğiyle bir süre verdi. Şirketlerini geçici açmış olan kuruluşlara, “Şirketleriniz unvanlarında Bağımsız Denetim lafı geçsin” diye, “bağımsız” lafını kullanın”.diye öneride bulundular. Denetim yapan kişi ve kurum zaten bağımsızdır. Böyle bir kelimenin değişiklik olarak yasaya konmasına esas itibariyle gerek yok zaten.

İkincisi, arkadaşlar Yeminli Mali Müşavirler “denetçi”dir. Yani bu hiç tartışılmaz. Kanun da öyle der zaten. Müşavirlik yapar ve denetim yapar. Bu bunların uzmanlık alanıdır. Ama denetimin Türkiye’de değil, dünyada çeşitleri var. Biz de Maliyedeysen bile denetimin çeşitleri vardı. “Sınırlı Denetim”, “Sınırsız Denetim”, bilmem falan, yani sizden istenilen konularla sınırlı olarak iş yaparsınız. Bizim Yeminli Mali Müşavirlik müessesesi de şu anda, belki ağırlıklı olarak mükelleflerin vergisel ihtiyaçlarına cevap verecek tarzda bir denetim yapıyorlar. Yani öyle bir şey var. Ama bu şu demek değildir; Yeminli Mali Müşavirler aynı zamanda Sermaye Piyasası Kurulu’nda, BDDK’da veya Enerji Piyasası Kurulu’nda ve herhangi bir yerde “denetim yapamaz”. Yapar, ama bir uzmanlaşma, ihtisaslaşma esastır. Yani bir denetim şirketinde bir insan, bir Yeminli Mali Müşavir hem vergi denetimi, hem Sermaye Piyasası Kurulu, hem BDDK asla mümkün değil zaten. Neden mümkün değil? Çünkü yetişemez. Her denetimin de bazı hallerde kendine özgü ayrı kuralları vardır. Onun için bunları bence böyle birbirine karıştırmadan daha kafamızdaki oluşumları, fikirleri netleştirmek için bunları daha net bir şekilde ifade etmemiz lazım. Yoksa çok konuşuluyor. Deniliyor ki, “İşte siz vergi denetimi yapıyorsunuz.” Moda, uluslararası toplantılarda konuşuluyor. Tabii ki yapacağım. Bağımsız uzmanım ben. Vergi denetimi talebi var benden. Vergiyle ilgili çalışma yapıyorum. Bende SPK denetimi var, talep ediliyor. Ona göre yapıyorum. Yani örgütlenmeyi öyle yapıyorum veya diğer kurumlar. Onun için bu tür konuşmalar, bence meslek mensubunun mesleğin aleyhine yapılan konuşmalar olur. Maksatlı ve amaçlı konuşmalar. Bunların karşısında bilinçli bir şekilde ve sağlıklı bir mantıkla her zaman dik durmalıyız ve bunları sağlıklılıkla ifade etmeliyiz. Anlatmalıyız. Hiçbir zamanda gocunmamalıyız. Gerçekten bu meslek, inanarak söylüyorum bu meslek kabul görmüş bir meslektir ve backgraundu çok iyi olan bir meslektir. 10 - 15 senelik bir geçmişi olmasına rağmen, çok kabul görmüştür. Yabancılar da inanır mısınız, ben burada bir sefer daha söylemiştim. Yabancılar bile buna “Ne kadar güzel sistem kurmuşsunuz siz Türkiye olarak” dediler. Bunun canlı şahidi olarak ben varım. Bana söylediler. Biz dedik, “Şöyle şöyle şöyle çalışıyoruz. Beyan-nameleri denetliyoruz. Mükellefin gelir, gider hesaplarını denetliyoruz. Bilançolarını denetliyoruz.” Bunu bir İspanyol söyledi. Ne oluyor? Biz aksi ispatlanıncaya kadar devlet denetim elemanları, kamu elemanları tarafından incelenmiş kabul görüyor. “Öyle mi?” dedi. “Evet” “Sizde?” “Bize güvenmiyor bizim devletimiz bu konuda. Siz daha ileri gitmişsiniz.” dedi. Hakikaten bizler biraz daha ilerdeyiz bu konuda. Güven ayrı. Onun için biraz söylüyorum sorular gelsin. Biraz tartışalım. Bir kere devlet olarak, biz bunu yapıyoruz meslek olarak. Devlet olarak da bu görev bize verilmiş za-

ten. Kanunla verilmiş. Ne kadar sağlıklı işliyor? O ayrı bir konu. Hocam anlattı. Türkiye’de her şey mi sağlıklı işliyor? Asla öyle bir şey söz konusu değil. Ama ısrarla, inanarak söylüyorum, yani meslek mensuplarımıza tabii. Görevini yaparken elleri titriyor. Tartışmasız. “Acaba bir hata mı yapacağım” diyor. Yani görüyorum kaç sefer ona buna soruyor. Bir hata yapmanın uğraşı içerisinde. Niye çok fazla kural oluşmamış bizde. Şöyle oluşmamış demek lazım; Hani kayıt dışılık olunca acaba, o kayıt dışılık aynı zamanda kuralsızlığı getiriyor belki. Onlarla mücadele ediyor meslek mensupları. Yani olaya bu perspektiften, bu pencereden, bu doğrultudan bakmamız lazım. Meslek mensubu aleyhine konuşulanlara, meslek mensupları olarak kurumsal bazda hep karşı çıkıyoruz. Biz hep söylüyoruz. Yani karşı çıkma ifadesinden öteye anlatıyoruz bunları ama, siz meslek mensuplarının da her yerde bu tür olaylarla karşılaştığında çok rahatlıkla daha geniş ayrıntılarla açıklamalarda bulunmanız mümkün, diyorum. Evet Hüsnü bey ikinci sözü istedi. Buyurun.

HÜSNÜ ERDOĞMUŞ

Efendim akşamınız hayırlı olsun, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Şimdi bizim bugün gündemimiz yeni vergi düzenlemeleri ve mesleki sorunlarımız. Şimdi ben iki bölüm halinde, iki tespit yapacağım doğaçlama. Birinci tespitimde, Osman hocamı hedef alıyorum. Şimdi size ben Japonları söyleyeyim. Japonların en önemli özelliği çok konsantre bir ulus. Özel sporlar yapan, çok enteresan fizik yapıları olan, beyin yapıları olan çok konsantre bir ulus. Düşünce gücüyle ve pozitiveyle her şeyi halleden ve şu andaki dünya ekonomisinin ikinci sırasında olan bir ülke. Şimdi Osman hocam bizi bitirdi. Tüketti bizi ülke olarak. Biz çocuklarımıza ne emanet edeceğiz? Ne yapacağız? Şimdi ben kendisini basından tanıyorum. Fakat şundan eminim, Ecevit’in Başbakan olduğu zaman hatırlıyorum simaen böyle televizyondan. O zamanki bir konuşmasında bile aynı şeyleri söyledi, klişe. Böyle espriler, vs. Sakın bunu bir saygısızlık olarak algılamayın. Belli bir klişesi var. Matbaa gibi basıyor ve reyting yapıyor. Şimdi bizim olumlu olmamız lazım. Kesinlikle olumlu olmamız lazım. Ben size şimdi Türkiye’den bahsedeyim. Şurada şimdi caddeye çıktığınız zaman saniyede 40 milyar geçiyor yanınızdan. Mercedesler vs. İstanbul’a bakıyorsunuz, şu tarihi yarımada en az 100 bin tane adam var böyle kenarda köşede 500 bin \$ (Dolar) serveti olan. Şimdi dünkü gazetede, bir istatistik veriyorum size; Toplam mevduat Türkiye’de şu anda 397 milyar YTL bankalardaki mevduat, dünkü Hürriyet. Bu 397 milyarın, 285 milyarı YTL’de yatıyor. 1112 milyarı da dövizde yatıyor. Yabancıları, vs. çıkın, bir hesap yaptım ben kundaktaki bebeğin bile 5,5 milyar parası oluyor mevduatta. Dolayısıyla tamam şimdi ülkemizin sorunları var. Fakat biz, tabii burası Büyük Millet Meclisi değil. Yani sonuçta konuşmamın ikinci bölümünde toparlayacağım. Biz Yeminli Mali Müşavir olarak ne yapmamız lazım? Ona geleceğim ben. Bize ne lazım. Buradaki toplantımızın çoğunda, yani Meclis gibi biz burada ülkenin konularını tartışıyoruz. Tamam, bu kabul. Ama sonunda YMM olarak bir noktaya gelmemiz lazım. Türkiye’nin rakamları büyük. Türkiye dünyanın en büyük 20 tane ülkesinden biri, ekonomi olarak. En büyük 20 tane otomobil üreten ülkeden biri. Kendi kendine yetene belli tarım ülkelerinden biri. Bunları takip ederseniz, incellerseniz çok önemli nok-

R A P O R

06/63-64-65-66

15 ARALIK 2006

talara gelirsiniz. İstanbul Avrupa'nı 26 tane ülkesinden büyük bir şehir. Yani dolayısıyla rakamlar çok büyük. Evet borçlar var ama, şimdi Türkiye'de servetler bilinmiyor. Çok müthiş servetler var. Türkiye'nin İstanbul'u zengin. Ege'si zengin. Ben Karadenizliyim, fakir yok. Memleketinde herkes keyifte. Yani siz Güney Doğu'ya gidin, bakın orada da çok gizli para var. Ben 20 sene önce araba satan bir Oyak Şirketi Grubu'nun Mali İşler Müdürüydüm, günde 150 tane araba alıyorlardı. Birilerine sordum, "müthiş para var bizde" dedi. Yani şimdi şuraya getirmek istiyorum. Biz kendi kendimizi demoralize ederek bir yere varamayız. Biz konsantre olacağız. Demoralize olmayacağız. Önümüze bakacağız ve daha iyiye gideceğiz. Birinci bölüm bu. İkinci bölüme gelince, hızlı geçiyorum. Şimdi ben koltuğumda otururken, yanımdaki samimi arkadaşlarımdan birisi de "bunları burada konuşmanın yeri değildir" diye, beni demoralize etti. Vazgeçtim. Ama sonra tekrar buraya geldim. Şimdi burası bunların yeri. Bizi, Yeminli Mali Müşavirleri ilgilendiren şeylerin konuşulacağı yer burası. Bakın bundan birkaç toplantı önce biz burada Genel Kurul yaptık. Muhallebi gibi bir Genel Kurul. Hatta nasıl muhallebi biliyor musunuz? Çocuk muhallebisi var ya yutarsızın, su muhallebisi. Hiç kimse burada bir şeyi tartışmadı. Tamam, Başkanımıza saygımız var. O sağ olduğu müddetçe tek adayımız o bizim. Ama bu kadar ilgisizlik olmaz arkadaşlar. Yeminli Mali Müşavirler tartışmalı Genel Kurul'da. Bir takım arkadaşlar buraya geldi ve gitti. Ben hayret ettim. Toparlıyorum. Fazla vaktinizi almayacağım. Şimdi bizim Yeminli Mali Müşavir olarak kendimizi tamir etmemiz lazım. Bakın bu çok önemli. Kendimizi tamir etmemiz lazım. Gene yıl sonu geliyor. Dönem sonu geliyor. Çok hızlı geçiyorum. Birbiriyle bağlansın konular ama, bizim bir tarifemiz var. Bir, tarife uymak durumundayız. Bakın marka olmak, karizmatik olmak ve patronlar karşısında sağlam durabilmek adına yek vücut hareket etmemiz lazım. Yani şimdi bir gemi düşünün, içeride susuzluktan insanlar kıvraniyor ve biri gidip ambarda kırıp şeyi, denizden su almaya çalışıyor. O sırada gemi su alıyor. Bizim tarif konusunda çok iyi bir duruş sergilememiz lazım. Bu tarife konusunda çok afedersiniz kepaşelikle sergileniyor. Yani çok kötü bir durum ve Odamızın bu konuda internete bir form koyarak nasıl olacaksa, herkes sözleşmelerini yaparak bu sene hangi tarifeden ücrete imza attıysa onu Odaya vermeli. Öneri. Üçüncüsü, vizyon ortaya koymamız lazım. Bakın bizim mesleğimiz kan kaybediyor arkadaşlar. Biz patronların bir çoğuna, "ben bu vergiyi vermem" diyen patronların bir çoğuna hiçbir şey diyemiyoruz. Çaktırmadan, duymamazlıktan geliyoruz. Biz bu mücadeleyi vermemiz lazım. Bu mücadeleyi verirse, mesleğimiz çok kaliteli bir hale gelir ve herkes de Yeminli Mali Müşavir ara olur. Bir de bu arada hep eleştiriyoruz. Çok olumlu patronlar var. "Ben gayri resmiyi tamamen kaldırdığım firmalarım var. Verdiğim eğitimle, yönlendirmeyle. Adam "ben hesabımı kitabımı bilmiyordum Allah senden razı olsun beni çalışıyorlardı, çırpıyorlardı şimdi sisteme girdi olay" dedi" Dolayısıyla vizyon ortaya koymalıyız. Marka olma adına, kalitemizi geliştirme adına tavır sergilemeliyiz. Ama ne oluyor? Herkesin maalesef ve maalesef feda edemediği bir ihtirası var. "Para para, aman bir an önce şu sözleşmeleri yapalım da ne olursan, olsun." Fakat giderek kan kaybediyoruz.

Dördüncüsü, mükelleflerle birebir temas kurmalıyız arkadaşlar. Bakın bizim elemanlarımız var. Ekiplerimiz var. Mesela benim büroma telefon ge

liyor, bazen anlaşılamıyorum karşı yazıda. Yeminli Müşavir arkadaşla muhatap olamıyorum. Yani çok yukarılarda bir yerde. Uzanamıyorum. Aramıyor bile. Artık kendini şey görmekten mi? Büyüklükten mi? Veya bazen telefona ben çıkıyorum. Karşımdaki çocuk mahcup oluyor. “Ne demek, sen benim için değerlisin genç arkadaşım” diyorum. Hani bizim birbirimizle diyalog kurmamız lazım. Mesleğin ferdi bir meslek olduğunu unutmamalıyız arkadaşlar. Bizim içimizde, biliyorsunuz arkadaşlar biz bakalız. Süper marketlerimiz var, bizi perişan eden. Yani şimdi bu süper marketler en iyi peynir bizde diyor. Ama bizim peynirimiz hani eski bakkallarımız var ya, bizim peynirimiz aynı. Süper marketteki peynir de aynı. Bendeki peynir de aynı. Ben tabii bağımsız ve tek başına çalışan bir yeminli olarak burada bulunuyorum. Devam ediyorum. İşi reddedecek, ya da sözleşme fesih edecek duruş ve kararlılıklar içinde olmamız lazım. Gördüğümüz olaylarda tavır sergilememiz lazım. Ne oluyor? Bakın, bir takım tavizler vermiyorsunuz. Önünüze engeller çıkıyor. Arkadaş diyor ki, “Ağabey sen bizi çok sıkıyorsun, başka ağabey vardı, o hiç böyle bakmıyordu. Sen çok geliyorsun” falan. Bir bakıyorsunuz seneye sizi şutluyorlar. Başka bir ağabey geliyor. Uzatıyorum kusura bakmayın. Ben mesela geçenlerde bir ufak bir şey oldu, bir KDV İadesi. Tamamen, külli-yen yanlış. Sahte. Bir ay uğraştım ben reddettim. Başka bir ağabey yaptı. Sonra da beni kınadılar. “Sen nasıl yapamadın?” dediler. Dolayısıyla biz bu konuda disipline ve yek vücut durmamız lazım.

“YMM firmaya katkı vermelidir” Bakın bu da çok önemli bir şey. Kusura bakmayın çoğunuz sizin devletten geliyorsunuz. Devlet memurusunuz. Ben özel sektörde yetiştim. Şimdi devlet memurluğunun bir takım özelliklerini hala taşıyorsunuz, tamam mı? Dolayısıyla uzaktan idare. Bunu aşmanız lazım. Çünkü siz devlet memuru değilsiniz. Siz artık böyle ne bileyim, Hesap Uzmanı değilsiniz. Gelirler Kontrolörü değilsiniz. Maliye Müfettişi değilsiniz. Siz YMM’siniz. Biz YMM’yiz. Biz yek vücut olacağız. Ben de tutup “SMMM’den olma YMM’yim” demem lazım. Bakın bu da bir kavram işte. Bakın yeni devralınan işlerde, konumuz bizim sorunlarımız ya, mesela bakın yeni devrolan işlerde biz birbirimizi rencide ediyoruz farkında olmadan. Mesela firma sizi devredışı bırakıyor. Başka bir YMM buluyor. İşte orada bizim onurumuz adına “Arkadaş siz bu YMM’yi niye değiştirdiniz? Nedir? Ne değildir?” ve o YMM sizi bir aramalı, en azından meslek adına. Ne oluyor? Patron sizi şutluyor, afedersiniz. Ondan sonra başka birini buluyor. Bakın biz gelir seviyesinde belli şeyleri aşmışız. Hepimizin tuzu kuru bizim. Bakın burada evi olmayan yoktur. Arabası olmayan yoktur. Yani belli bir saatten sonra hepimiz karizma adına, gelecek adına, meslek adına duruş vermemiz lazım. Geçen toplantıda konuşuldu, bunları aşmamız lazım. Yani Hesap Uzmanı, eski Hesap Uzmanı, vs. Yani ben bunlara çok kızıyorum şahsım olarak. Özür dilerim. Hepsi bizim üstadımız ama, bir de böyle ikilik var. Yani mesela ben özel sektör terbiyesi aldım hep. Şimdi böyle düşünüyorum hep. Keşke bir Hesap Uzmanı olup da oradan YMM olsam daha mı karizmatik olurdu diyorum. Ama enteresan, ben de özel sektörde çalışırken Maliyeden gelir arkadaşlar iş isterlerdi. Ben de onları almazdım. Bu da yanlış. Dolayısıyla biz burada YMM imajını yek vücut olarak vermemiz lazım. Şimdi bunlar bizim kendi dertlerimiz. Bakın bunun

dışı bizim Odamız neler yapmalı? Başkanımıza sunuyorum, Odamız neler yapmalı?

Bakın tarife uymayanlara müeyyideler uygulamalı Oda. Yani bunun bir formülü, bunu bu sene mutlaka yapmamız lazım. Ben yaşadım bunu. Ben isim vermek istemiyorum ama, hesapladım kitapladım, Ben örnek veriyorum, bakın önemli bir konu. Hemen toparlıyorum. 10 sene önce Mali İşler Müdürlüğü'nü yaptığım bir yabancı grubun işine teklif verdim. Benim verdiğim fiyatın vallahi ve billahi onda biri asgari fiyatla, arkadaş bilmiyor mu hesabı? Asgari fiyatla sanayi müessesesine tam tasdik yapıyor, 8 milyar küsur. Utandım, rezil oldum. "Böyle bir şey olur mu?" dediler. Bitti orada işim benim. Nasıl oluyor bilemiyorum. Sonra bakın sözleşmelerde bir fon geliştirilir. Basit bir şey ama, bakın mesela internet sitesine bunu koyayım. Bu dönem yapalım bunu. Toparlıyorum, işte bunlar önemli konular. Sonra bakın buraya belli insanlar geliyor. Aylardır, yıllardır bu Odaya uğramayan YMM'ler var. Aslanlar gibi çalışıyorlar. Ne yapıyorlar? Ne ediyorlar? Bilmiyorum. Bazen diyorum ki, "Odaya geliyor musun?" "Ne yapayım Odaya gelip" diyor. Bunları buraya çekmemiz lazım. Burada çoğunluk oluşturmamız lazım. YMM'lerin firma patronları nezdinde görüldükleri pencerede çok hoş değil. YMM'lerin arkasında Vergi İdaresi'nin gücü olduğu ispatlanmalı ve YMM'lerin İdarece desteklendikleri ortaya konulmalı ve bu durum mükelleflere hissettirilmeli. Yani bu nasıl olur. Bir fomüle edin lütfen. Mesela senenin bir kere, iki kere vergi dairesine, bir vergi yetkilisine YMM o şirketin hesapladığı bir ara dönemde bir incelese, bir şeylere imza atsa falan, düşünüyorum. Fantezi kuruyorum kafamda. Dolayısıyla oradaki patron benim kamu görevi yaptığımı hissetse, biraz benden korksa. Bu çok önemli bakın.

Son olarak, Maliye İdaresinden beklentilerimiz ne olmalı? Bakın, Maliye İdaresi YMM'yi sevmeli arkadaşlar. Bakın, sevmeli. İdare YMM'nin kendi içinden bir insan olarak kamu görevi yaptığını gönülden kabul etmeli. Vergi daireleri nezdinde YMM, YMM'ye bakış ve YMM'yi kabul hususunda gerekli eğitimler ve bilgilendirmeler yapılmalı. Biz buna bastırmalıyız. Yani vergi dairesine gittiğiniz zaman, eski Hesap Uzmanı ağabeylerimizin dışında, itibar görmek çok kolay değil. Anlatabildim mi? Ve yeni mevzuat geliştirilmeli ve periyodik olarak YMM vergi dairesi işbirliği içinde firmalara YMM'nin gücü hissettirilmeli.

Son cümle, YMM mükellefi ile baş başa yalnız bırakılmamalı. Biraz dağıttım kusura bakmayın. Sonuç olarak hedefimizde hepimiz olumlu olmak zorundayız. Bizim için demoralize olmak yoktur. Moral olmalı. Güç olmalı ve bu Odanın geleceği de buna bağlı. Teşekkür ederim.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Teşekkürler, bütün sorunların getirilmesi son derece doğru ve doğal. Teşekkür ediyorum arkadaşımıza sağolsun. Tarife, hakikatken zaman zaman duyuyoruz problem. Ama şunu itiraf edeyim ki, açıkça söyleyeyim ki, bugüne kadar Odaya resmen bir tane dilekçe geldi tarifenin yanlış uygulandığına dair. Biz de Oda olarak ona yazı yazdık. Kişi de yazıyla özür diledi. Ek faturayı çıkarmış bize göndermiş. Biz de bir şey yapmadık,

tamam. Ama onun dışında herkes tarifeyi uygulamıyor. Peki, iki satır bir yazı yaz. Hayır. Bak bir şey söyleyeceğim bu konuda. Değerli Meslektaşlarım ben mesleği ilk girdiğim zaman, Gelirler Kontrolörlüğüne Hanefi Mert üstadım vardı. Kendisi ilk derse gelmişti, bir şey anlattı. “Bizler ihbarcıyız arkadaşlar. Ama bizler adi ihbarcı değiliz. Biz görevimizin gereği yapılması gereken ihbarları yaparız, kanunların verdiği.” dedi. O hala aklımda. Şimdi burada biz çıkıyoruz, konuşuyoruz. “İşte tarife uyulmuyor” “Uyulmuyor, ben de uymuyorum” diyor nihayet, sonuçta bir şey önemli bir husus ortaya çıkmış oluyor. Kardeşim sen uymuyorsan, o uymuyorsa ne diyorsunuz yani. Yaz, iki satır yazı, yazmazsın. Yazmazsan, ne yapacak? Oda ne yapacak? Yani herkesin sözleşmesi, gitsin de getir sözleşmeni falan. Bu olmuyor yani. Biz bunu kendi aramızda çok konuşuyoruz. Yeminli Odaları Başkanlar toplantısında konuşuyoruz. Bu böyle olmuyor. Ama eğer bildikleriniz varsa sizin ifadenize göre, lütfen bildirin. Oda gereğini yapmıyorsa o zaman haklısınız. Bir ikincisi, size şöyle katılıyorum; Bu unvanlarda Maliye’den gelme, oradan gelme, buradan gelme durumuna, oldu bitti karşıyım. Bu her zaman da ifade ediliyor. Yani doğru değil. Birisi gidip de “Ben Maliyeciyim” falan, filan diyorsa o zaten, şahsen ben gitsem de inanır mısınız yani utaniyorum bu şeyleri söylemeye. Sonuçta Yeminli Mali Müşavir olarak mutlaka bir yerden gelmişsinizdir. Biraz da kişinin kendisiyle ilgili. Şimdi kalkıp da 35 – 40 yaşında Yeminli Mali Müşavir oluyor bir insan. 35 yaşındaki, 40 yaşındaki meslekdaşa nasihat mı etmek lazım. Bunu söylemek mi lazım. Her halde bunu kavrayacak düzeydedir. Biraz da öyle bakmak lazım olaya. Onun için, yani orada ona, Maliyecilere bir şey mi yapılıyor. Orada onu anladım. Ben bunu pek zannetmiyorum. Hoş da değil. Ama, yani Vergi İdaresi olayı. Evet bizim işimizin büyük çoğunluğu Vergi İdaresi’yle KDV vs.

Arkadaşlar Katma Değer deyince, komisyonlar kurduk, çalıştık. Hatta standart, hocalarım da beni uyardı. “Bu standart olmaz. Standardı yetkili kurumlar kor. İsteddiği zaman değişir. Eğer sizin koyduğunuz bir şeye başkası müdahale ediyorsa, o standart olmaz.” dedi. Çok da mantıklı. Adını “norm” olarak değiştirdik, aynı şeylermiş falan. Dolayısıyla Katma Değer’de sistem işlemiyor. Hocamın tespiti var. Bir kayıt dışılık var. Altın, altın, altın işte iyidir, kötüdür. Böyle bir sıkıntı olduğu sürece, standart koyamıyorsunuz. Maalesef yani standart devlette koydurumuyor. Yazı da yazıyorsunuz. Aynı konuda Devlet’ten, Maliye’den değişik vergi dairelerine, değişik görüşler geliyor aynı konuda. Yani orada bir birliktelik yok. Beraberlik yok. Herhalde zaman içerisinde bu ekonominin de bir noktaya gelmesiyle, kayıt dışının bir şekilde kayıt altına alınmasıyla zannediyorum bunun da yavaş yavaş bir irtibatı kurulur diye düşünüyorum. Tabii “patron” lafı da hiç istemem. Hayatta hiç kullanmadım. “İşveren”, veya “iş adamı” demek daha düzgün. Çünkü “patron” bizde kelime olarak bir antipati yaratıyor. Çok teşekkür ediyorum ayrıca konuşmadaki katkıların için. Evet, üstat söz sırası sizde. Buyurun.

KENAN ONAT

Sayın Başkan teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için. Konuşmacılara da ayrı ayrı teşekkür etmek istiyorum. Evvela Süleyman Genç beyin dile

R A P O R

06/63-64-65-66

15 ARALIK 2006

getirdiği “Uluslararası Muhasebeciler Kongresi” ve ben de katılma fırsatını buldum. Gerçekten bu yaşıma rağmen bir takım yeni edinimler, yeni bir takım bilgiler edindik. Arkadaşlarımın da çoğunu da orada görme fırsatını buldum. Bunu geçtikten sonra, asıl tabii Osman hocamla biraz tartışmak istiyorum. Yahut ona bazı sorunlar ortaya koymak istiyorum. Evvela arkadaşlarımızda biliyorlar, halen bildiğiniz gibi emekli olup da serbest meslek olarak bizim gibi, şirket veya başka surette çalışanlar biliyorsunuz Bağ-Kur’a biliyorsunuz “Destekleme Primi” ödüyorlar. Fakat arkadaşlarımızın çoğu bunu ödemiyorlar. Ben öyle biliyorum. Ödeyenler benim bildiğim kadarıyla çok az. Bu da halen 63 YTL. Şimdi benim dile getirmek istediğim; Bu sene Vergi Reformu konusunu Antalya’da kayıt dışı ekonomi için bir toplantı düzenledi. Ona da iştirak ettim. Biz iki meslekten arkadaşımız da vardı. Benim de imzam olan gruptaki çalışma neticesindeki hazırladığımız raporda işverene ve çalışana yapılan, çalışanın üzerindeki vergi ve sosyal yükümlülükler fazladır. Bunun azaltılması lazım. Kayıt dışı ekonomiyle mücadele için. Şimdi oradan alıyorum, biliyorsunuz 5510 sayılı Kanun, Sosyal Sigortalar Kanunu olarak yeniden düzenlendi ve bütün Türkiye’yi, çalışanları kavrayan sağlık yönünden kavrayan, içine alan bir reform olarak ortaya kondu. 5510 sayılı Kanun. Bu Kanunu izlemek fırsatını buldunuzsa yönetmelik çıkması lazım. Bugüne kadar çıkmadı. Beş ay oldu. Taslak olarak görüyoruz. Zannediyorum 80 küsür sayfa, onu da şöyle biraz inceledim. Şimdi durmak istediğim şey şu; 5510 sayılı Kanun halen Destekleme Primi 22,5 işveren, % 7,5 emekliler için, işçi olmak üzere % 30. Yeni Yasa ister emekli olsun, ister işçi olsun, yani emekli olmayan olsun bir kere primleri birleştirilmiş. demiş ki, işçi % 14, yaşlılık gene % 14. İşveren payı %18,5 demiş. Bunu işçide tabii indirmiş. Destekleme Primini de indirmiş. 1’den, 6,5’a kadar diyor Kaza Sigortası, o da 1,5 aşağı yukarı biliyorsunuz. Böyle baktığımız vakit, halen % 30 olan Destekleme Primi % 34’e çıkıyor ve diyor ki Kanun işte biliyorsunuz,

a - Bir işverene bağlı olarak çalışanlar grubu.

b - Serbest meslek veya işte Bağ-Kur diyeceğimiz limited şirket, anonim şirket ortakları, yönetim kurulu üyeleri o da o tarafa giriyor.

c - Devlet memurları, şimdi burada serbest meslek olanlar tüccar, işte serbest meslek bizler. Gidip kendimiz ne kadar kazanıyoruz diye kazan-cımızı bildirmek durumundayız ilgili ünitesine. “Bu kazancı, eğer daha düşük bildirdiğiniz anlaşılırsa, tespit edilirse cezalı olarak, tarhiyat yapılır, alınır” diyor. Burada şu var; “Bir işveren yanında çalıştırdığı kişiden daha aşağı matrah üzerinden sigorta ödeyemez.” diyor. Demek ki bir limited şirketiniz varsa, yanınızda bir müdürünüz varsa tavandan eğer alıyorsa, bunun üzerinden ödeyeceksiniz. Ben şöyle bir kısa hesap yaptım. Halen yani 63 ödeyen bu grup, 204 ödeyecek sene başında. 600’den aşağı olmayacağına göre. Tavandan olursa 1,200 küsür ödeyecek. Eğer “ben emekli maaşımı almaya devam ediyorum” diye beyanda bulunursanız. Emekli maaşı da SSK, Bağ-Kur gibi kurumdansa. Ama benim gibi biraz böyle, arkadaşımız bize biraz dokundurdu. Hesap Uzmanlığından, devletten geldi. Hesap Uzmanlığından sonra ben 4 - 5 sene Genel Müdürlük yaptım. Bankada, şurada, burada yaptım. Şimdi Hesap Uzmanlığından gelmem

sayılıyor burada da ve özel sektörde çalıştım. Evet, serbestte çalışmıyorum ayrıca onu söyleyeyim. Yani bağımlı diyeyim. Ben sayılmam. Şimdi benim özellikle Osman hocama sormak istediğim şey şu; Devlet mi tahrik ediyor bu kayıt dışını? Şu yaptığımız örnek böyle. Zannediyorum, ben etrafıma bakıyorum bu konuşmayı da yapmayacaktım. Az önce birkaç arkadaşla da konuştum. Birçok arkadaşımız ve birçok kişi, yani meslek mensupları bu Yasanın getireceği yükümlülükten bihaber. Yalnız çok güzel şey getirmiş. Bizim Vergi Usul Kanunu'nda olduğu gibi "düzeltme" hükümleri getirmiş. Düzeltecek. Neyi düzelterek? Zaten tamamen berbat etmiş durmuşsunuz yani. Sonra birden fazla yerde yönetim kurulu üyesi veyahut limited şirket, demek hepsi verecek. Geçenlerde yine sayın Tekinalp'in Yabancı Sermaye Derneği'nde konferansına gittim. Yeni Ticaret Kanunu konusunda. Aynı şeyi başka türlü getirdim. İfadesine göre, "Türkiye'de 700 bin tane şirket görülüyor" siz daha iyi bilirsiniz bizim neyse. Kayıtlı, tescilli. 650 – 700 bin. Bunun faal görüneni 150 bin. Şimdi 750 bin derse-niz, ortak sayısı 4'se, hani limited, anonim birleştirirseniz, demek ki Türkiye'de 3 milyon ortak var. Yahut da bu SSK'nın mükellefi olan adam var demektir. Halihazırda Maliye zaten bunlarla başı dertte. Bunların matrah versin vermesin, bir takım özeldelerle biliyorsunuz iş yeri kapanmış veya şu, bu olmuşsa, evet bunların üzerine gitmiyor. Ama kim? Karı koca evlenmiş, boşanmış hak getire. Diğer haberde demişler ki, "Bu nasıl olacak?" Demek ki SSK bizim mahallede daha kötü bunların üzerine düşecek. Ben sadece hem arkadaşlarımıza biraz hatırlatayım diye getirdim ve bir de tabii hocamıza "Bu Kanun kayıt dışını ne yapacak?". Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Hocam çok teşekkür ederim. Bu yeni kanunlar, yani biraz da IMF kanunu bunlar. Yani öyle talimat, gelire ihtiyaç var. Hocam da ifade etti zaten. Gelire ihtiyaç var. Faizi korsanız bir yerlere bütçe dışı fazla, eğer koymazsanız bütçe fazla veriyor, vs falan gibi bir durumla maalesef karşı karşıyayız. Bu konuyla ilgili bizim Odamızda ilgileniyor. Tüm Yeminli Mali Müşavirler Odaları da beraber toplandığımızda bu konuyu gündeme aldık. Bu konuyu tartıştık. Bununla ilgili gerekli adımların atılmasına karar verdik. Ayrıca da TÜRMOB'da da Başkanlar Kurulu Toplantısı var, yine bu konu gündemde. O bazda da bu konu değerlendiriliyor. Ne yapılması gerekiyorsa o yapılacak tabii ki, artı bir şey daha söyleyeyim; yani çok fazla bu Kanunu irdemiş birisi değilim açıkçası ama, kısmen bakabildiğim kadarıyla ve edindiğim bilgiler doğrultusunda da şunu görürüm. 31 Aralık itibarıyla çok sayıda üst düzeyde devlet memuru ve vergi hakimleri ve diğer hakimlerin 31.12. 2006 tarihi itibarıyla burada bir değişiklik olmazsa, emekli olacaklarını ifade ediyorlar. Çünkü 2007'ye eğer kalırsa, bu Kanun uygulanırsa, bir kere emekli olmaları halinde 2007'den sonra maaşlarında bir düşüş olacakmış, artı emekli ikramiyeleri şimdi 30 bin YTL imiş, o zaman 18 – 19 bin YTL civarında bir şeye düşüyormuş. Böyle bir şey var. Bildiğim kadarıyla yani, gayri resmi bilgilerimize göre, Anayasa Mahkemesi'nde bu konu zannediyorum, Anayasa Mahkemesi'ne talepte bulunmuş hükmen durdurulması ve iptali için. Zannediyorum Anayasa Mahkemesi'nde

R A P O R

06/63-64-65-66

15 ARALIK 2006

de bu konu gündemde. Böyle bir bilgi var. Evet bu ek açıklama yapma gereğini duydum. Teşekkür ediyorum. Şimdi hocam söz sırası sizde. Buryurun.

Dr. VEYSİ SEVİĞ

Esasında ben değerli konuşmacılara öncelikle teşekkür ediyorum. Onların konuşmalarıyla ilgili bir - iki kafama takılan soru var, onları arz etmek istiyorum. Sizle paylaşmak istiyorum. Şimdi değerli arkadaşım Bumin Doğrusöz, kanunlarda yapılması öngörülen değişiklikler ve eleştiri konusu olan bazı böyle odak sayılabilecek noktalara değindi. Ama bu zannediyorum ki, yeteri kadar da ilgi görmedi. Şu nedenden üzerinde durmak istiyorum; Bir kere Kurumlar Vergisi Kanunu, herhalde gelecek yıllarda bizim Yeminli Mali Müşavirlere adeta kök söktürecektir. Bunun bir kere altını çizelim. Çünkü buradaki bütün bu yeni gelen müesseselerin tatbikini sizler yapacaksınız. Bu konuda TÜRMOB'un bir tavır alması lazımdı, bugüne kadar ses seda yok.

İkinci bir önemli gelişme var; Onu sayın Doğrusöz biraz sonra açıklayacaktır muhtemelen size. Yargı, mesleğe çok ters bakıyor. Bu mesleği zora sokmak için elinden gelen gayretini yargı gösteriyor. Yani “ne yaparsam bu mesleği ben köreltirim” diyor. En son verilmiş olan bir karar var. “Serbest Meslek Makbuzu” ve “Ödeme” ve “KDV” nasıl tahakkuk eder? diye. Onu sayın Doğrusöze bırakıyorum. Herhalde sürprizi size açıklayacak.

Şimdi burada sayın Genç her vakit olduğu gibi son derece dikkatli, son derece bize uyarıcı görüşlerini açıkladı ve topladı. Fakat Türkiye’de şöyle bir gelişme var. Bütün denetim meslekleri yasayla düzenleniyor. İç denetçi, kamu denetçisi bunlar yasayla çıkıyor. Hatta iç denetçisiyle ilgili mevzuat artık bir külliye haline dönüştü şu anda. Kadroları verildi. Bunların hukuki güvenceleri getirildi. Nasıl seçilecek? Ne olacak? Nasıl yükselecek? Ne yapacaklar? Hepsi belirli oldu. Kamu denetçisi mevzuatı hazırlanıyor. Genişliyor giderek. Biz şimdi denetçi kavramı üzerinde duruyoruz. Denetçi kavramı üzerinde dururken de mesleğimiz denetçilik iki ayrı basamak kurup, bende denetçiyim diyor. Biz de fiilen Kanundan gelen denetim hakkımızı kullanıyoruz. 3568’den. Ama Mali Müşavirler de denetçi sayıyor kendisini birçok yerde. Bu işi yapıyoruz, yapacağız, yapmak istiyoruz. Bir kere bunu kesin olarak ayırmak zorundayız. Kesin olarak ayırmak zorundayız. Yani denetçi kimdir? Kim denetim yapar? Kim ise kayıtların hukuka uygun, mevzuata uygun tutulmasını ve raporlamasını sağlar. Bunu ayırmak lazım. Bir kişi, iki işi bir arada yapamaz. Onun için 3568 sayılı Kanun da denetimin kimle, hangi grup meslek elemanı tarafından yapılacağı açıkça hükme bağlanması lazım. Nasıl iç denetçi ne yapar? Nasıl korunur? Hakları nelerdir? Nasıl kamu denetçi hangi görevleri yapar? Hakları nelerdir? Belirleniyorsa, müsaade edin de bu denetçide nedir? Nasıl yapar? O vakit geldiği vakit denetçilere bunu bir örgüt yapması, şirketleşmesi konusu da hükme bağlanır. Ama sınırların çizilmesi artık sorun mudur? Çünkü Türkiye mevzuat böyle oluşuyor, böyle geliyor. Demek ki, bizim de bir denetçi sıfatımız varsa ne iyi. Bilmem, Ticaret Kanunu’na

göre denetçi farklı. Sermaye Piyasası Kanunu'na göre denetçi farklı. Bankalar Kanunu'na göre denetçi farklı. Olmaz böyle şey. Yani olamaz ki böyle şey. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir şey yok ki. Sermaye Piyasası Kanunu'na göre denetçiler, Bankalar Kanunu'na göre denetçiler, Kamu Hukuku'na göre denetçiler, Mali Müşavirlik Kanunu'na göre denetçiler, Ticaret Kanunu'na göre denetçiler. Yani ne bu? Nerede? Yeri nerede? Bunu tanımlamak zorundayız ve koymak zorundayız.

Bu noktaya geldiğimiz vakit, bir olayın üzerinde de durmak istiyorum. Hukuki korunmadan yoksundur meslek. Yani mesleğimiz hukuki korunmadan yoksun. Onun için mesleğimiz horlanmaktadır ve özellikle Yargı aşamasında horlanmaktadır. Dünyanın hiçbir ülkesinde, Kongreye sayın Genç katılmış. Keşke sorgulansaydı ama, o Kongrenin düzenlenmesinde de oynanan oyunlar karşısında bunu sorgulamak lazım. Keşke sorgulansaydı. Dünyanın hangi ülkesinde bir meslek adamına istediği vakit karakoldan çağırıldığını, istediği vakit bilmem nereye sokulmadığını, istediği vakit üstü arandığını görebiliyoruz. Nijerya'da mı? Nijeryalılar vardı. Somali'lilerde mi görebiliyoruz? Bizim meslek elemanımızı polis de alır götürür. Karakola da davet ederler. Hakim size celbi de gönderir. "Gel buraya bugün" der. Ananız hastadır, babanız hastadır, çocuğunuz hastadır hiç dinlemez, "gel buraya" der. Kanun maddelerini sıralar. Maliye'nin elemanı da bu işi yapar, Kanun maddesine dayanarak. Peki bu meslek elemanı yani çok önemsiz, böyle herkesin yaptığı bir işi mi yapıyor? Hayır. Niye hukuki korunmadan yoksun bu meslek elemanı? Niye bu çabayı vermiyor? Niye o yola gitmiyor? Meslek elemanı bana göre bağımlıdır. Hem iki yönden bağımlıdır. Bir, hukuki açıdan kamu otoritesine bağımlıdır. İkincisi, mali açıdan da kendini çalıştırana bağımlıdır. Burada fazla çalışmaya gerek yok. Biz bunu yıllardır söylüyoruz. Ücreti kim veriyor? Ahmet bey veriyor. Ahmet bey ücretinizi vermeyebilir. Ama siz KDV'nizi ödeyeceksiniz. Mecbursunuz. Çünkü cezayı müeyyidesi var. Bumin bey açıklayacaklar. Ama sizin ücretinizi Ahmet bey isterse vermez. Kovar da sizi. Daha düşük ücreti verene de bu işi verir. Şimdi bu konular her halde dikkatimizi çekecektir.

Şimdi sayın Altuğ, özellikle yıllardır izliyoruz. Daha önce çıkan arkadaşımız hani "20 senedir plak gibi bunu söylüyor" filan şeklinde söylenmesin. Demek ki, 20 senedir Türkiye'de değişen bir şey yok. Onu söylemek istiyorum ve demek ki artıyor. Arttığı da kesin. Biz burada pembe tablolar çizemeyiz.

Son bir şey söylemek istiyorum. Bu bizim mesleğimizin saygınlığını gösteren bir olaydır. Ben bunu TRT'de de bir miktar söylemek istedim. Çünkü bir hafta içerisinde sekiz defa TRT'ye çıktım. Benim ekonomiden sorumlu Bakanımı Danimarka içeri sokmuyor, bir. Genel Kurmay ikinci Başkanının düğmesi öttü diye adam kapıdan sokmuyor, iki. Bu arada Fransa'da Türkiye'ye Avrupa Birliği'ne girmemesi için, ne lazımsa yapıyor. Bunun için fazla bir şey söylemiyorum. Çünkü yapılan bir tanesini sizler izlediniz. Biz onun çoğunu duyuyoruz. Çünkü ben ICC'te Türkiye temsilcisiyim. Türkiye ekonomisi yüz karası. Bunu herkes biliyor. Biraz önce burada konuşan arkadaşımız 650 bin şirketten 150 bin şirket, hayır diyorlar

ki, “Sizin hiç şirketiniz yok ki, hukuki Avrupa normuna uygun hiç şirketiniz yok.” Yazısı var bende. 150 sayfa not gönderdiler. “Avrupa normunda şirketiniz yok” diyorlar bize. “Siz yeteri derece mali tabloları güvenli şekilde üretemiyorsunuz” diyorlar. Bunu da söylüyorlar. Bakmayın siz palavralara. Bizim ülkemizde yemek yiyenler alkışlar bizi. Bize karşı ekonomik açıdan “Siz karanlık bir ülkesiniz. Gri bir ülkesiniz.” diyorlar. Sizin o yönden Avrupa Birliği’ne entegre olmanız mümkün değil” Şimdi Osman hoca zaten bunu kendi esprileriyle anlatıyor ve bu değişmiyor ki.

Ben son bir şey daha söylüyorum. Biraz önce latifesi oldu burada “Cumhurbaşkanı kim olacak?” falan diye de. Ben size şunu söylüyorum; Eğer bu akşam boşsa vaktiniz, bir internet sitesinden sayın Derviş’in Amerika Birleşik Devletleri’ne vermiş olduğu Gelir Vergisi Beyannamesine bakın. Gelirine bakın. Buna baktığınız vakit, çok şeyi değiştirirsiniz. Çünkü IMF’den aldığı komisyondan en büyük geliri. Türkiye halihazırda daha hala Türk parası cinsinden % 23. Dolar bazından da ortalama % 14.4’lük bir oranla borçlanabiliyorsa, bu ülkeye nasıl bir mutluluk sergileyeceğiz kardeşim. Sen nasıl özel sektörden buralara dağıtacaksın. Evet, bizim mesleğimiz çok önemlidir. Kötü ekonominin iç yüzünü biz biliyoruz. Bilmek zorundayız. Mesleğimizin uzun süre yaşatılması konusunda düşük göremiyorum. Çünkü biz karanlığa alışmışız. İş alemi karanlığa alışmış. Son dedim ama, ben size bir şey söyleyeceğim. Şöyle bir olayla karşılaştım. O da müsaade ederseniz şimdiki konumumdan dolayı bana diyor ki yabancı, “Türkiye’de ücretler çok yüksek, asgari ücrette çok yüksek. Bu ücretleri biraz düşürmenin yolunu bir arayalım. Bir haftada bir şey yapalım. Bu ücretleri biraz düşürelim. Yılbaşına kadar düşsün.” diyor. Buralarını Uganda gibi görüyor adam, sermayeyi buraya getirdiği için. Ben 9.400 kişi çalışan bir kurumun tepesindeyim. Bunu bana rahatlıkla söylüyorlar. Bu ekonomi güzel bir ekonomi değil. Bu tabloyu hiç yakışık değil. Bunu da beraberce çözmek zorundayız. Öyle “Güldük biraz, yarın gidiyoruz, burada köşe başında milyarlar var” filan demeyin. İki saat sonra sokağa çıkarırsanız üstünüze jileti atabilirler. Teşekkür ederim.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Çok teşekkürler üstat katkılarınız için. Bir şeyi de tabii belirtmem gerekiyor. Bir kere mesleğin geleceği konusunda karamsarlığa asla gerek yok. Herkes mesleğini yapıyor. Bunun için ne gerekiyorsa onu yaparız. Eğer burası yapamıyorsa, bunu beceremiyorsa vay geldi bizim halimize. Onun için karamsar değiliz. Ama sorunlarımız da var. Bunları tabii tartışacağız. Burada tartışacağız. Başka zeminlerde tartışacağız. Parlamentoda tartışacağız vs. Yurt dışında tartışacağız. Dolayısıyla bu bizim mesleğimiz. Bir karamsarlık olmaması lazım. Bazı sıkıntılarımız var.

Şimdi kayıt dışılık, hocam anlattı aslında kayıt dışılıkla ilgili. Arkadaşlar kayıt dışılık Türkiye’de yok. Kayıt dışılık Türkiye’de yok. Allah aşkına yani siz kayıt dışılığı vergiye mi bağlantılı bir bağlam getiriyorsunuz? Bağ kuruyorsunuz? Örnek olarak Ardahan’ın bir köyündeki bir bakkalın kayıt dışılığı, Edirne’nin Enez’inde kayıt dışılık, yok öyle bir şey. Kayıt dışılık yurt dışında. Yurt dışında arkadaş. Türkiye’de kayıt dışılık yok. Üstat bunu çok iyi

biliyor. Hisselerini satıyor 100 milyon \$ (Dolar)'a. Gösteriyor 200 milyon \$ (Dolar), 300 milyon \$ (Dolar) atıyorum. Ötekiler de yurt dışında. Hangi bankada arkadaş? Avrupa bankalarında. Üstat diyor ki, "Asgari ücreti adam söylüyor" Kardeşim sen bu kayıt dışı bankalara yatan paraları Türkiye'ye bir bildir. Kimin parası var bir bildir bakalım Allah aşkına. Bunu defalarca söylüyorum. Yine burada söylemişim. Türkiye'nin daha bir envanteri yok servet konusunda. "Kimin ne serveti var?" konusunda, şirketler dahil envanteri var Türkiye'nin. Bunu dediğiniz zaman yıllardan beri, bazen de komünist diyorlardı. Şimdi ne diyorlar bilmiyorum.

Dinleyici : Yok, şimdi ekonomist diyorlar.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Ekonomist mi diyorlar, ne diyorlar bilmiyorum. Türkiye'nin kayıt dışılığı yurt dışından kaynaklanıyor. Buradaki adam, atıyorum 3 YTL geliri azmış. Ne yapar en fazla, ev alır, evinin eşyasını düzeltir, onu yapar, bunu yapar. Bu ekonomi içerisinde vergisini az çok vergisini vermiyor değil. Şunu ısrarla söylüyorum; O anlamda Türkiye'nin envanteri, neyi var aktifinde, onun envanterini çıkarabilmesi için mutlaka servet beyanı, servet bildirimini alması lazım. Vergisel anlamda demiyorum. Envanter anlamında diyorum. Avrupa ve Amerika eğer Türkiye'de kayıt dışılığının önlenmesini istiyorsa, bankaların da fiilen parası varsa onu uluslararası kurallarını hukuka uygun bir şekilde Türkiye'ye bildirmesi lazım. Bildirmiyorsa kayıt dışılığı, Türkiye'de hocam devamlı konuşur. Hocam ortada kalır. Çünkü bildiren yok. Bildirdiği zaman gidiyor Amerika'daki, gidiyorsunuz oradaki gelirlerini devredenleri Maliye'ye, Hazine'ye falan. Bir takım hareket, bereket oldu. Bildirmedikleri zaman, siz bilgi de alamıyorsunuz. Yani şirket olarak, şahıs olarak yurt dışında bir bankaya yazı yazıp da "şu adamın mevduat durumu nedir?" diyemiyorsun, vermiyor. Onun kayıt dışılık Türkiye'de yoktur. Kayıt dışı yurt dışındadır. Ondan kaynaklanıyordur. Evet, teşekkür ediyorum tekrar konuşmacılara.

ARİF AYTULUN

Sayın Başkan sorum değil de, ayrılmadan aklımda olan bir düşüncüyü işte Bumin hocayla paylaşmak istiyorum. Konseyde olduğunuz için söylüyorum tabii. Kanun çıkarken Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu daha taslak halinde dururken Kurumlar Vergisi, Gelir Vergisi ve Vergi Usul Kanunu da daha taslak halinde dururken ve çıkmayacakken bu sene Kurumlar Vergisi Kanunu ne kadar doğru buluyorsunuz? Artı transfer fiyatlamasını söylediğiniz için söylüyorum. Türk Ticaret Kanunu çıktıktan sonra, burada bizim tabii Uluslararası Muhasebe Standartları, Türk Muhasebe Standartları uygulanırsa mesela bu 24'deki "ilişkili kişi" kavramından sonra bu da değişecek mi? Bunun cevabını sizden rica ediyorum. Bir de üstadım Dünya Muhasebe Kongresi'nden bahsetmişken oraya katılan bir kişi olarak benim gözlemlerimi söyleyeyim. Bir kere sayın Türk Maliyesi'nden sadece bir elin parmakları kadar kişinin katılması, bizim Maliye'nin muhasebeye ne kadar önem verdiğini orada gördük ve burada da tabii kesin olarak, ben şahsi olarak söylüyorum; Muhasebeyle, vergicilik dünyada tamamen ayrılmış durumda ve tabii bu belkide ben şu yorumu yapabiliyo-

rum. Maliye'nin bu toplantıya çok az bir katılımı da bunun bir gereği olarak görüyorum. İşte dünya artık raporlamada kendi mesleğimiz açısından genişletilebilir. İş dünyası rapor diline dönmüşken, biz daha bunları telaffuz edemiyoruz. Ama orada bir Çin bunu telaffuz edebildi. İşte Nijerya'nın 180 kişiyle katılması, 400 küsurla evet, buna katılması mesleğimizin, sayın hocamızın dediği gibi, mesleğimizin geleceğini de buralardan çıkartmak lazım. Teşekkür ederim.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Teşekkürler Arif beye de. Son konuşmacıyı da alalım. Ondan sonra panelistlere söz vereceğim. Evet başka yok. Hocam buyurun sizden başlayalım.

DOÇ. Dr. BUMİN DOĞRUSÖZ

Şimdi önce gelen sorulardan başlayacağım. Sonra da hoşgörünüze sığınarak benimle ilgili olmasa bile bazı söz alan konuşmacıların değindikleri hususlardaki bir, iki noktayı açıklamak istiyorum. Mikrofonu ele geçirmiş olmanın avantajıyla. Şimdi sayın Kızılgök'ün bir sorusu var, çok önemli bir soru. "Bir kuruma ortaklar veya ilgili kişilerce yapılan uzun vadeli satışlarda doğan ve bu kişilere olan ve hadleri üzerindeki borçlar örtülü sermaye olacak mıdır? diyor. Yani şunu demek istiyor benim anladığım kadarıyla. Kurum ortaklarından vadeli mal alım satımı yaparsa, buradan doğacak olan borçlar bir kere örtülü sermayenin hesabında nazara alınacak mı? Vade farkları da örtülü sermaye faizi olarak gider yazılması reddedilecek mi? Şimdi bu konuda, normal mutat ticari hayat içerisinde oluşan, bizim ilk hazırlanan tasarıda, oluşan vadeli işlemlerden doğan vade farklarının da örtülü sermaye içerisinde mütalaa edilemeyeceği hükmü vardı. Fakat bu, Plan ve Bütçe Komisyonu'na giderken çıktı. Dolayısıyla ilk yorum ve genel kabul gören yorum şu; Vadeli mal ve vadeli ticari ilişkilerde de ortak veya ilişkili kişiyle yapılan tabii, bunlar da bu borçlar da örtülü sermayeye sınır oluşturacak olan öz sermayenin üç katını aşıp, aşmama sınırı içerisinde, borçlar içerisinde mütalaa edilecek. Dolayısıyla üç kat sınırının hesabının yapılmasında bu borçlar da nazara alınacak. Tabii bu arada üç katın içerisine dahil ettik. O zaman vade farkları üç katını geçiyorsa, örtülü sermayenin faizi sayılacaktır. Şimdi tabii ben genel tebliğle ilgili çalışmalara falanda katıldığım için, çok da rahat konuşmıyorum. Bir şey diyemiyorum fazla ama, şöyle diyeyim; Bir takım tartışmalar var diyerek ben konuyu açayım. Vade farkıyla ilgili şöyle bir sorun var, mesela benim aklıma gelen. Faturanın içerisinde, mal bedeline dahil olarak fatura düzenlenmişse ne olacak? Yine anladığım kadarıyla Bakanlık burada şeyi savunacak. Bir aya kadar olana ses çıkartmayalım, bir ayı geçiyorsa vade ayrıştırın denilecek. Ama bu ne kadar tutarlı olabilir. Çünkü finansman gider kısıtlaması da Bakanlık bunu söyledi. Danıştay iptal etti. "Olmaz böyle şey" dedi. Emin yine aynı şey genel tebliğde söylenecek olursa, bu Danıştay tarafından önceki karar emsal gösterilmek suretiyle çok rahat bir şekilde iptal edilecektir. Burada böyle bir açmazımız var. Tabii bu kapsamda "vade farkı dahil" fatura kesilmişse, mesela bakın uygulamaya baktığımız zaman bazı sektörlerde üç aya kadar vadeli satışlar, vadeli sayılmıyor. Peşin satış sayılıyor veya bazı

sektörlerde bir aya kadar sayılıyor. Şimdi tabii bu ortaktan alınan borç gibi de mütalaa edilebiliriz. Ortağınızdan borç alıyorsunuz veyahutta peşin sayı- na bir satış yapıyorsunuz ortağınıza, üç ay vadeli ama, peşin fiyatına satış yapıyorsunuz ve hiçbir faiz almıyorsunuz ve hiçbir döviz cinsinden borç- lanma olmadığı için, kur farkı da geliri elde etmiyorsunuz. Şimdi burada mesela bir başka tartışma konusu çıkıyor karşımıza. Peki, üç katı sınırının hesabında benim işletmeme hiçbir yük getirmeyen, yani benim faiz öde- mediğim, benim kur farkı ödemediğim, hiçbir maliyeti olmayan parayı da üç katının hesabında borç olarak nazara alacak mıyım? Burada da genel kabul gören görüş; Bu paranın da borç olarak nazara alınması gerektiği, üç katının hesabının da dikkate alınması gerektiği yolunda. Tabii genel tebliğler çıktığında ortaya çıkacak. Doğru diyoruz, ama o zaman şu soruna geliyoruz. Diyelim ki, beni üç katı kadar faizsiz ortağıma borcum var. Üç katı kadarda faizli var. Bir üç katı zaten. Bir tanesi sınırı aştı. Hangisi? Bu sefer onun tartışmasına gireceğiz. Orada da mükellef yerine yorum yapı- lırda sınırın içinde kalırım, faizi olan olduğu kabul edilebilir gibi bir görüşte açıklanabilir. Çünkü yani, veyahutta aksi taktirde formüller geliştirilecek. İş- te orantı kuracaksınız falan gibilerinden. Orada açmazlar var ama, yani bu örtülü sermayede özellikle ticari hayatın normal kıldığı borçlanmaları ben- ce dışarıda bırakmak, yani normal ve mutad ticari hayatın gerektirdiklerini dışarıda bırakmak gerekirdi. Ama yeni Ticaret Kanunu çıkarsa o işler daha da karışacak. Çünkü ortakla, şirket arasında borçlanmada yasaklanıyor. Ortakla, şirket arasındaki borçlanma yasaklanıyor da o zaman, şimdi şu anda kolayca “atın ortağın cari hesabına” dediğimiz harcamaları nereye atacağız? sorusu gündeme geliyor. Bunu ben daha çözemedim veya bir çözüm bulamadım. Çünkü ek vergi geliyor, “atın ortağın hesabına, cari hesaba” veyahutta efendim mal alıyorsunuz. İnşaat malzemesi alıyorsu- nuz. Fatura alamıyorsunuz. Atın ortağın cari hesabına. Bunlar şişmiş vazı- yette zaten. Bunları da Kanun diyor ki, “6 ay içerisinde kapatacaksınız bu hesapları” Nasıl olacak bilmiyorum onu. Zaten yeni Ticaret Kanunu çıktığı zaman herhalde ortalık epey karışacak ve çok ilginç, demin bazı konu- şmacılar ihdas ettiler. Pek fazla da Ticaret Kanunu’nun çıkıp da yürüyebile- ceğine ben çok fazlada inanlardan değilim. Çünkü bazı noktalarda çok ifrada kaçılmış vaziyette. Şimdi ben şirket kurmaya karar vereceğim. Şirke- timi kuracağım. Kurar kurmaz hemen gideceğim iki tane YMM’ye veyahutta iki tane SMMM’ye veya bağımsız denetim kuruluşuna, “Benim kuruluşum doğru mu?” diye denetleyecek. Ne yapacak? Aynı Ticaret Sicil Memurunun yaptığı denetimi yapacak. Hiçbir farkı yok. Zaten Kanunun öy- le yazıyor. Başka neyi denetleyebilirsiniz ki? Ana sözleşmesi notere tasdik ettirilmiş mi? Aynı hiçbir fark yok maddede. Hadi denetlettirdim, genellik- lede niye iki tane olduğunu anlamayacaktır bir patron. “Güvenmiyor mu- yuz?” gibi sorular gündeme gelecek. Denetlettirdim, ondan sonra bir ba- ğımsız denetim kuruluşu veya YMM veya SMMM’yle sürekli denetim söz- leşmesi yapacağım. Bunlar aynı kişiler olur, farklı kişiler olur. Yaptım raha- ta eremeyeceğim. Bu sefer veb tasarımcısı bulmak zorundayım. Çünkü şirketimin bir veb sayfası olmak zorunda. Veb sayfasını oluşturacağım, ama veb sayfasını oluşturmak yetmiyor. Hani ürünlerimin reklamı, hayır. Genel kurul çalışma yönergesini hazırlayıp, oraya koymam gerekiyor. Yö- netim kurul çalışma yönergesini oraya hazırlayıp, koymam gerekiyor ve

şirketimin iç işleyiş şema ve yönergelerini oraya hazırlayıp koymam gerekiyor. Daha para kazanmaya başlamadım. Şimdi bunlar ne kadar uygulanacak? Ne kadar yaşama geçecek? Ve genel kuruldan bunlar nasıl geçecek? Bilemiyorum.

Bu arada bir diğer soru da; “Vergi ziyaı cezasının Anayasa Mahkemesi’nce iptaliyle ilgili ortaya çıkan uygulamalardaki uyumsuzluk, Yasanın iptalinden önceki dönemleri mi kapsıyor?” diyor. Dolayısıyla buradaki tartışma esas itibarıyla 31.12.2005 tarihiyle zamanaşımına kadar gidelim. 01.01.2001 tarihi arasındaki dönemi kapsıyordu. Tartışma zaten orada. Bir örnek verilmiş. 2002 takvim yılına ilişkin incelemelerin 20 Kasım 2006 tarihinde bitmesi halinde, bu inceleme sonucunda cezası alınabilir mi? İhtilaflı hale gelir mi? Şimdi onu çözdük. Nasıl çözdük? Geçici 27’nci maddeyi getirdik. Vergi Usul Kanunu’na ekledik. Geçici 27’nci maddede diyor ki, bakiye idarede burada yanlış uygulama yapıyor. Buda çok önemli. Üzerine gidilmiyor bunun şu anda. Ama bir yerde mutlaka patlayacak. Yargı kararından mutlaka bu geçecek. Diyor ki, “01.01.2006 tarihinden sonra tespit edilen filler de önceki dönemlerle ilgili olarak bir kat vergi ziyaı cezası kesilir” diyor. Bunu Maliye Bakanlığı şöyle anlıyor. “01.01.2006’dan sonra ke-seceğim her cezayı buna göre keserim” Hayır, yanlış. Kanun öyle demi-yor. “01.01.2006’dan sonra tespit edilen filer” diyor. Yani inceleme elemanı tutanağını Aralık ayında veyahutta raporunu Aralık ayında hazırla-yıp bitirdiyse, bana siz Geçici 27’yi uygulayamazsınız. Mümkün değil. Bu arada çok enteresan bir şey var. Kendi kalesine gol atıyor Maliye Bakan-lığı. Şu anda vergi mahkemeleri ihtilaflı olan bütün cezalara düzeltme yapı-yor. Diyor ki, “Ben Geçici 27’nci madde” Hayır efendim, siz geçen sene göndermişsiniz bana vergi ziyaı cezasına ilişkin ihbarnameyi. Nasıl düzel-tirsiniz? 01.01..... atladıktan sonra tespit edilen fiil olması ge-rekir. Mahkemede ne yapıyor? Mahkemeler de çok güzel. Cezanın bir kısmı zaten idarece kaldırılmış olduğundan” diyor. “Bu konuda karar ve-rilmesi gereği olmadığına, geri kalanda Anayasaya aykırıdır. Bir hüküm a-lınarak ceza kesilmeyeceğine” Onu da oradan iptal ediyor. Yani mahkeme bir, Geçici 27 uygulamasını kabul etmiyor. İkinci olarak da kabul ettiği noktada da “Siz kendiniz kaldırdınız, ne yapayım?” diyor. Hatta bir vergi mahkemesi kararı var.Çünkü orada vergi dairesi çok enteresan bir uygu-lama yapmış. Eski cezanın bir kısmını kaldırmamış. Eski cezayı tamamen kaldırmış. Yeni vergi ceza ihbarnamesi göndermiş. Mahkeme diyor ki, “Cezanın tamamı zaten vergi dairesi tarafından kaldırıldığında yeni ceza ayrıca dava konusu edilecektir” diyor. Bu ihtilafa ilişkin davada cezayı za-ten idare kaldırmış olduğundan karar verilmesine yer olmadığı” diye karar yazıyor. Çok güzel. O da ilginç ve enteresan bir uygulama, Yani Maliye bir yandan tereyağından kıl çıkartmaya çalışıyor, bir yandan da kendi kalesi-ne gol atmaya çalışıyor. Anlamak mümkün değil.

Şimdi Geçici 27’nci madde acaba nasıl bir madde? Şu anda bu mad-deyle ilgili olarak açılan bütün davalarda hemen hemen Anayasaya aykırı-lık iddiaları ileri sürüldü. Neden? dersiniz. Geçmişe etkili ceza getiriyor. Yani ben 2002, 2003 yılındaki bu soru sayın Mustafa Buze’nin sorusu. Bu soruya da bağlantılı cevap vereyim. Yani ben 2002 yılında bir fiil işleyece-ğim. Siz diyorsunuz ki, “Ben bu fiili 2006’dan sonra tespit edersem sana

şu cezayı veririm.” “Hayır arkadaş, ben o fiili işlediğimde o ceza yoktu yürürlükte. Bana o cezayı kesemezsiniz.” “Neden?” “Keserseniz o zaman Geçici 27’nci maddeyi geçmişe etkili uygulamış olursunuz.” Oysa Anayasanın 38’inci maddesi diyor ki, “Bir fiil işlendiği sırada yürürlükte olmayan bir Kanuna göre ceza kesemezsiniz.” diyor. Anayasanın 38’inci maddesine açıkça aykırı. Fiil işleniyor, siz ondan sonra cezayı öngörüyorsunuz. Gerekçeniz ne? Efendim ne yapayım eskisini Anayasa Mahkemesi iptal etti. İptal etmiş olması Anayasa Mahkemesi’nin Anayasanın bir başka Kanunla ihlal edilmesine hiçbir zaman için cevaz veremez. Geçici 27 ile ilgili şu andan hiçbir mahkeme tarafından daha Anayasa Mahkemesi’ne götürülmedi. Maalesef Ana Muhalefet Partisi de dilekçesini hazırlamış olmasına rağmen başvurmadı. Ama Anayasa Mahkemesi’ne gitmemiş olmasının temel nedeni, henüz bu davalarda dosyalar tekemmül etmedi. Çünkü yargılama süreci içerisinde maalesef bizim İdari Yargı sürecinde dosya tekemmül etmeden hakim dosyanın kapağını açmıyor. Ne zaman ki cevaplaşma aşamaları bitiyor. Dosya tekemmül ettiriliyor, o zaman okumaya başlıyor. Halbuki daha öncesinde dosya tetkike alınsa, belki kaynak ve zaman israfı da olmayacak. Çok daha öncesinde bu dosyalar Anayasa Mahkemesi’ne intikal etmiş olacak idi.

Yine bir diğer yorum soru biçiminde söyleyeyim. Bu özellikle “YMM ve SMMM makbuzlarıyla KDV’yle ilgili konuda sayın hocam açıklama ve yorum” dediler. Bu konuya değineyim. Hakikaten konuşmamın içerisinde o da vardı ama, zaman yetersizliğinden değinemedim. Danıştay’ın çok ilginç bir kararı da çıktı. Biz serbest meslek erbaplarını da çok yakından ilgilendiren bir karar. Biliyorsunuz biz yıllık sözleşme yapıyoruz ama, ücretlerimizi yıllık değil aylık dönemler itibariyle alıyoruz. Bu arada da hizmeti de aylık dönemler itibariyle ifa ettiğimiz için, aylık dönemler itibariyle KDV yükümlülüğü doğuyor. Sorun şurada; Tabii ben o ay veya birkaç ay ücretimi tahsil edemezsem bunun KDV’sinin hemen yatması gerekir mi? diye. Şu ana kadar Danıştay 11’inci Dairesinin vermiş olduğu kararlar çerçevesinde uygulamada genel gören görüş ve Danıştay’ın benimsediği görüş; Ücret gelirini elde etmediyseniz Katma Değer Vergisi doğmaz. Çünkü neden? dersiniz. Evet Katma Değer Vergisi’ndeki belki de olay gerçekleşiyor ama, Katma Değer Vergisi doğmaz. Çünkü niçin? dersiniz. Katma Değer Vergisi Kanunu, vergide olay tamam ekonomik öz falan esastır ama, Katma Değer Vergisi’nin sadece öze itibar etmeyen, aynı zamanda şekle de itibar eden biraz şekilci bir Kanun. Nitekim, sizin bir KDV’yi indirim konusu yapabilmeniz için o malı veya hizmeti almış olmanız yetmiyor. Doğru ve gerçekçi bir belgesi olacak. Yetmiyor. Belgenin deftere kayıt edilmiş olması gerekiyor. Aynı şekilde KDV’nin doğması içinde belgenin olması lazım. Ama Katma Değer Vergisi Kanunu bana belgenin ne zaman düzenlenmesi ve nasıl olması gerektiğini söylemiyor. Bunu kim söylüyor? Gelir Vergisi Kanunu söylüyor. “Sen ücreti aldığında geliri elde etmiş sayılırsın” diyor. Oradan Vergi Usul’e geçiyorum. “Ücreti aldığında gelir elde etmiş sayılıyorsan makbuz keseceksin” diyor. Çünkü bizim belgemiz olan makbuzla fatura farklı bir şey. Fatura sizin ticari ilişkiniz kanıtlanma belgesidir. Parayı alıp, almadığını göstermez. Ama serbest meslek makbuzu da sizin mesleki ilişkinizi kanıtlayıcı hiçbir yönü yoktur. Sadece parayı alıp, almadığınızı

gösterir. Adı üzerinde makbuzdur. Serbest Meslek Makbuzu hizmet içinde düzenlenebilir. Mal satışı içinde düzenlenebilir. Tabii hizmettir. Şimdi hizmeti verdiğiniz anda Katma Değer Vergisi doğsa bile, yani vergiyi doğuran olay gerçekleşse bile, Katma Değer Vergisi'ni beyan etmenizi gerektiren sebep doğmuyor. Çünkü makbuz yok. Makbuzunu kessin, çok kolay bir görüş. Peki, şimdi ben o zaman bir takım sorular üreteyim. Yani parayı almadığınız halde bu makbuzu ne yapacaksınız? Karşı tarafa gelir yazabilecek misiniz? Yazamayacaksınız. Neden? Parayı ödemedi. Eğer büyük bir hata yapıp karşı tarafın defterine gelir yazarsanız, bu parayı tahsil edemezsiniz. Çünkü icraya gittiğinizde diyecektir ki, "Ben parayı ödedim. İşte elimde makbuz" Makbuz, parayı aldığınızın delilidir. Tabii ki makbuzu diyelim ki, ben KDV'yi ödedim. Bunun karşı bacağı da indirim mekanizmasıdır. Makbuzu oraya işlemezsen KDV'yi indiremezsin Adam altı ay sonra bana parayı ödedi. Makbuzu götürdüm verdim, belki dönem atladı. KDV indirim hakkını kaybetti. Dolayısıyla iki tarafında da huzursuzluk yaratıyoruz. Bu nedenle, burada iki Kanun arasındaki çelişkiyi Yargı, bence son derece doğru olarak Gelir Vergisi Kanunu, temel Kanun. Çünkü hizmet nedir? Serbest meslek nedir? Ticari faaliyet nedir? Bu soruların cevabı Katma Değer de yoktur. Gelir Vergisi Kanunu atıf yapar. Ana Kanun, Gelir Vergisi'dir. Yani hem Katma Değerin, hem Kurumların altında Gelir Vergisi vardır. Dolayısıyla Gelir Vergisi Kanunu'nu esas alarak çözmüştü. Bu yolda giderken Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu ne bu eski içtihatları nazara alarak, ne konuyu tartışarak, ne eski içtihatları gerekçelerini çürütürerek "Serbest meslek erbabı aylığını almasa da KDV'yi ödemek zorundadır" diye bir karar verdi. Hem de hiçbir tartışma yok. Oy birliğiyle verdi. Hatta bende gazetede ki köşemde yazı yazdım. "Danıştay'ın bunca yıllık içtihadı varsa, en azından bırakın hukuku falan, nezaket niye görüş değiştirildiği açıklanır." Çünkü adil yargılanma hakkı şunu verir; Adil yargılanma hakkı, aynı zamanda sizin muhatap olduğunuz kararın gerekçesinde öğrenme hakkını içerir. Adil yargılanma hakkı aynı zamanda, çünkü aleni yargılanmayı da gerektirir. Adil yargılanma hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne göre, adil yargılanma hakkı içerisinde aleni yargılanmak veya yargılanmamın aleni yapılması ne demektir? Sadece benim duruşmalarımı birkaç kişinin izleyebilmesi demek değildir. O kararlara da herkesin ulaşabilmesi demektir. Ama bu karar maalesef Danıştay'ın veb sayfasında da yoktur. Yani bu karar, bir takım dergilerde yayınlanmıştır. Gerekçesi yönünden çok tartışma götürür. Üstelik Danıştay'ın veb sayfasına bile konmamıştır ki, vurgulama imkanı da yoktur. Sadece bilgi olarak sunuyorum. Ama bu konun mutlaka düzenlenmesi lazım. Mutlaka bu konunun iki Kanun arasındaki çelişkinin, Kanunlardan birinde öyle veya böyle bir değişiklik yapılarak giderilmesi lazım. Yıllardır bu konuyu yazıp, çiziyoruz ama, galiba da bu soruna Meslek Odalarının, serbest meslekle ilgili odaların ve birliklerin, yani sadece TÜRMOB'u kastetmiyorum, aynı sorun Barolar Birliği için de var. Aynı sorun Tabipler Birliği için de var. Yani onların biraz sivil toplum örgütü olarak girişimciliği ile çözülebilecek olan bir husus.

Çok kısa kısa bir, iki konuşmacının konuşmalarına da , takıldığım bir, iki şeye değinmek istiyorum. Bu arada Arif beyin bir sorusu vardı. "Kurumlar Vergisi yokken, Gelir Vergisi Kanunu yokken, Ticaret Kanunu yokken nasıl

Kurumlar Vergisi Kanunu çıkarttık? Doğru, haklısınız bu eleştirinizde. Olması gereken bir şeydi. Çünkü Gelir Vergisi'nin üzerine bina edilen bir Kanundu Kurumlar Vergisi. Ama başka bir takım siyasal sebeplerle Kurumlar Vergisi'nin önce çıkartılması tercih edildi. Bu artık siyasi iktidarın bir tercih hakkı. Tabii diyorsunuz ki, TTK'dan sonra Kurumlar Vergisi Kanunu'nda değişiklik yapmak gerekir mi? Şimdi birazdan o konuya tekrar geleceğim. Tabii gerekecek. En azından mesela bakın tek kişilik anonim şirket kurulu-yor. Şimdi tek kişilik anonim şirket kurulabileceğini ben Kanundan öğreni-yorum. Ama bir takım şeylerin de cevabını bulamıyorum. Tek kişilik ano-nim şirket kurulabileceği, bir tek yönetim kuruluna ilişkin maddede vardır. Bir de kuruluşa ilişkin maddede vardır. Beni yanılıyorsam düzeltin. Başka hiçbir yerde yoktur. Peki bu tek kişilik anonim şirketin genel kurulu nasıl olacaktır? Ben nasıl ibra edileceğim? Kar dağıtımına herhalde böbreğim, dalağım birleşip bunu yapmayacak. Ama bütün bunların sorusu yoktur. Şimdi ne olacak? diyor. Türkiye'de ben size söyleyeyim; Tek kişilik ano-nim şirket bir anlamda perdenin arkasına gizlenme müessesesine, yani sanal adamı ortaklığından, sanal dam tek kişiliğe yükseltecektir. Dolayısı-yıla bence kayıt dışı ekonomiye hizmet etmekten fazla, başka bir işe de faz-la yaramayacaktır. Diyeceksiniz ki, "Şu andaki anonim şirketler" evet karı-sıyla, çoluğuyla, çocuğuyla kuruyor. Tamam. O da kötü. Ben ona da katılmıyorum. O zaman bunun çaresi tek kişilik şirket kurdurmak değil. Anonim şirket daha fazla ortakla kurulur. Daha ağır sermayeyle kurulur gi-bi şartlarla, daha ciddi bir şirket müessesesine büründürmemiz gerekir. Ciddi şirket şartını arıyorsanız, 220 milyarı arıyorsanız, en az 50 ortakla ku-rulur diyorsanız, o zaman iki denetçi-yi de atarsınız. Ama sen Mehmet e-fendi canın istiyorsa yarın git noterden bir şey düzenle anonim şirket ol. İs-tersen anonim şirketinle gel, istiyorsun ceketsiz sivil gez, iki tanede YMM peşinden gitsin. Yok olmaz öyle şey. Yani bu sistemi hiçbir yere, hiç kim-seye anlatamazsınız. O zaman bizim müesseseleri ciddileştirmemiz gere-kir. Batı ne ile uğraşılıyor? Batı şununla uğraşılıyor; Perdeyi kaldırma teorisi denen bir teorinin peşinde Almanlarla, Amerikalılar koşuyorlar. Hatta per-deyi kaldırma teorisi içerisinde sizin kurduğunuz şirketi bile yok sayıyor. "Arkadaş ben şirketi iyi inceledim. Sen kumasal veya özel hukuk borçla-rından kaçmak için, yerine getirmediğine, hak etmediğin halde sınırlı so-rumluluktan yararlanmak için bir şirket kurmuşsun. Ben senin bu davranı-şını muvazalı sayıyorum. Şirketini yok sayıyorum. Senin şahsi sorumlulu-ğuna hükmediyorum" diyor yargıç. Biz hala bırakın beş kişileri, tek kişileri bile perdenin arkasına itip sınırlı sorumluluktan yararlandırmaya çalışıyo-ruz. Allah bilir o tek kişi anonim şirketin de herhalde orta hamiline hisse senedi çıkartırsak kendisine, gölge adam ve sanal adam ortak olarak da gezecektir o anonim şirket ortalıkta. Yani bunları böyle biz, ekonomiyle il-gili olanları daha rahat anlıyoruz ama, bir takım ticaret kuruluşlarına maa-lesef anlatamıyoruz. Hatta bir dönem ismini vermeyeyim. Bir büyük Ticaret Hukuku hocamız, Semih hocamla birlikte "hamiline çek" veyahut "hamili-ne hisse senedi" kayıt dışılığı arttırıyor dediği zaman, siz Ticaret Huku-ku'nun köküne dinamit koyuyorsunuz diye biz kızdılar. Ama maalesef bi-raz ekonomiden, nasıl diyeyim mali yaşamın dışında kalınca bunlar demek ki savunulabiliyormuş.

Bunun dışında bir, iki takıldığım kavram var. Galiba benim bilgisizliğimden, cahilliğimden, öğrenememiş olmamdan kaynaklanıyor. Galiba bir takım kavramları biraz daha tartışmamız lazım. Çizmemiz gerekiyor diye düşünüyorum. Sayın Öcal hocam dedi ki, “Yeminli Mali Müşavirle bağımsız denetçi aynı şeyi yapar mı?” Hayır, Fatih beyi galiba atfı yaptınız orada. Hayır ikisi de farklı denetim yapar. Çünkü neden? Farklı kişilerin amaçlarını, farklı menfaatlerini korur. Bağımsız denetim yapan kişinin çünkü sorumluluğu da ona göre. Bağımsız denetim yapan kişi şirket ortağını korur ve kollar. O şirkete yatırım yapacak potansiyel denetçiye korur ve kollar. Ama Yeminli Mali Müşavir, hayır Hazine’yi korur ve kollar. Mesela ben Türkiye’de çalışıyor veya çalışmıyor o ayrı konu. Ama ben potansiyel yatırımcı borsadan hisse senedi alacak bir kişi olarak, eğer mali tablo yanlışsa bağımsız denetim şirketi aleyhine tazminat davası açabilirim. Ama bilanço yanlış, az vergi ödedim diye Yeminli Mali Müşaviri dava konusu edemem. “Sana ne” derler bana. Dolayısıyla sorumlulukla, görev anlayışı farklıdır. Ama bunlar birleştirilebilir. Bir olması gerekir mi? Gerekmez mi? Onlar ayrı tartışma konuları. Ama şu andaki mevcut düzenlemelere göre konuşuyorum. Tabii mesela bakın, çok enteresan ve bunları kamuoyu bilemediği için çok enteresan uygulamalar ve gelişmelerle karşılaşyoruz.

Bir başka konudan söz etmek istiyorum. Bir Yeminli Mali Müşavir bu farklılıktan dolayı yargılandı. Örneğin, tam tasdik sözleşmesi vermiş. Orada işte efendin “her şeyi mükemmeldir” diye yazmış. Ama şirket Ticaret Kanunu açısından borca batık çıkmış. Bir takım serbest bölge hesapları şunlar, bunlar diyecek ve karşı taraf diyor ki, “Her şey doğrudur diye bu Yeminli Mali Müşavir tasdik etmiş. Şirket borca batık, iflasına gidiliyor” Yeminli Mali Müşavire ceza davası açıldı, sahte rapor düzenlemek fiilinden. Neyse Allah’tan ki bir kişi, “o başka şey, o başka şey” dedi. Eğer bağımsız denetim yapıyor olsaydı, eğer Ticaret Kanunu açısından denetim yapıyor olsaydı 324’ü yazardı. Ama vergi dairesini ne ilgilendirir şirketiniz borca batık mı? Sermayesini yemiştir mi? Yememiştir mi? Vergiyi doğru buluyor mu? YMM’nin yaptığı budur, dedi ve beraat etti. Vergi Usul Kanunları farklı, Usul Kanunları farklı, mevzuatları farklı, amaçları farklı, hizmet ettikleri mevkiele farklı. Yani bunları da biraz dikkate almak gerekir diye düşünüyorum. Ama, nasıl olması gerektiği konusu tartışılıyorsa, o ayrı bir konu.

Son olarak deyineceğim, bir de şunu söylemek istiyorum çok kısa. Bunun sebebi nedir? Niye bu ayrılık var? Bu ayrımcılık var? Bunun sebebi şuradan kaynaklanıyor? İki bilançomuz var bizim. “Mali Bilanço” diyoruz, “Ticari Bilanço” diyoruz. Şimdi Tek Düzen Hesap Planı’nın bir sonraki aşaması olan Muhasebe Standartları’nı Türkiye’ye getirdiğimiz zaman, bunun ikinci adımı olarak vergi kanunlarının da bu ticari bilanço’ya itibar eder hale gelmesi. Dolayısıyla Muhasebe Standartları Kurulu’nca ortaya konulan Türkiye Muhasebe Standartları’na göre çıkartılacak bilançoların, eğer vergide de esas alınır hale gelmesiyle, ondan sonrası matrah düzeltir işlemler yapar, bazı karşılığı kabul edersiniz, etmezsiniz o ayrı bir konu. Ama eğer bu ayrılık giderilmezse bu sorunlar devam edecek zannedersim. Ama şu anda Vergi Usul Kanunu ile ilgili hazırlık çalışmaları içerisinde bildiğim kadarıyla düşünülen, zaten Vergi Usul Kanunu’ndaki değerleme ölçüleri ve kriterlerini kaldırıp, sadece bu ticari bilançoda ne gibi dü-

zeltmelerin yapılacağını, vergi matrahının saptanması açısından, onu Vergi Usul Kanunu'na koymak. Böylece iki bilanço ayırımında kalkacak. Hocam “mali bilanço yoktur” dedi ama, benim muhasebe bilgim zayıf. Ama benim de hani asistan olduğum günden bu yana, rahmetli Salih Şanver hocadan geldiğimden bu yana hep iki bilanço vardır. Biri “mali bilanço”dur, biri “ticari bilanço”dur diye. En azından hukukçu olarak böyle biliyorum, ama bilimcisi gibi uzmanı değilim. Eğer yanlışlık yapıyorsam özür dilerim.

Bir diğer sondan ikinci olarak değineceğim husus; Bağımsızlık, denetim kavramının zaten içerisinde vardır denildi. Hayır, yoktur. İncelemede bir denetimdir. İnceleme elemanı bağımsız mıdır? Hayır. Alacaklının emrindedir. Alacaklı Hazine'nin menfaatlerini korumak için gelmekte ve hatta ben zaman zaman inceleme elemanlarıyla çeşitli müesseseler adına görüşüyorum. Bana şunu diyorlar; “Hocam haklısınız, ama Bakanlığın görüşü bu, ben böyle yazmak zorundayım.” Demek ki, mutlaka denetim kendi içerisinde bağımsızlığı içermek zorunda değil. Dolayısıyla, yine aynı şekilde bu inceleme elemanlarını kınıyor muyum? Hayır. Onun işi o çünkü. Aynı şekilde denetimi, sadece lütfen mali tablolar denetim diye ele almalıyım. Şirket içerisinde iç denetim yapan iç müfettişin de denetimi var. O da patronun yönergesine göre denetim yapıyor. Dolayısıyla denetim kavramı, kendi içerisinde bağımsızlık içermez. Bu arada acaba YMM'lerin bağımsızlığı da belki tartışılması lazım. Çünkü sayın Hüsnü Erdoğan çok enteresan laflar etti. Bir yandan sayın Aktan “Bağımsızlık vardır, falan filan” dedi. Denetim kavramının içerisinde ama, sayın Erdoğan önce sayın Osman Hocaya “Türkiye'yi demoroze ediyorsunuz” diye kızdı ama, sonra Meclisi kendisi demoroze etti. Bu arda bir diğer enteresan bir şey var. “YMM'lerin arkasında Vergi İdaresi'nin gücü olduğu ispatlanmalı ve kamu gücü kullandığımız mükellefe gösterilmeli” dedi. Siz bağımsız değil misiniz? Tarafsız değil misiniz? Niye arkanızda kamu gücü olacak? Teşekkür ederim.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Çok teşekkür ederim. Çok teşekkür ederim değerli hazırun, şimdi Ticaret Kanunu ile ilgili çok eleştiriler var, ama ben söylemeyeceğim. Ticaret Kanunu şu anda iki Türkiye varsayımına göre hazırlanıyor. Şunu demek istiyorum; Bir şirket vardır. Bu şirketlere göre ki, bu şirketler bir, iki bin ve üç bin şirket ekonominin % 70 – 80'ine sahip. Bunların denetçiye neysi, sistem ona göre kuruluyor. Bir diğeri de, Sizin de hatırlınız kalmayın, “hala hatırlınız kalmayın” derler bizim Anadolu'da. İşte iki YMM, iki SMMM falan bunları atın bir tarafa. Bu konuda kurumsal bazda da düşüncelerimiz var. İlk toplantı konusu da o. Bir şey söyleyeceğim; Yeminli Mali Müşavir bağımsız denetçidir. Altını tekrar çiziyorum. Yeminli Mali Müşavir bağımsız denetçidir. Hocam ben denetçiyim. Ben denetçilik yapıyorum hala. SPK'nın denetim kuralları ayrıdır. BDDK'nın denetim kuralları ayrıdır. Enerji Piyasası Kurulu denetim kuralları ayrıdır. Vergi İdaresi'nin koymuş olduğu denetim kuralları da ayrıdır hocam, istihdam ederim. Yani denetçiyiz, biz de bağımsızız. Maliye Bakanlığı'nın denetim elemanları sayıyorum; Maliye Müfettişi, Hesap Uzmanı, Gelirler Kontrolörü, Vergi Denetmenleri bağımsızdırlar. Ama diyebilirsiniz ki, “Ne kadar?” O, ayrı bir tartışma.

R A P O R

06/63-64-65-66

15 ARALIK 2006

DOÇ. DR. BUMİN DOĞRUSÖZ

Gelir İdaresi'nin Başkanı Yeminli Mali Müşavir mi?

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN Evet.

DOÇ. DR. BUMİN DOĞRUSÖZ

Nerede bağımsızlık? Nerede bu tarafsızlık?

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Bir dakika sevgili hocam hayır, çok önemli konu. Çok önemli konu, benim mesleğimle ilgili.

DOÇ. DR. BUMİN DOĞRUSÖZ

Saygıyla karşılıyorum. Doğru.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Yani şimdi size şöyle söyleyeyim; Siz şimdi hukukçusunuz hocam. Siz Adalet Bakanlığı Müsteşarı olamaz mısınız? Hukukçusunuz, avukatsınız ne engel var?

DOÇ. DR. BUMİN DOĞRUSÖZ

O zaman avukat olamam. Avukat sıfatıyla orada müsteşarlık yapamam.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Yeminli Mali Müşavirlik sıfatıyla yapmıyor ki arkadaşımız orada.

DOÇ. DR. BUMİN DOĞRUSÖZ

O sıfatı taşıyor ama,

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Hayır hocam. O da taşıyor. “Yeminli Mali Müşavirim” demiyor sayın Osman Arıdoğan. Bir kere kavramlar üzerinde, hayır hocam istihdam ederim. Kavramlar üzerinde özellikle durmamız lazım. Çok önemli. Tekrar ediyorum, altını çiziyorum. Yeminli Mali Müşavir, bağımsız denetçidir. Hiç tartışmasız. Ama hizmeti kime verir? Vergi İdaresi'ne veriyorsa, Vergi İdaresi'nin kurallarına uyar. Efendim Sermaye Piyasası Kurulu'na veriyorsa, Sermaye Piyasası'nın, BDDK'ya veriyorsa, BDDK'nın veya yurt dışından birisi geldi. Talep etti. Yani kendi standartlarına göre tabular istiyor. Onun kurallarına göre verirsiniz. Verdiğiniz zaman bağımsızınız ve “şu kuralları uygulayarak ben bu hizmeti sunuyorum” dersiniz. Bütün denetim raporlarının içerisinde bu vardır. “Şu kurallara göre ben bunu yaptım” denir. Dolayısıyla hocam, ısrarla reddediyorum. Yeminli Mali Müşavir bağımsız denetçidir. Hiç tartışması yok bu için. Belediye Gelirleri Kanunu var, Ondan da bütçe.....

R A P O R

06/63-64-65-66

15 ARALIK 2006

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Hocam sataşmayalım birbirimize. Gözünü sevdiğim hocam. Sonuçta Yeminli Mali Müşavir. Olur mu tabii Yeminli Mali Müşavirlik konusunda tartışıyoruz. Onun için bu iş tartışmasız bu iş böyledir. Böyle olacaktır. Yani bunun hiç de tartışması yoktur. Buyurun efendim.

SÜLEYMAN GENÇ

Şimdi efendim aslında konu iki bölümde tartışıldı. Ağırlık son anda mesleki konulara kaydı. Aslında biraz evvelde söyledim. Bağımsız denetçi, yeminli müşavir, bağımsız müşavir bu tür kavramlar devamlı tartışılıyor. Bunların oturulup konuşulması gerekiyor. Benim söylemek istediğim buydu. Biz bunları oturup, tanımını yapalım. Bumin hoca başka şey söylüyor, Osman hoca başka şey söylüyor, ya da ben başka bir şey söylüyorum ama, şimdi biz otursak bunları tartışsak, bir yere varamaz mıyız? Bence varırız. Her kelimenin bir anlamı var. Onlarında içine girmedik. Bunlar sonuçlandırılabilir konulardır, ama bunların özel gündemli toplantılarda da tartışılması lazım.

Konuşmamda, söylemiştim tebliğin tamamı benim kişisel görüşüm değil. Çünkü ben İstanbul YMM Odasında dört dönem görev yaptım. Gerek bu dönemde, gerek daha sonraki dönemlerde bizim Odamız devamlı 3568 sayılı Yasa'yla ilgili olarak çalışmalar yaptı. Çalışmalar sorumluluktan etik kurallara, disiplin uygulamasından haksız rekabete kadar uzanmıştır. Birçok çalışma var arşivlerde şu anda hazır halde duruyor. Benim söylemek istediğim bu değil aslında. Çünkü bizim Odamızın bu anlamda çalışıp, çalışmadığı değil de, bu çalışmaların veya buna benzer çalışmaların tüm ülkedeki örgütler nezdinde hem SMMM Odaları, hem YMM Odaları nezdinde yapılıp yapılmadığı noktasındadır. Hem örgütlenme modeli olarak, hem mesleğin tanımı olarak bu tür tartışmalar yapıldığı evreden sonra bir taslak hazırlamak gerekiyor. Ancak hazırlanan teklifin parlamentoda kanunlaşma şansı yoktur. Genelde hükümetten gelen taslaklar parlamentodan geçer. Ama diyelim ki bir milletvekili böyle bir kanun teklifi verdi. Hemen biz o anda telaşlanıyoruz. Yani birkaç kere bu olmuştur. Bir çalışma içine giriyoruz. Giriyoruz ama, ne Yeminli Odası kendi anlayışını TÜRMOB'a kabul ettirebiliyor. Ne TÜRMOB kendi çalışmalarını tüm Odalara kabul ettirebiliyor. Dolayısıyla Parlemen-toya bir bütünlük içinde gidilemiyor. Bu daha önce denendi, gerçekleşme şansı zayıf olan bir olasılık. Bu açıdan bu mevzular devamlı tartışılmalı. Bunun alt yapısını derhal hazırlamamız gerekiyor. Kalıcı çalışmayı, devamlı çalışmayı gerektiriyor. İstanbul YMM Odası, zaten diğer odalar nezdinde öncülük yapıyor. Birçok çalışmayı İstanbul YMM Odası

R A P O R

06/63-64-65-66

15 ARALIK 2006

hazırlayıp, onlara sunmaktadır. Ama bence Platformu biraz daha büyütmek lazım. Eğer SMMM'lerle aynı çatı altında kalacaksak bunlarla konuşulacak. Aksi takdirde konuyu kapatarak yada hani tartışmaya açmayarak hiçbir yere varamıyoruz. Çünkü Ticaret Kanunu taslak hazırlık çalışmalarında bile müşterek tavır sergilemeyi beceremedik. Yeminli Odası tavır koymasa Bağımsız Denetçiler Derneği'nin tavrıyla koskoca Ticaret Kanunu taslağı anlaşılabilir bir ifadelerle parlamentoya gidecekti. Daha çıkmış da değil ama, bu oraya girmiş olacaktı. Bir kavram bir yere girdikten sonra emin olun, ne yaparsanız yapın değiştirmeniz zordur. Bu tatbikatta da olan bir şey. O açıdan bu tartışmaların daha kurumsal bazda yapılması gerekir diye düşünüyorum. Çünkü bir anda bunları oturup halletmenin imkanı yok.

Bana soru olarak şöyle bir şey geldi; 3568 sayılı Yasa'nın 2'nci maddesini değiştirmeyi düşünüyor musunuz? Yani netice olarak herhalde Odamıza soruluyor. Çünkü bunu değiştirecek olan ben değilim, örgüt değiştirecek. Herhalde şu ifadeye takılıyor arkadaşım Kral Aydın Aksoy. Meslek Kanununun 2. maddesinde "Yukarıda sayılan işleri bir işyerine bağlı olmaksızın yapanlara Serbest Muhasebeci Mali Müşavir denir" kavramına takıldığını zannediyorum. Çünkü şöyle bir olay olmuş. Yeminli sınavına girip bu sınavı kazananlar hakkında bağımsız çalışıyorlar mı, çalışmıyorlar mı tarzında bir araştırma yapıldığı ve bağımlı çalışanların sınavlarının iptal edildiği yönünde bir uygulama var. Bilmiyorum olay böyle mi? Evet, olay böyleyse 2'nci maddenin son paragrafındaki kavramın, "bağımsızlık" tanımının yeniden yapılması gerekmektedir. Ancak bağımsızlık kavramını tartışsak, yani bir işletmeye bağlı bir kişiyi, iş yapan kişiyi de taktik mülahazalarla bağımsız sayalım dersek, o zaman zaten kendi mesleğimizi tartışmış oluruz. Stajla ilgili sorunlar var tahmin ediyorum veya meslekte geçen süreler kavramının yeniden tanımının yapılması gerekir deniyorsa, belki bunu da yine uluslararası normlara göre tartışıp, bir esasa bağlayabiliriz. Ama şunu yapmamamız gerekir. Yani aramızda şu kadar Ticaret Lisesi mezunu var. Bunları ne yapalım? Elimizde şu kadar bin SM var, bunları ne yapalım. Bunlara, Gazi Üniversitesi'yle anlaşalım da bir program yapalım. Oradan sınava girsin, üniversite mezunu gibi sayılsın. Bunları SMM yapalım. Böyle yöntemlerle bu mesleğe bir şey kazandırılmaz. Yani insanların bir kariye girmesi için eğitim şartı varsa, bu şart yerine getirilmelidir. Bunu yumuşatmanın "şu kadar lise mezunu var bunları açtı mı bırakalım?" demenin anlamı yok. Yani kişilere göre meslek tanımı yapılmamalı. Mesleğin meslek yasasında bir tanımı vardır. Tanıma uyuyorsa o kişi, bu mesleği girmelidir. Yani SMM olayını Kanunun içinde tartışmak istiyorum.

DİNLEYİCİ

Süleyman bey biraz karıştı benim size söylediklerim.

SÜLEYMAN BEY

Ben ondan ayrıldım, yani ben o konuyu bıraktım.

DİNLEYİCİ

Bu toplumun içinde bulunan yeminli arkadaşların bir kısmı Maliye Bakanlığı tarafından dava açılmış alınacak insanlar var.

SÜLEYMAN GENÇ

İsterseniz bu sorun açıklayın. Ben ona cevap vereyim,

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Hayır, hayır gerek yok, tamam. Onu sonra,

SÜLEYMAN GENÇ

Yani benim söylediğim menfaat bu. Anladım ben,

DİNLEYİCİ

.....siz bir takım değişiklikler çıkmış, çalışma yapılıyor dediniz, bence 2'nci madde de,

SÜLEYMAN GENÇ

Hayır, yapılmalıdır diyorum.

DİNLEYİCİ

Bende 2'nci maddede böyle bir şey yapılsın

SÜLEYMAN GENÇ

Ben bir şey demiyorum. Bunun tartışılması gerekiyor hakikaten. Ama aciliyeti dersanız,

DİNLEYİCİ Bir müddet sonra bu kadrolarda sadece Maliyeden gelen, bir de işte denetmenler falan vardı yeminli olacaklar.

SEZAİ ONARAL

Öyle değil, öyle değil.

DİNLEYİCİ

Nasıl öyle değil efendim?

SEZAİ ONARAL

Bir dakika, son bir açıklama yapacağım ben. Merak etmeyin.

DİNLEYİCİ

Mali Müşavir arkadaşlar var. Şirketlerde çalışan Mali Müşavir arkadaşlar var. Gençler var. 30 – 35 yaşındaki kişilerin burada yeminli olarak çalışması için, o maddenin değiştirilmesi lazım. Bu konuyu değiştirecek bir şey yok mu?

R A P O R

06/63-64-65-66

15 ARALIK 2006

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

TÜRMOB'un yazısı var o konuda. Yazı veriyor arkadaşlara.

DİNLEYİCİ

TESMER'in internet sitesine bakın. Sınava gireceklerin listesini yazmış. İşte yeminlilerin yanında çalışanlar. Mali müşavir yanında çalışanlar. Bağımlı çalışanlar, bağımsız. Sınava alıyorsunuz, ondan sonra mührü almaya gittiğiniz zaman diyorlar ki, "Sen bağımlı çalışmışsın, seni dava edeceğiz." Kaç kişi var öyle.

SÜLEYMAN GENÇ

Bizim yaklaşımımız şöyleydi, yani benim söylediğim. Her konunun tartışılması gerekir. Bu daha farklı. Tatbikten gelen bir uygulama var. Burada kimin kusuru var, onların tartışılması mutlaka gerekir. Yani burada birisi kusurlu bunu anlıyorum ama, acaba Kanundaki tanımdan mı kaynaklanıyor? Yoksa uygulamadan mı? Onu zannediyorum Başkan açıklayacak. Değerli arkadaşlarım ben bu konuda daha fazla bir şey söylemeyeceğim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Teşekkür ediyorum. Sizinle o konuyu daha sonra konuşalım. Tamam sorunları tartışalım, ama vaktimiz epeyce geçti. Hocama da söz veriyorum. Ondan sonra sayın Başkan'a da bir, iki açıklama yapacak. Buyurun hocam.

PROF. FİKRET ÖCAL

Bir dakika ancak sürer. Yalnız bir espriye katılmak istiyorum müsaade ederseniz. Bumin hoca dedi ki, "Tek patron, arkasından da iki Yeminli Mali Müşavir peşinden gider." Soruyorum, o patron giderken Yeminli Mali Müşavir denetçi, anlıyorum yani o anlamda söylüyorum bende, onun peşinden denetçilerin gitmek mecburiyeti mi var ki, böyle bir örnek söylediler. Tabii espri yaptı.

Efendim, şimdi iki şey var. Bir tanesi, Bumin hoca benim açıklamalarıma karşı bir şeyi ifade ettiler ve Yeminli Mali Müşavirler daha çok mali bakımdan meseleye, yani vergicilik bakımından diye, şimdi onu ifade ediyorlar. Böyle değil. 2'nci maddemiz çok açık. Gerek Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler, gerek Yeminli Mali Müşavirler neleri yapabileceği çok açık ve içerisinde denetim şart. Denetim mevcut. Dolayısıyla ben onu vurguluyorum. Ama Kanunumuzun bir de 12'nci maddesi var. 12'nci madde özellikle vergilerle ilgili olan kısmı. 12'nci madde var diye ben tümünü, siz hukukçusunuz tabii benden daha iyi yaklaşırsınız ama, 12'nci madde var diye tümünü o torbanın içine koymak yanlış. Yani yemin etmek tabii ki istiyor. İstenmiş. Yeminli sıfatı verilmiş. Bunlar hiç yanlış değil, bana göre. Ama bu sıfatı, bu şekilde aldım demek, afedersiniz "ben ille de Maliyenin kuyruğunda gideceğim" anlamında gelmez, bir. İkincisi, o tefsirde yanlış bence. 2'nci maddenin altında yazılanı da yanlış. Efendim o sıfatı

imtihanla almışsanız, o sizin hakkınızdır. Ama onu kullanıp, kullanmamak serbest çalışıp, çalışmamaya bağlıdır. O, başka bir yorumdur. Böyle şey bence yanlış. Yani o yorum kanımca çok yanlış. Efendim “senin şeyini alacağım bilmem ne” demek yanlış. Yani o sıfatı aldıktan sonra serbest bağımlı çalışılabilir. Ama bu sıfatı kullanamazsınız. Hukuki olarak zannediyorum doğru olanı o’dur. Ama “onu bilmem senin elinden alacağım” falan demek bana göre yanlış. Bilmiyorum, yanlış olabilir.

Mali bilançoya gelince, mali bilanço çok yanlış. Allah rahmet eylesin ben Salih hocadan beklemezdim bunu ama, bu çok yanlış. Daha çok vergiciler böyle bir ifade kullanıyorlar. Neden kullanıyorlar? Çünkü Vergi Usul Kanunu’na göre bilanço çıkarıyormuşuz da onun için. Neye göre çıkarırsak çıkaralım, mali bilanço diye bir şey yoktur. Bir tek bilanço vardır. On-dan başkası yoktur. Efendim şu kurala uyulur, muyulur başka. Ama vergiyle ilgili olarak bir bilanço yoktur. Yanlış, yoktur. Kesinlikle söylüyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Hocam teşekkür ederim.

DOÇ. DR. BUMİN DOĞRUSÖZ

Sözlerimle ilgili konuyu önce bir açıklayalım. Yani Yeminli Mali Müşavir ayrıdır. Bağımsız denetim yapamaz. Bağımsız denetçi ayrıdır. Yeminli işi yapamaz gibi bir laf etmedim. Yani bu yanlış anlaşılmasın. Yeminli Mali Müşavir dediğimiz kişi 3568’e göre, tabii ki denetim de yapabilir. Bağımsız denetçi de olarak çalışabilir. Bunda hiç tereddüt yok. Benim söylemek istediğim, Yeminli Mali Müşavir yaptığı tasdik işleriyle, bağımsız denetçinin yapmış olduğu bağımsız denetim işleri birbirinden farklı. Aynı anlarda kullanılamaz dedim. Yoksa yani Yeminli Mali Müşavirlik 3568 sayılı Kanunu’na göre, her ikisini de yapmaya yetkilidir. Bu tartışmasız yani. Yasayla oluşmuş bir şey.

Mali bilanço konusuna geldiğimiz zaman, ben birkaç kitap da, kaynak da gösterebilirim. Ben kitaplardan okuduğumu söylüyorum. Ama hocamın uzmanlık alanıdır. Saygı duyuyorum. Muhasebe, benim uzmanlık alanım değildir. Teşekkür ederim.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Hocam teşekkür ederiz. Şimdi son konuşmacımız değerlendirme yapacak, sayın Başkanın kapanış konuşmasından önce. Sevgili hocam buyurun.

PROF. DR. OSMAN ALTUĞ

Sayın Başkanım, bugün Yeminli Mali Müşavirlerin bir özelliğini daha gördüm. Çok sabırlı insanlar . Gerçekten çok sabırlı insanlar. Hiç sesleri çıkmıyor. Sabırsız olanlar gittiler zaten. O sabırsızlarla ilgili yaptırım uygulamanız lazım. Madem ki nitelik sabırlılık, beni de bu kadar dinlediniz sabır gösterdiniz. Hakikaten ben sizin sabrınızı da fazla istismar etmek

istemiyorum. Gerçekten istismar etmek istemiyorum. Çünkü Yeminli Mali Müşavir mesleğinin o kadar özel sorunları var ki, benim ortaya koyduğum sorunlar bunların yanında hiçbir şey değil. Yani devede kulak diyeyim. Tabii çok güzel şeyler öğrendim. Hakikaten nefis oldu benim açımdan da çok faydalı oldu. Tabii bazı çağrışımlar da yaptı. Bu çağrışımları sırasıyla çok kısa olarak sizlerle paylaşmak istiyorum.

Birincisi, Türk insanın elinde hiç harita gördünüz mü? Yolda giderken birisini görür ona sorar, “Burası, burası mı?” O da der ki, “Evet burası, burası” veya “Burası, burası değil şurada bir yer” Adam orada duruyor ya, orada durduğu için orayı biliyordur. Sonra orada duran yanlış söylemiş olabilir. Başka bir yere gidersiniz. O da bir yere gönderir. O da bir yere gönderir. Elinizde bir harita olmadığı için, dolaşa dolaşa Bağdat’ı bulursunuz ve bir atasözünüz gelişir. “Sora sora Bağdat bulunur” İyi de yani kaçta bulunur. Her şeyin bir maliyeti vardır. Her biliminde bir haritası vardır ve bu harita içerisinde hareket etmek durumundasınız. Hukukun bir haritası vardır. İktisadın bir haritası vardır. Muhasebenin bir haritası vardır. Haritasız hiçbir meslek yoktur. Tıbbın da haritası vardır. O halde, önce haritalara bakmak durumundasınız. Türk insanı okumayan bir toplum, hepimiz dahil ve okumadığımız için sallamayı severiz. Salla. Gayet kolay. En iyi sallayan kim? Bazen de kendimi iyi sallayan bir kişi olarak düşünmüyorum değilim. Ama şu bir gerçek, okumuyoruz.

Kayıt dışı tabiri nasıl çıktı? Kayıt dışı kavramı, ağzınızdan ya da kaleminizden çıkan her kayıt dışı sözü için hepinizden ücret alabilirim Telif Hakları Kanunu’na göre. Özgün olarak bana aittir. Çünkü “vergi kaçırıyolar” diyordum bozuluyorlardı. “Onu yapıyorlar, götürüyorlar, kaçırıyolar” diyordum bozuluyorlardı. Bir tabir bulayım ki hiç kimse kolay kolay üstüne alınmasın diye düşündüm. Evvela “gayri resmi” dedim. Ondan sonra “resmi ekonomi” “gayri resmi ekonomi” dedim. Sonra “kayıtlı ekonomi” “kayıt dışı ekonomi” demeye başladım parantez içerisinde ve bu iki kavramı 1991 yılında, o zaman Odalar Birliği’nin topladığı Sayın Hocam merhum Prof. Dr. Halil NADAROĞLU’nun yönettiği bir toplantı, Diğer konuşmacı Zeke-riya TEMİZEL (Gelirler Genel Müdürü) Sayın Süleyman DEMİREL Başbakan, onun da orada bulunduğu bir toplantı, o toplantıda artık “kayıt dışı” demeye başladım. Kayıtdışı kavramı Yargıtay / Danıştay v.b. yüksek mahkeme kararlarına daha sonra yasalara girdi. Oturdu. Biliyorsunuz litüratür-de de, Batı’da da “undergrand ekonomi” derler. “secind ekonomi” derler, “informal ekonomi” derler. Ama “book off (kayıtdışı)” demezler ve tuttu. Bir bilim adamı için en büyük mutluluk. Herhangi bir konunun sizinle birlikte eş zamanda, eş anlı olarak anılmasıdır. Bende bunun mutluluğu içerisindeyim. 1970’li yıllardan bu yana bu konular üzerinde çalışıyorum ve devamlı da işte “MERNİS projesi”nin ilk fikir babasıyım. İlk hazırlayıcısıyım. 1973’ten itibaren de kamuoyunda yavaş yavaş yerini buldu. Ben mutluyum. Şimdi her gün MERNİS projesini konuşuyorsak ayıp ediyoruz. Çünkü MERNİS projesini tatbik safhasına koymamışız. Peki, her gün kayıt dışını konuşuyorsak yine ayıp ediyoruz. Kayıt dışı ekonomiyi, kayıt altına almak gibi bir siyasi irade, daha doğrusu toplumsal istek oluşmamış. O nedenle bütün arkadaşlarımdan ricam okuyalım. Evvela okuyalım, sonra konuşalım. Benim Kayıt Dışı Ekonomi kitabımda burada konuşulan, ama

iddialı olarak söylüyorum her şey var. Ama her şey var ve bunun ilk baskısını 1994’de yaptım. Ondan sonrada bir baskı daha yapıldı, 2000 yılında. Sonra korsan baskıların çokluğundan dolayı üçüncü baskıyı yapmadım. Korsan, o kadar çok korsanlık yapan var ki, ama okuyun. Okuyun. Şimdi kaç kişi benim kitabımı okudu, el kaldırın desem kaç kişi benim kitabımı gördü. Benim tabii bazı arkadaşlarım, çok yakınlarım onlar noktası, virgölüne okudular. Gerekli eleştirileri yaptılar. Bazıları ben o kitabı neşrettiğimde “Türkiye’de kayıt dışı ekonomi yoktur” diye makaleler yazanlar da oldu ve bunlar beni mutlu etti. Hiçbir zamanda alınmadım. Bir el kaldırın desem, kaç kişi benim Kayıt Dışı Ekonomi kitabını okudu? mesela. Mesela işte yani tabii ki. O zaman okuyun. Bu adam bir model öneriyor. Bu model nelerden oluşuyor diye okumak lazım.

SEZAİ ONARAL

Okunması kolay bir kitap değil, söyleyeyim.

PROF. DR. OSMAN ALTUĞ

Kesinlikle.

SEZAİ ONARAL

Hayır, bu şekilde anlatmanız harika, ama yazmanız bu kadar harika değil, söyleyeyim.

PROF. DR. OSMAN ALTUĞ

O zaman bende o sistemi daha etkili hale getiririm. Yeni baskıda Mafya Ekonomisi bekliyor. Mafya Ekonomisi’ni öyle yazacağım. Evet Türkiye’nin sorunu kayıtlı ekonomi ve kayıt dışı ekonomi tercihinde yatıyor. Bütün olay müesseselerimizin çatır çatır dökülmekte oluşu. Her gün ağzımıza bir sakız verip çiğnettiriyorlar. Ticaret Kanunu’nu çiğnettiriyorlar. Vergi kanunlarını çiğnettiriyorlar. Ama gerçeği gözardı etmemiz için, ana arterlerden uzaklaşmamız için, ana yoldan çıktığınız zaman, o zaman bulduğunuz çözümlerde yanlış oluyor. Doğmamış çocuklara don biçiyorsunuz. Ticaret Kanunu söyleymiş, böyleymiş. Türkiye’de niye çıkartırız bu Kanunları? En tepede haksız rekabeti önlemek için. En temel nedenlerinden bir tanesi firmaların haksız rekabeti hem kendileri açılarından birbirlerine karşı, hem hissedarlar v.s.

Türkiye’de 1925’de yürürlüğe giren Ticaret Kanunu, o zaman HIRSCH tarafından kaleme alınmıştır ve şu an itibariyle de bugünkü ihtiyacı da karşılayabilmektedir.

PROF. FİKRET ÖCAL

1925 değil, 27.

PROF. DR. OSMAN ALTUĞ

O sonrası hocam.

PROF. FİKRET ÖCAL

Ama hiç kullanılmadı.

PROF. DR. OSMAN ALTUĞ

Evet, evet yani yasal olarak geliyor. Halil Arslanlı 1925 baskısında tasarı halinde hocam. İlk Türkçe baskısı bende var. Orijinali.

PROF. FİKRET ÖCAL

Gelmemişti.

PROF. DR. OSMAN ALTUĞ

Evet, gelmemiş olabilir, yanılıyor olabilir. Ama çok güzel bir Kanun'dur. Güzelde çalışıyor. Bugünde yürüyor. Eksiklikleri vardır. Giderilebilir. Ama bunu bir bütün halinde, bir orkestra halinde düşünmek lazım. Türkiye'de kanunların bir orkestra gibi birbirlerini tamamlayıp, bir bütün halinde oluşmasını sağlamak zorundayız. Bir kanun başka, öbür kanun başka, öbür kanun başka şeklinde hareket edince de böyle çok kavramlarla karşı karşıya kalıyoruz. Türk Kamu Yönetimi bir orkestra yönetmeye benzer ve o orkestradaki sazların hepsinin aynı melodiyi çalması lazım. Farklı melodiler, şimdi SPK ayrı bir şarkı. Ben girişte onu söyledim zaten, çeşit çeşit besteler var. Çeşit çeşit bestekarlar var. Çeşit çeşit söz yazarları vardır, derken kastım buydu. Her biri ayrı. SPK ne yapıyor? Üç kağıt ekonomisinin korumasını yapıyor. Ekonominiz üç kağıt ekonomisi. Doğru. Dolar, faiz, borsa. Borsada şirketler ne kadar çok zarar ederse, o kadar şirketlerin borsadaki alıcısı artıyor, fiyatları artırıyor. Bankalar gene aynı şekilde. Bir bakıyorsunuz bağımsız denetçi meselesi bizim şu andaki konuştuğumuz bir haksız rekabet nedeniyledir. Yeminli Mali Müşavir ve bağımsız denetçi, "kardeşim biz yaparız bu işi başkası yapamaz" anlayışımızdan, haklı olarak anlayışımızdan kaynaklanıyor. İyi de yapmışlarda ne olmuş? 1994'de batan bankaların ve 2001'de batan bankaların çoğunun bağımsız denetçisi aynı. Bizim bir meslektaşımız, arkadaşımız yani. Bunlar hepsi tesadüf değil. Bu bir düzenin sonucu. Niye? Siyasetin finansmanını kayıt dışı ekonomi yaptıkça, parası olanlar yaptıkça onların dediği olur. Parasalcı bir ekonomik model olur karşınızda ve kanunlarınız da ona uygun olmak durumundadır. Bir de kanunları buna göre yapıyoruz. O nedenle de Türkiye'de kayıt dışı ekonominin hem tertipçisi, hem teşvikçisi, hem destekçisi, hem de şikayetçisi devleti yönetenlerdir. Yani devlettir. Çünkü devlet kimin devletidir? sorusunu, sormak zorundasınız. Kimse defter tutmasın diye, defter tutma hadlerini yükselten kim? Sorun kendi kendinize. Bilanço hesabına göre defter tutma ne kadar artarsa, sizin işiniz o kadar artacak. Peki, artmasın diyen kim? Hangi zihniyet. Fatura kesme sınırı ne oluyor? Devamlı yükseltiyorsun. Kimse fatura kesmesin diye. Yani faturalı ekonomiye geçmeyelim diye. Efendim şimdi küçücük, minnacık minnacık fişler, yani neredeyse gözle görülmeyecek fişler çıktı. Benzinciden falan aldığınız zaman. Bunu nerede saklıyorsunuz? Nerede, hangi münasip yerinize koyuyorsunuz ki, kaybetmeyesiniz. Demek ki finansmanın altın kuralı "paranın yönünü izle, gerçeğe ulaş". Ekonominiz kayıt dışıysa belge, melge, falan, filan meselesi civıtlıyor. Benzinci geçiyor "ağabey plakayı yazacağız ona göre fiş keseceğiz" Fişler o kadar küçük ki alınca ne yapacağımızı şaşırtıyoruz, o kadar küçük ki onu saklayacak halin yok. Onu sonra atıyorsun yani böyle abuk sabuk şeylerle memleket yönetilmez. Böyle bir yönetime

de meslek kuruluşları olarak baş kaldırmak zorundayız. Diyeceğiz ki meslek kuruluşu olarak “Kardeşim zinhar defter tutma sınırlarını yükseltme.” Nereden çıktı bu işletme esası defteri herkesi oraya sallıyordun, sonra basit usul çıktı, bilmem ne çıktı. Bunlar hep sizin elinizden ekmeğinizin muhtemel, potansiyel ekmeğinizin alınmasıdır. Niye? Model sizi istemez. Model denetimi istemez. Model denetimden kaçır. Çünkü modelin sermayesi denetimsizliktir. Bu modelde iktidar olanların sermayesi kayıt dışıdır. Bakın bunlar fatura böyle. Defter böyle. Sonra, kimse vergi vermesin diye vergi oranlarını yükseltirsiniz. Evet, onun için. Kimse SSK primlerini falan ödemesin diye, SSK primlerini yükseltirsiniz ve bu sistemden kimse memnun değildir. İşçi de memnun değil, işveren de memnun değil. Bu sefer diyorsun ki, “Oğlum aranızda kırışın” Yani birbirinizle yapmış olduğunuz alışverişlerde fatura, matura almayın. Böylece siz aranızda kırışın. Siz kendi dalganıza bakın, ben kendi dalgama bakayım. Yani özel giderlerin kanunen masraf kabul edilmemesin temel nedeni budur. İş adamı yemez, içmez, yatmaz, kalkmaz, çocuğuna çocuğuna bakmaz. Hele bizim Yeminli Mali Müşavirler gece gündüz aç gezer. Çünkü sağlıkları bozulur. O nedenle onların hiçbir masrafını kabul etmezsin. Niye? Çünkü masrafını kabul ettiğin zaman, belgeyi alması gerekir. Belgeyi kimden alacak? Sistemden alacak. O zaman sistem ekonomik denetim sistemi içerisinde bir denetim düzenine kavuşacak. Denetim alt yapısı yoksa, “İşte ona baktık, çek ettik, şu kağıt var mı, bu kağıt var mı?” Bunu ister bağımlı yap, ister bağımsız yap hikaye. O nedenle 70 milyon nüfus, 3 milyon Gelir Vergisi mükellefi var. 70 milyon nüfus, 20 milyon araba. Araba sayısı Gelir Vergisi mükellefinden daha çok. Ya bunlar Gelir Vergisi mükellefi değiller, hiç kazanmadıklarına göre değiller. Kazandıklarına göre araba sahipleri. Yani bütün bunlar bizim modelin doğal sonuçlarıdır. Doğal sonuçlarıdır. Çünkü biz bunu böyle tercih etmişiz. Bu Türkiye Cumhuriyeti’nin bir tercihidir. Tercihiniz kayıt dışı ekonomiyle kalkınma ise, artık bundan şikayet etmenize gerek yok. Şikayet etmeye hakkınız olmadığı gibi, bunu düzeltiyoruz diye insanların ağzına sakız koyup çiğnettirmenin de anlamı yok. Ben o nedenle dansöz diyorum. Evet kayıt dışı ekonomiyi kayıt altına alıyoruz, almak istiyoruz diyenlerin alayı dansördür. Neden dansördür? Defter tutma hadlerini yükselten dansördür. Buna yönelik Alış-Satış hadlerini yükseltenler dansördür. Hamiline yazılı fişlerle ekonomiyi kayıt altına alma çabası içerisine girenler dansördür. Büyük kupürlü para basan, 100 milyonluk banknot basan en büyük dansördür. En büyük dansördür, çünkü büyük kúpürlü para basıyor ki kayıtdışı işler daha rahat yürüsün. Bütün bunlar acıdır, ama gerçektir ve dünyada en önemli şey gerçektir. Ben bu çalışmalarımı bir bilim adamı sıfatıyla yaptım. Öyle reyting, meyting laflarını da hiç sevmiyorum. Ben öyle bir arayış içerisinde de değilim, olmadım da çünkü hiçbir şeye ihtiyacım yok Allah’a çok şükür. Yürekse, yürek. Bilekse, bilek. Bilimse, bilim. Hiç kimseye de eyvallahım yok. Bir Allah’a var. O da tek yanlı hesap. O sadece hesap alıyor. Ne yapayım yani, ne yapayım. O bakımdan, ama sizlerin bu desteği, bu gözlerinizden gelen ışınlar benim akümülatörümü dolduruyor. Her akümülatör dolarken bir müspet, bir menfi, bir anot, bir de katot vardır. Her ikisi de benim için değerlidir. Ama her ikisi de değerlidir. Yoksa dolmaz.

Şimdi burada çok çeşitli sorular var, bana yöneltilmiş olan sorular. Sivil toplum örgütleri, hakikaten bu sivil toplum örgütleri meselesini çok seviyorum. Ben Sultanahmet'te büyüdüm. Prof. Dr. Fikret ÖCAL Hocamda aynı. Sarayburnu'nda denize girerdik. Biz denize sivil girerdik. Bu sivil toplum örgütleri de her işin içine sivil giriyorlar. Çünkü arkalarında bir şey yok. Adam kalkıyor cart, curt bilmem ne Türkiye derneği. Oğlum kaç tane üyen var? Hocam karıştırma diyor. Adam Odalar Birliği mesela, 1 milyon 400 bin üyem var diyor. Allah Allah. Bütün dava Başbakan'la resim çektirecek, işte kredi filan dalgaları var. Birileri de sosyal konsey falan diyor sendikacılar, mendikacılar. Bende soruyorum, hani niye? Ama niye şimdi ki gibi yanımda da oturuyorlar. Öyle saklım, gizlim yok. Diyorum ki, "Senin kongrede kaç kişi vardı? "Hocam karıştırma, zor sorular.İşte anlatacağız. İ.T.O. 300 bin üyesi var." Bak 27 bin kişiyle kongre yapıyor. Nerede bu 273 bin kişi. Salon yok, tabii ondan mutlaka. Ama biliyorsunuz, mektupla oy verme sistemi var. Özellikle büyük kooperatifler için mektupla oy verme sistemi dahi var. Onun için o bir mazeret değil. Delege sistemi getirebilirsiniz. Çok çeşitli şeyler getirilebilir istek varsa. Odalar Birliği'nin Kongresinde hiç kimse yok zaten. Yani katılımcı-örgütlü değiliz. Apartman yönetim kurulu toplantılarına dahi gitmeyen bir halktan ne komünist olur, ne kapitalist olur, ne de şeriatçı olur. Yani örgüt meselesidir. O örgütlenmeyi maalesef halledemedik. Katılımı halletmek durumundayız tabii. O nedenle sayın Kenan Onat üstadımızın o sorusunu ve böylece cevaplandırmış oluyorum. Kayıt dışı ekonominin hem tertipçisi, hem teşvikçisi, hem destekçisi, hem de şikayetçisi devlettir. Çünkü devletin kendisi kayıt dışıdır. Siyaset kayıt dışıdır. Siyasetin finansmanını, yani siyasi partileri belli ölçülerde Avrupa Birliği normlarına uygun olarak kayıt altına almadıkça Türkiye kayıt dışı ekonomi sorununu çözemez. Gene Amerika Birleşik Devletleri'ne gideceğiz ister, istemez. Orada Başkan söze nasıl başlıyor biliyor musunuz? "Ey vergi mükellefleri" diye başlıyor. Bizdeki gibi "canım, cicim, aslanım, koçum, delikanlım, muhterem mübarek kardeşim" diye filan başlamıyor yani. "Ey vergi mükellefleri" diye başlıyor. Çünkü 288 milyonun, 288 milyonu da gelir vergisi mükellefi ve çok ilginç, kadıncağız Alzheimer hastası olmuş. Kocasını, çocuklarını, torunlarını hepsi orada. Hiç birisini tanımıyor. 10 – 15 tane torunu var. 3 – 5 tane oğlu var. Kocasını sağ. Aniden Alzheimer hastası olmuş. Bir tek sorunun cevabını veriyor. O da vergi numarası. Onu unutmuyor. Biz de hiçbir şey yapmadıysak, şu vergi numarası meselesini biraz kurcaladık. Belli bir noktaya getirdik, hepinizin bildiği gibi. Bir işe yaramak güzel bir şey. Havuz projesini (KAMU TEK HESABI) hazırladım. Tatbikatını yaptım iftiharla. Türk İsrail Serbest Ticaret Anlaşması'nı hazırladım. O zamanki Refah Yol Hükümetine kabul ettirdim. İmza attırdım, v.s. Kara paranın aklanmasının önlenmesi hakkında kanun tasarısını sayın Başkanım çok yakın bilir. Daha bir yığın şeyler yapmaya çalıştık ve bütün amacım 1000 tane yanlış yapılacaksa Türkiye'de ülkem için bir tanesine engel olabilirsem mutlu olacağım. Onun için de kafanızı karıştırmaya devam edeceğim. Kafanız nasıl karışır karışsın, ama amacım kafanızı karıştırmak ve modeli de yeniden yapılandırmak. Tabii onu da şöyle söylemekte fayda var. Veysi Seviğ Hocam bakıyor ne zaman söyleyeceğim diye. Kadıncağız doktora gitmiş. Çocuğunu almış kundağıyla, hasta çocuk muayene ettirecek. Doktor çocuğu soymuş. Muayene masasının üstüne ya-

tırmış muayene ediyor. Bir kadına bakıyor, bir çocuğa bakıyor, bir kadına bakıyor, bir çocuğa bakıyor. Kocasını da kapının önünde bekliyor. Kadın diyor ki, “Doktor bey umut var mı?” Doktor bir kadına bakıyor, gül gibi kadın. “Hanımefendi soyunun” diyor. “Niye soyunacağım? Hasta olan ben değilim ki, çocuk hasta” diyor. “Hanımefendi soyunun” diyor doktor tekrar. “Niye soyunacağım?” diyor kadın. Doktor, “Bunun yenisini imal etmek lazım” diyor. Yani yenisini imal etmek zorundayız. Orkestra gibi çalışan bir düzen kurmak zorundayız. Bu da kayıtlı ekonomi düzenidir. Kayıtlı ekonomi düzenine geçişinde üç tane temel şartının, üçü birden olmak mecburiyetinde. Biri var, biri yok olmaz. Üçü birden olacak. Herkesi ve her kesimi Gelir Vergisi mükellefi yapacağız. Herkesin, her çeşit masrafını belli ölçütlerde gelir vergisi matrahından indirme hakkı vereceğiz. Ekonomiyi hamiline yazılılıktan, nama yazılı hale getireceğiz. Yani büyük kupürlü nakit parayı devre dışı bırakacağız. Merkez Bankası’nın dahi kayıtları kayıt dışıdır. Böyle bir ülkede demek ki, tamire muhtaç çok şey var. Net hata ve noksan kalemi çok önemli bir kalemdir. Hepiniz biliyorsunuz. Kayıt dışı. Şu kadar bavlul ticareti diye genel dengeyi sağlıyorsunuz varsayımına dayalı. Ama bunların hepsini kayda dayandırmak zorundayız. Amerika Birleşik Devletleri’nde büyük ölçüde her şey kayıtlı ve biraz önce bahsettiğimiz demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olma aşamasında dünyada kim ne derse desin, en önde gelen ülke. İslam kayıtlı ekonomi düzeninden yana. Yüce Rabbim dağdan taşdan hesabını soracağım diyor. Çünkü her şey kayıtlı. Gerçekten taş odio sistemde her şeyi kaydeden bir unsur. Aynen taş plaklardaki gibi ve Japonlar taşdan sesleri algıladılar, anlamlandırmaya çalışıyorlar. Bir şey olur, bir gün deprem falan olur diye de şu anda Luvr Müzesinde Paris’te sesleri kayıt ettiler. Napolyon’un sesinin peşindeler. Her şey kayıtlı. Her şey kayıtlı. İslam kayıtlı. O zaman şu Amerikalılar Allah’tan bir de kelime-i şahadet getirmiyorlar. Yoksa satacak hiçbir şeyimiz kalmayacak. Tabii ki en iyi onlar uygulayacak. Yani bütün olay onların yaptıkları, yapmadıkları değil. Ben modelden bahsediyorum. Ünlü Gangster Alcoponu yakalayan I.R.S. sistemidir. İnternet Revenue Service Amerikan Dahili Gelir İdaresi. FBI yakalayamadı, C.I.A. yakalayamadı. Kim yakaladı? I.R.S. yakaladı Alcopon’u. Amerika’da I.R.S. sistemi şarkılarına bile girmiş. Bizdeki gibi aldık, kaçtık, verdik, vermedik, açtı, açmadı, kapattı, kapatmadı değil. Bir Amerikan şarkısı; bir yanımda F.B.I. bir yanımda C.I.A., ensemde de sürekli bir I.R.S. sıcak nefesini duyuyorum şeklinde güftelenmiş. Denetim olmayan bir yerde hiçbir şey olmaz. Denetimi kaldırdığınız zaman vergi yok. Vergi yoksa borç var. Borç varsa faiz var. Faiz varsa enflasyon var. Enflasyon varsa paraların sıfırlarının artması var. Ama bütün bunları bir zaman düşük kur, yüksek faizle gizleyebilirsiniz. Nereye kadar gizlersiniz? O da ancak batışta karşınıza çıkar ve bu bir mukadder gidiştir. İşletmeler zarar ettiği zaman ne yapılır? İhracat nedir? Basit kavramları konuşmalıyız. İhracat gelirdir. İthalat giderdir. Gelirle gider arasındaki fark zarardır. Açık deyip milletin kafasını karıştırmaya mana yok. İkisnin arasındaki fark, zarardır. Zarar nasıl finanse edilir? Ya sermaye arttırırsın ya da borçlanırsın değil mi? O zaman zararın finansmanını nasıl yapıyorsun? Borçlanarak yapıyorsun. Parayı kimden alıyorsun? Onun bunun çocuklarından alıyor sun yerli veya yabancı. Ondan sonra onun bunun çocuklarının hakimiyetine giriyorsun. Hemde uluslararası faiz oranlarının 3-4 katı ile sonrada

diyorsun ki, ben iyi aile çocuğuyum. Evet bütün bunlar daha çok şey yapmamız gerektiğini, gösterir. Ama biz beceremedik. Bizim nesil beceremedi. Gençler var aramızda, inşallah onlar bizden daha başarılı olurlar. Ama bizim görevimiz bildiklerimizi iyi, kötü dile getirmek. Çok teşekkür ediyorum, hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN H. İBRAHİM AKTAN

Hocam çok teşekkür ederim. Tabii reyting sorunuz yok sizin ama, burada reytinginiz yüksek sizin. Onu da yazalım bir tarafa. Evet buyurun sayın üstadım.

İSTANBUL YMM ODASI BAŞKANI SEZAI ONARAL

Efendim güzel bir laf var. “En iyi yazan, en iyi götürendir” ben bunu gençliğimde gözümü açtığım Kurul’da öğrendim. Şimdi bugünkü toplantıda toplantının sonuna kalan arkadaşlar benim gibi, baştan sona dikkatle bir cümleyi kaçırmaksızın devam ettiler. Bütün konuşmacılar sayın Hüsün Ünalın dahil. Şimdi burada zaman çok kısa olduğu için ve de ben ev sahibi olduğum için sadece ben bir, iki noktaya değinerek toplantıyı bitireceğiz. Bir kere katılan bütün konuşmacılara şükranlarımızı sunuyoruz Odamız adına. Süleyman bey zaten yabancı değil. Hocamızı tanıyorsunuz. Bumin beyi tanıyorsunuz. Diğer arkadaşlarımız da çok değerli katkılarda bulundular. Ama bu toplantı bana kara paranın mucidi bunu Türk literatürüne getiren hocamızı birkaç tur daha bu Odada konuşmacı olarak getirmemizi düşündürdü bana. Bilmiyorum, arkadaşlarımız da herhalde bu fikirdeler. Yalnız hocanın bir özelliği var. Reyting konusunda belki reytingden vazgeçmiştir ama, Odada ilk fırsatta bir seçim gündeme gelirse tehlikeli bir adamdır. Onu da söylemek mecburiyetindeyim. Ancak hocamızın bugün Yeminli Mali Müşavirler mesleği adına, çünkü burası YMM Odası biliyorsunuz. Lehte söylediği kötü görüşlerin hepsine katılıyorum. Daha önce biraz değişik sözler geliyordu baştan. Kendisine özellikle teşekkür borçluyuz. İki noktayı netleştirmemiz lazım. Bizim 1990’da çıkan Meslek Yasası’na yeni açıdan bakarak bir ihtiyacımız olduğu açık. Bunu YMM Odaları beraberce SMMM’lerle işbirliği yaparak bir noktaya getirdiğimiz kesin. Geçmişte bakıyorsunuz böyle bazı şişman müşekkel arkadaşlarımız, “Bu Kanun efendim şimdi lazım” diyorlardı. Bakıyorum şimdi bunlardan hiç ses gelmiyor. Nasıl oluyor, ben bunları anlamış değilim. Ben haziruna lütfen soruyorum. Her defasında bunu soruyorum. Bizim şu anda, yani 3568 sayılı Yasa’ya, yeni bir yasaya ihtiyacımız yok mu hanımlar, beyler? Bir defa bunun adını koyalım. Yani çeşitli yerlerde farklı şekilde bu değerlendiriliyor da bu bende tereddüt uyandırıyor. Bu Allah’ın emri değil. Bir gece yarısı yapılmış zaten bir Kanun. Bir sürü eksikleri var. O yüzden Süleyman beyin yaptığı güzel çalışma, zaten Odamızda uzun süre çalışmıştır. İfade de ettiler. Burada deneyimi olan arkadaşlardan yararlanarak güzel bir şey yapalım. Yani adını koyalım bir defa. Bakın o zaman ne oluyor? Ticaret Kanunu’nda bilmem bağımsız denetçi isteniyor. Öbür tarafta bilmem ne deniyor. Bağımsız denetçi olayını hepiniz biliyorsunuz, 3568 sayılı Kanundan önce çıktığı için, bağımsız denetim diye bir adı çıktı bunun. Tabii ki yapılan işler farklı, ama yapanlar aynı

nun. Tabii ki yapılan işler farklı, ama yapanlar aynı adamlar hanımlar, beyler. YMM'ler ve SMMM'ler. Mühendisler bunu yapıyor mu? Nasıl yapıyor ki anlamadım, kim yapıyor? Efendim bir kere kimin ne yapacağını adının konması lazım. Tabii ki bunun çeşitli versiyonları var. O açıdan ben bunu sizlere arz ederken bir komprime sağlayalım kendi aramızda diye arz etmeye çalışıyorum. Bunu mutlaka yapmalıyız.

Burada tabii Hüsnü bey bir, iki açık verdi konuşurken heyecanlandı ama, onu sayın Bümin Doğrusöz de düzeltti. Bende aynı şeyi tespit ettim ama, bu bizim saygıdeğer bir seçmeniz olduğu için, ben onu bunu burada söylemeyecektim. Ama şu açıdan kendisini savunmak mecburiyetinde kaldım. Bir de bu Odada bakınız 1990'dan beri iki şey yapılmadı. Bir, bölgecilik yapılmadı. Burada Maliyeciymiş, sınavlıymış, kontrolörmüş bunlar yok hanımlar, beyler. Burası Yeminli Mali Müşavirler Odası. Bu bizim en çok hassas olduğumuz noktalardan birisidir. İkincisi, politikayı biz buraya sokmadık. Politikacılar geldi. Politikacılar olacak. Ama bu iki tane prensip, inanın bizim şu ana kadar birçok tehlikelere karşı birbirimize beraber olarak yaşamımızı sağlayan ve bizi birçok olaylardan göğüsleyen iki tane unsurdur. Onun için efendim o sınavlıymış da, onun kökü bilmem neymiş de. Kök lafı beni çok sinirlendiren bir laf. Şimdi burada hanımefendiler olduğu için ben hoca kadar değilim. Çok rahatlıkla söyleyebileceğim bir şey ama, bu kökü unutam. Buranın esası, bunun esası tabii bir dahaki sefer toplantıda hoca bu kök konusunda söz hakkı verirse, onu dümdüz anlatır.

Efendim vakit çok ilerledi, ben çok güzel bir toplantıya şeref verdikleri için bütün konuşmacılara şükranlarımı sunuyorum ve bu güzel toplantıların diliyoruz ve Oturum Başkanı İbrahim beye de teşekkürlerimi sunuyorum. İyi akşamlar diliyorum.

